

**ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA
Z TYTUŁU PROWADZENIA
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ**

(stan prawny na dzień 30 września 1999 r.)

Warszawa 1999

Redakcja:
Beata Cywińska
Włodzimierz Dzierżanowski

Autor
Joanna Tędziągolska

© Copyright by Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw

Projekt okładki:
Marek J. Piwko

Korekta:
Tadeusz Korobkow

Publikacja została przygotowana i wydana dzięki finansowemu wsparciu Unii Europejskiej

ISBN 83-88251-00-7

Wydanie I
Nakład 500 egzemplarzy

Opracowanie wydawnicze: Joanna Iwanowska, Iwona Nitek, Tomasz Kupidura

Wydawnictwo i Zakład Poligrafii Instytutu Technologii Eksploatacji
ul. K. Pułaskiego 6/10, 26-600 Radom, tel. centr. 442-41, fax 447-65
e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	5
II.	Normy prawa karnego a działalność gospodarcza	7
III.	Rozproszenie i niestabilność przepisów karnych	9
IV.	System kar i środków karnych w polskim prawie karnym	11
V.	Przestępczość w Polsce w 1996 r.	15
VI.	Represyjność prawa karnego	21
VII.	Aneks nr 1	23
VIII.	Prawo gospodarcze	27
	1. Ustawa – Kodeks karny	27
	1.1. Przestępstwa przeciwko środowisku	27
	1.2. Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu	29
	2. Ustawa karna skarbową	34
	2.1. Przestępstwa i wykroczenia dewizowe	35
	2.2. Przestępstwa i wykroczenia w zakresie cel i obrotu towarowego z zagranicą	37
	2.3. Przestępstwa i wykroczenia w zakresie zobowiązań podatkowych i dotacji	40
	2.4. Przestępstwa w zakresie gier losowych i zakładów wzajemnych ...	44
	2.5. Przestępstwa w zakresie prywatyzacji mienia Skarbu Państwa ...	45
	3. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej – Kodeks handlowy	45
	4. Ustawa – Prawo czekowe	49
	5. Dekret o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych	49
	6. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu	51
	7. Ustawa o wynalazczości	53
	8. Ustawa o znakach towarowych	54
	9. Ustawa o działalności gospodarczej	55
	10. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej	56
	11. Ustawa o ochronie topografii układów scalonych	58
	12. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji	59
	13. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy	60
	14. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi	62
	15. Ustawa o rachunkowości	63
	16. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych	66
	17. Ustawa o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników	69
	18. Ustawa o obligacjach	70
	19. Ustawa o doradztwie podatkowym	71
	20. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi	73
	21. Ustawa o funduszach inwestycyjnych	75
	22. Ustawa – Prawo bankowe	76
	23. Ustawa o listach zastawnych i bankach hipotecznych	77

24. Ustawa o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym	78
IX. Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych	81
1. Ustawa o związkach zawodowych	81
2. Ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych	82
3. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych	83
4. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych	83
5. Ustawa o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych	86
X. Prawo administracyjne	87
ZDROWIE	87
1. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia	87
2. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej	88
3. Ustawa o pobieraniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów ..	90
4. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu	91
5. Ustawa o zawodzie lekarza	92
6. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii	93
7. Ustawa o publicznej służbie krwi	96
PRZYRODA, ŚRODOWISKO NATURALNE	99
1. Ustawa – Prawo wodne	99
2. Ustawa o rybactwie śródlądowym	100
3. Ustawa – Prawo geologiczne i górnicze	101
4. Ustawa – Prawo łowieckie	102
5. Ustawa o odpadach	103
6. Ustawa o ochronie zwierząt	105
KULTURA, NAUKA, WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNA	107
1. Ustawa o ochronie dóbr kultury	107
2. Ustawa – Prawo prasowe	108
3. Ustawa o radiofonii i telewizji	109
BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY	111
1. Ustawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych	111
2. Ustawa – Prawo lotnicze	111
3. Ustawa o dozorze technicznym	112
4. Ustawa o ochronie osób i mienia	113
5. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmo- wi	114
6. Ustawa o łączności	116
7. Ustawa – Prawo budowlane	116
8. Ustawa o statystyce publicznej	117
9. Ustawa o ochronie danych osobowych	119
XI. Indeks kar	123
XII. Indeks rzeczowy	131
XIII. Indeks rodzajów działalności gospodarczej i zawodów	145

„Ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny”

Artykuł 22 Konstytucji z 2 kwietnia 1997 r.

I. WPROWADZENIE

Granice wolności gospodarczej wyznaczają zarówno ustawy określające zasady prowadzenia działalności gospodarczej, jak również normy prawa karnego. Normy te są rozproszone. Obok Kodeksu karnego zawarte są w licznych innych ustawach. Sytuacja ta nie sprzyja prywatnej przedsiębiorczości i powoduje, że podejmowanie działań gospodarczych wymaga szczegółowej analizy wielu aktów prawnych.

Sytuacja w Polsce nie jest pod tym względem wyjątkowa. W krajach Unii Europejskiej ustawodawcy również nie decydowali się na umieszczanie wszystkich przepisów karnych w jednym akcie normatywnym. Nastręcza to bowiem wiele problemów natury technicznej, których pokonanie nie musi być adekwatne do osiągniętych korzyści.

Ponadto rozwój życia społecznego sprawia, iż zachowania, które podlegały karze kilka lub kilkanaście lat wstecz, nie są karane obecnie. Również pojawiające się obecnie, a nie znane przed laty przestępstwa powodują konieczność wprowadzania kolejnych sankcji w prawie karnym.

Z tych właśnie względów brak wśród większości ustawodawców krajowych przekonania o celowości kompleksowej kodyfikacji prawa karnego materialnego.

Istnieją jednak kraje, w których przyjęto system pełnej kodyfikacji prawa karnego. Takie rozwiązanie funkcjonuje np. w systemie prawnym Federacji Rosyjskiej z 1997 r. Nie sposób jednak stwierdzić, czy wpływa na zmniejszenie ilości przestępstw i wykroczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Polska reforma prawa karnego z 1997 r. nie doprowadziła do pełnej kodyfikacji prawa karnego. Nowy Kodeks karny uchwalony 6 czerwca 1997 r. (wszedł w życie 1 września 1998 r.) nie ograniczył licznych regulacji pozakodeksowych.

Obecnie obowiązuje około 70 aktów prawnych zawierających normy prawa karnego.

II. NORMY PRAWA KARNEGO A DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Stworzenie zamkniętej listy norm prawa karnego, które mają związek z prowadzeniem działalności gospodarczej jest niemożliwe. Różnorodność działań, będących przedmiotem aktywności gospodarczej sprawia, że bardzo wiele norm i sankcji zapisanych w prawie karnym może znaleźć zastosowanie wobec osób prowadzących przedsiębiorstwa.

Istnieją normy ważne dla wszystkich przedsiębiorców oraz normy ściśle związane z zakresem prowadzonej działalności. Niniejsze opracowanie obejmuje 54 akty prawne o randze ustawy, które zawierają przepisy umożliwiające skazanie przedsiębiorcy na karę więzienia lub wysokiej grzywny:

1. *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.*
2. *Ustawa karna skarbowa z dnia 26 października 1971 r.*
3. *Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy.*
4. *Ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo czekowe.*
5. *Dekret z dnia 24 czerwca 1953 r. o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych.*
6. *Ustawa z dnia 22 kwietnia 1959 r. o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.*
7. *Ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej.*
8. *Ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej.*
9. *Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.*
10. *Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.*
11. *Ustawa z dnia 2 grudnia 1993 r. o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.*
12. *Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.*
13. *Ustawa z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników.*
14. *Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach.*
15. *Ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym.*
16. *Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.*
17. *Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o funduszach inwestycyjnych.*
18. *Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.*
19. *Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych.*
20. *Ustawa z dnia 11 grudnia 1997 r. o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.*
21. *Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych.*

22. *Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.*
23. *Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o pracowniczych programach emerytalnych.*
24. *Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.*
25. *Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych.*
26. *Ustawa z dnia 25 listopada 1970 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.*
27. *Ustawa z dnia 10 października 1991 r. o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.*
28. *Ustawa z dnia 26 października 1995 r. o pobieraniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów.*
29. *Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.*
30. *Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza.*
31. *Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.*
32. *Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi.*
33. *Ustawa z dnia 24 października 1974 r. – Prawo wodne.*
34. *Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym.*
35. *Ustawa z dnia 4 grudnia 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze.*
36. *Ustawa z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie.*
37. *Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o odpadach.*
38. *Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt.*
39. *Ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury.*
40. *Ustawa z dnia 19 października 1972 r. o wynalazczości.*
41. *Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe.*
42. *Ustawa z dnia 31 stycznia 1985 r. o znakach towarowych.*
43. *Ustawa z dnia 30 października 1992 r. o ochronie topografii układów scalonych.*
44. *Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji.*
45. *Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.*
46. *Ustawa z dnia 31 stycznia 1961 r. o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.*
47. *Ustawa z dnia 31 maja 1961 r. – Prawo lotnicze.*
48. *Ustawa z dnia 19 listopada 1987 r. o dozorcze technicznym.*
49. *Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia.*
50. *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.*
51. *Ustawa z dnia 23 listopada 1990 r. o łączności.*
52. *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.*
53. *Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej.*
54. *Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.*

III. ROZPROSZENIE I NIESTABILNOŚĆ PRZEPISÓW KARNYCH

Kary, na które może być narażona osoba prowadząca działalność gospodarczą, zapisane są nie tylko w aktach prawnych należących do *sensu stricte* prawa gospodarczego i karnego, ale również w ustawach z innych gałęzi prawa (prawo pracy i ubezpieczeń społecznych, prawo cywilne, prawo administracyjne związane ze zdrowiem, przyrodą i środowiskiem naturalnym, a także kulturą, nauką i ochroną własności intelektualnej oraz z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym).

Spośród 54 omawianych ustaw jedynie 17 zostało uchwalonych przed 1989 r. Porównanie to jednoznacznie obrazuje rozdźwięk pomiędzy prawem „starego systemu” i wymogami dokonującej się reformy państwa. Nie negując potrzeby dostosowania prawa do nowej rzeczywistości, nie sposób jednocześnie nie zauważyć, że ostatnie lata to okres braku stabilności i ciągle zmieniających się przepisów. Może to powodować częstsze niż w innych warunkach nieświadome naruszanie prawa.

Warto zauważyć, że 13 spośród 54 omawianych aktów prawnych uchwalonych zostało po uchwaleniu Kodeksu karnego (w drugiej połowie 1997 r.). Jest to niemal 1/4 pozakodeksowego prawa karnego dotyczącego działalności gospodarczej. Są dwie zasadnicze przyczyny tej sytuacji:

Po roku 1989 r. zmiany w dziedzinach prawa ważnych dla przedsiębiorców następują z pewnym opóźnieniem w stosunku do przemian społeczno-politycznych. Parlament najpierw przeprowadził reformy polityczne, ustanowił podstawy ustroju państwa, a dopiero potem przystąpił do precyzyjnego regulowania systemu gospodarczego.

Spośród 13 ustaw uchwalonych po 6 czerwca 1997 r., aż 9 jest aktami prawnymi, w których regulacji poddana została tematyka wcześniej nie regulowana ustawowo:

- ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o pracowniczych programach emerytalnych,
- ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi,
- ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia,
- ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o funduszach inwestycyjnych,
- ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych,
- ustawa z dnia 4 września 1997 r. o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 11 grudnia 1997 r. o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

Drugą przyczyną ciągle licznych zmian aktów prawnych, zawierających normy karne dotyczące przedsiębiorczości, jest rosnące przekonanie ustawodawcy (klasy poli-

tycznej) o konieczności wsparcia ustanawianych zasad o sankcję karną. Potwierdza to statystyka. Wśród 19 ustaw (nie licząc Kodeksu karnego), które przewidują stosowanie kary do 5 lat pozbawienia wolności lub kary surowszej, 7 ustaw uchwalonych zostało po 6 czerwca 1997 r. W tej grupie znajdują się następujące ustawy:

- ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o pracowniczych programach emerytalnych,
- ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o funduszach inwestycyjnych,
- ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych,
- ustawa z dnia 4 września 1997 r. o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 11 grudnia 1997 r. o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym,
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Wśród 7 ustaw zawierających sankcje w postaci grzywny do 1 000 000 zł lub wyższej, aż 6 zostało uchwalonych po 6 czerwca 1997 r.:

- ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o pracowniczych programach emerytalnych,
- ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o funduszach inwestycyjnych,
- ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe,
- ustawa z dnia 4 września 1997 r. o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

IV. SYSTEM KAR I ŚRODKÓW KARNYCH W POLSKIM PRAWIE KARNYM

Nowy Kodeks karny dokonał zmian w systemie kar. Pierwsza zmiana nastąpiła już w nazewnictwie; kary zasadnicze – zostały nazwane po prostu karami, kary dodatkowe zaś – środkami karnymi.

Zgodnie z art. 32 kodeksu karami są:

- grzywna,
- ograniczenie wolności,
- pozbawienie wolności,
- 25 lat pozbawienia wolności,
- dożywotnie pozbawienie wolności.

Na uwagę zasługuje kolejność, w jakiej wymienione są poszczególne kary. Pierwsze miejsce zajmuje grzywna, co powinno stanowić sygnał dla organów wymiaru sprawiedliwości dla jak najszerzego stosowania tej kary i sięgania po inne dopiero w przypadku niecelowości orzekania grzywny.

Grzywna

Nowy Kodeks karny rezygnuje z dotychczasowego określenia „kara grzywny”, na rzecz bardziej tradycyjnego określenia „grzywna”.

Grzywna jest karą przewidywaną tak w kodeksie, jak i w większości karnych regulacji pozakodeksowych. Wymierza się ją w stawkach dziennych, określając liczbę stawek oraz wysokość jednej stawki (jeśli kodeks nie stanowi inaczej, obowiązuje zasada, że najniższą liczbą stawek jest 10, zaś najwyższą 360). Ustalając stawkę dzienną sąd zobowiązany jest wziąć pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe. Stawka dzienna nie może być niższa niż 10 złotych i przekraczać 2000 zł.

W szeroko rozumianym prawie gospodarczym możliwość orzeczenia przez sąd grzywny w maksymalnej wysokości (5 000 000 zł) przewidują następujące przepisy:

- art. 171 ust. 1–3 ustawy – Prawo bankowe,
- art. 166, art. 174, art. 176 ust. 2 oraz art. 177 ustawy – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi,
- art. 21–23 ustawy o oznaczaniu wyrobów znakami akcyzy,
- art. 38–39 oraz art. 41–42 ustawy o obligacjach,
- art. 216 i art. 220 ust. 2 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- art. 148 ust. 2 i art. 149 ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Zgodnie z art. 33 paragraf 2 kodeksu sąd może wymierzyć grzywnę także obok kary pozbawienia wolności, jeżeli sprawca dopuścił się czynu w celu osiągnięcia

korzyści majątkowej lub gdy korzyść taką osiągnął. Zasada ta obejmuje oczywiście zarówno przestępstwa określone w kodeksie, jak i czyny wymieniane w pozakodeksowym prawie karnym.

Kara ograniczenia wolności

Kara ograniczenia wolności może wynosić od 1 miesiąca do 12 miesięcy (przed nowelizacją Kodeksu karnego od 3 miesięcy do 2 lat). W czasie odbywania kary ograniczenia wolności skazany nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu, jest obowiązany do wykonywania pracy wskazanej przez sąd, a także ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu kary.

Sąd może wskazać jako miejsce nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne odpowiedni zakład pracy, placówkę służby zdrowia, opieki społecznej, organizację lub instytucję niosącą pomoc charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej (wymiar pracy nie może przekraczać 20–40 godzin w stosunku miesięcznym).

Wymierzając karę ograniczenia wolności, sąd może oddać skazanego pod dozór kuratora, osoby godnej zaufania, stowarzyszenia lub organizacji społecznej wyspecjalizowanej w zakresie pomocy i readaptacji oraz może nałożyć na skazanego szerszy – niż obowiązujący poprzednio – katalog obowiązków (poza tymi, które przewidywał „stary” Kodeks karny, sąd może nałożyć obowiązek łżenia na utrzymanie innej osoby, powstrzymania się od nadużywania środków odurzających oraz świadczenia pieniężnego).

Kara pozbawienia wolności

Prawo karne związane z prowadzeniem działalności gospodarczej nie obejmuje kar najbardziej dotkliwych – 25 lat pozbawienia wolności i kary dożywotniego pozbawienia wolności.

Kara pozbawienia wolności może być orzeczona od 1 miesiąca do 15 lat (poprzednio 3 miesiące–15 lat). Nowelizując Kodeks karny ustawodawca ograniczył liczbę sankcji, które przewidywały możliwość orzeczenia przez sąd wyłącznie kary pozbawienia wolności umożliwiając sądowi stosowanie sankcji alternatywnych. W niektórych przypadkach kodeks przewiduje tylko inne niż pozbawienie wolności sankcje.

Środki karne

Środki karne to:

- 1) pozbawienie praw publicznych,
- 2) zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej,
- 3) zakaz prowadzenia pojazdów,
- 4) przepadek przedmiotów,

- 5) obowiązek naprawienia szkody,
- 6) nawiązkę,
- 7) świadczenie pieniężne,
- 8) podanie wyroku do publicznej wiadomości.

Dla przedsiębiorców szczególnie dotkliwy może być zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej. Sąd może orzec zakaz ten, jeżeli sprawca przy popełnianiu przestępstwa nadużył stanowiska lub wykonywanego zawodu albo okazał, że dalsze zajmowanie stanowiska lub wykonywanie zawodu zagraża istotnym dobrom chronionym prawem. Sąd może również orzec zakaz prowadzenia określonej działalności gospodarczej w razie skazania za przestępstwo popełnione w związku z prowadzeniem takiej działalności, jeżeli dalsze jej prowadzenie zagraża istotnym dobrom chronionym prawem. Środek ten spełnia przede wszystkim funkcję ochronną. Przez uniemożliwienie sprawcy przestępstwa wykonywania zawodu chroni społeczeństwo przed możliwością ponownego naruszenia prawa.

Kolejnym środkiem karnym, który może być stosowany wobec nieuczciwych przedsiębiorców jest przepadek przedmiotów. Dotyczy to przedmiotów:

- pochodzących z przestępstwa,
- służących jego popełnieniu lub przeznaczonych do tego celu,
- których wytwarzanie, posiadanie, obrót lub przewóz jest zakazany.

Przypadkowi podlegają przedmioty stanowiące własność sprawcy przestępstwa. Dopuszczalne jest jednak orzeczenie przepadku przedmiotów nie będących własnością sprawcy w sytuacjach przewidzianych w ustawie. Dotyczy to np. podrobionych lub przerobionych pieniędzy, dokumentów, narkotyków czy środków psychotropowych. Przedmioty objęte przypadkiem przechodzą na własność Skarbu Państwa.

Obowiązek naprawienia szkody jest środkiem karnym, który orzekany jest przez sąd na wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej. Kodeks karny wylicza przestępstwa, których popełnienie może wiązać się z orzeczeniem obowiązku naprawienia szkody. Są to:

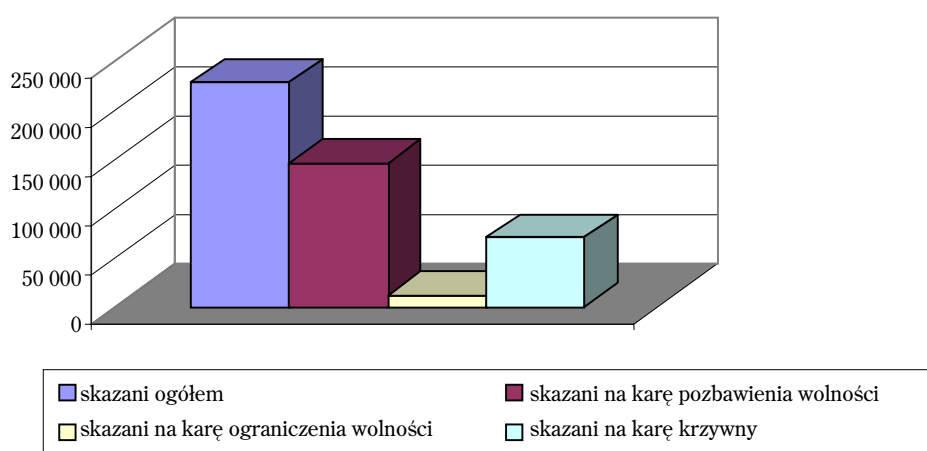
- przestępstwo spowodowania śmierci,
- ciężkiego uszczerbku na zdrowiu,
- naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia,
- przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
- przestępstwo przeciwko środowisku, mieniu, obrotowi gospodarczemu.

Zarówno przepadek przedmiotów, jak i obowiązek naprawienia szkody mają sprawić, że popełnianie przestępstw stanie się nieopłacalne nie tylko ze względu na grożące kary, ale również poprzez pozbawienie sprawcy możliwości odniesienia korzyści, jakie bezpośrednio lub pośrednio mógłby odnieść z popełnienia przestępstwa.

V. PRZESTĘPCZOŚĆ W POLSCE W 1996 r.

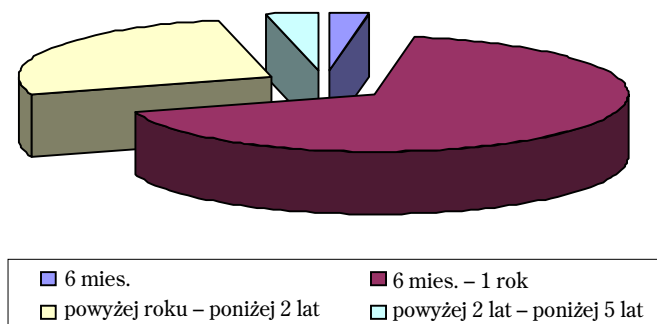
Rodzaje orzekanych kar

W 1996 r. w Polsce skazanych łącznie za wszystkie przestępstwa zostało 226 716 osób. W stosunku do 145 471 z nich orzeczono karę pozbawienia wolności.

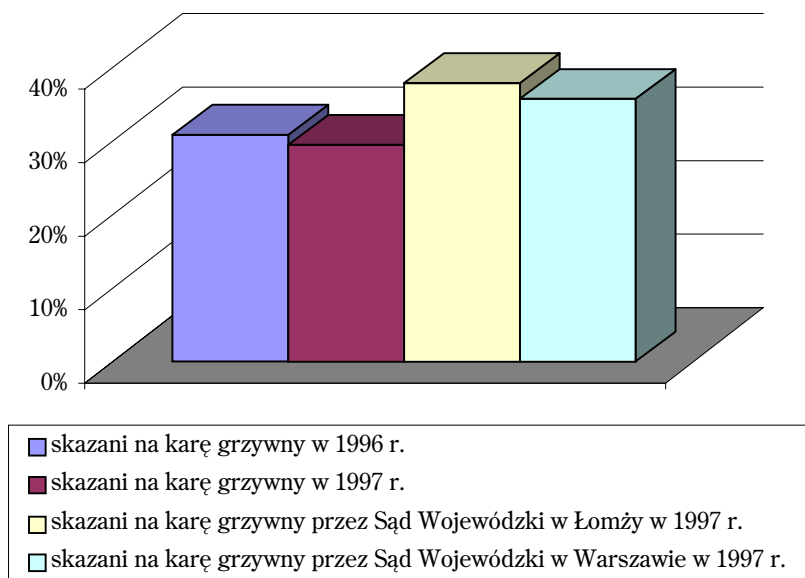
Wykres 1. Liczba skazanych za wszystkie przestępstwa w 1996 r.

Najczęściej orzekaną karą była kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 1 roku. W 1996 r. łącznie za wszystkie przestępstwa wymierzono ją w sumie 98 210 osobom.

Wykres 2. Skazani na karę pozbawienia wolności w 1996 r.

Kolejną często stosowaną przez sądy karą była grzywna orzeczonej wobec 69 454 sprawców przestępstw.

Wykres 3. Liczba skazanych na karę grzywny w 1996 r. i w 1997 r. w stosunku do ogólnej liczby skazanych

Najczęściej naruszane przepisy

Najczęściej popełnianym przestępstwem związanym z zakresem niniejszego opracowania było zagarnięcie mienia społecznego, definiowane w Kodeksie karnym z 1969 r. Była to przyczyna skazania 13 751 osób. Najczęściej orzekano wobec nich karę grzywny – zastosowaną wobec 6651 osób oraz karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 1 roku (4477 przypadków).

Kolejną grupą były przestępstwa wymieniane w ustawie o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy. Na podstawie przepisów karnych tej ustawy skazano w 1996 r. 4572 osoby, wymierzając 1485 spośród nich kary pozbawienia wolności, a 3026 karę grzywny. W przypadku kar pozbawienia wolności najczęściej wymierzano kary: poniżej 6 miesięcy (919 przypadków) oraz od 6 miesięcy do 1 roku (535 przypadków).

Aktem prawnym, którego przepisy karne były częstą podstawą skazań w 1996 r., była ustawa o zapobieganiu narkomanii. W 1996 r. skazano w Polsce na podstawie jej przepisów karnych łącznie 1828 osób, wymierzając 491 spośród nich karę pozbawienia wolności oraz 1290 karę grzywny.

Stosunkowo dużo wyroków skazujących zapadło w 1996 r. na podstawie przepisów karnych ustanowionych w dziedzinie ochrony środowiska (odpowiednie przepisy k.k., prawo wodne, prawo łowieckie i inne). Łącznie za przestępstwa przeciwko środowisku skazanych zostało 439 osób. Również w tym przypadku dominowały kara grzywny (298 przypadków) oraz kara pozbawienia wolności w granicach od 6 miesięcy do 1 roku.

Tabela 1. Skazani za niektóre rodzaje przestępstw w 1996 r.

Podstawa prawna skazania	Liczba skazanych	Udział w liczbie skazanych za przestępstwa gospodarcze (w %)
1. Kodeks karny – przestępstwo zagarnięcia mienia społecznego	13 571	55,10
2. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy	4572	18,56
3. Ustawa o zapobieganiu narkomanii	1828	7,42
4. Kodeks karny, prawo wodne, prawo łowieckie i inne – przestępstwa przeciwko środowisku	439	1,78
5. Ustawa karna skarbowa – przestępstwa w zakresie podatków i dotacji	444	1,80
6. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych	145	0,58
7. Ustawa o ochronie obrotu gospodarczego	135	0,54
8. Ustawa karna skarbowa – przestępstwa dewizowe	96	0,38

Wysoka przestępczość występowała również w przypadku czynów związanych z naruszeniem prawa w zakresie podatków i dotacji oraz przepisów celnych. W 1996 r. za przestępstwa podatkowe skazane zostały 444 osoby. Najczęściej orzekane kary to grzywna i kara pozbawienia wolności w granicach od 6 miesięcy do 1 roku. Orzeczono je odpowiednio w stosunku do 257 i 131 sprawców.

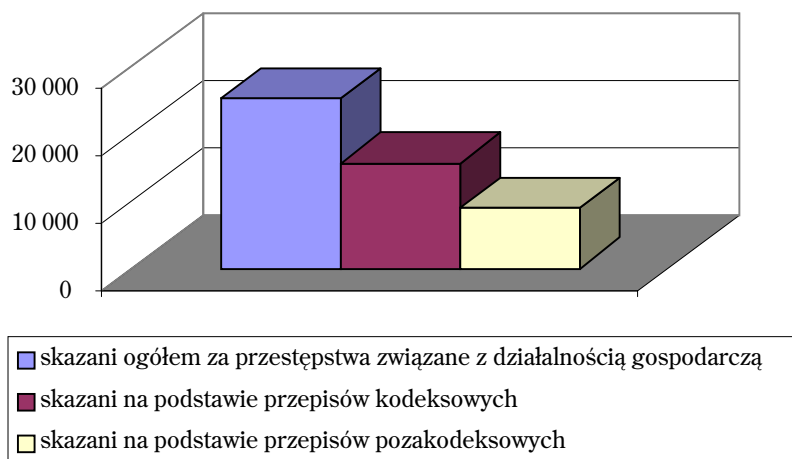
Na podstawie przepisów karnych ustawy Prawo budowlane skazano 218 osób. Aż 215 z nich ukarano wyłącznie grzywną, jedynie 3 osoby skazane zostały na karę pozbawienia wolności.

Na podstawie przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych skazano 145 osób, w przeważającej większości (117 przypadków) na karę grzywny. Ustawa o znakach towarowych to podstawa skazania 105 osób, z tego 103 na karę grzywny, a ustawa o ochronie dóbr kultury – 120 osób, z tego 75 na karę grzywny.

Za przestępstwa definiowane w ustawie o ochronie obrotu gospodarczego (obecnie w zasadzie inkorporowane do k.k.) skazano w 1996 r. łącznie 135 osób. Karę pozbawienia wolności orzeczono w stosunku do 103 sprawców. 66 spośród nich skazano na karę od 6 do 1 roku pozbawienia wolności. Karę samoistnej grzywny zastosowano wobec 26 osób.

W 1996 r. skazano w Polsce 96 osób za przestępstwa dewizowe. Również w przypadku wyroków orzekanych za te przestępstwa najczęściej występowały kara grzywny (46 przypadków) oraz kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 1 roku (31 przypadków).

Podstawą 96 wyroków skazujących, orzeczonych w 1996 r., były przepisy karne zawarte w Kodeksie handlowym (w tym 63 spośród nich wymierzono karę grzywny).

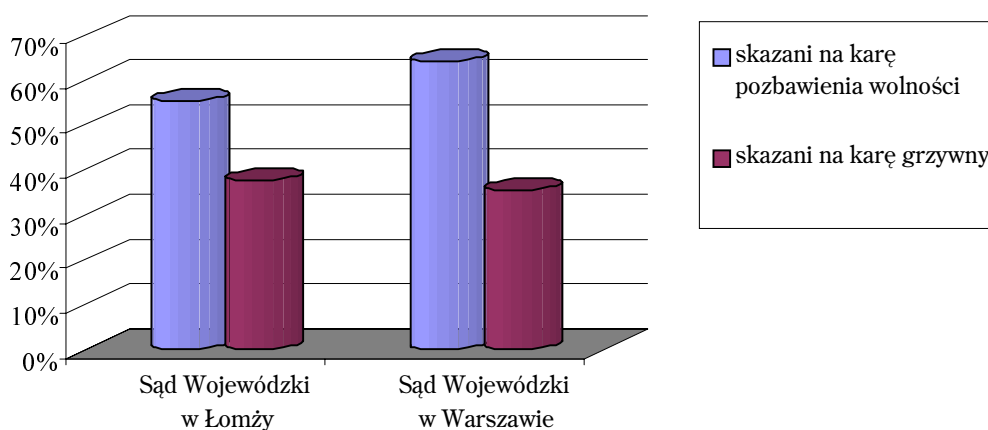

Wykres 4. Podstawy prawne skazań za niektóre przestępstwa związane z działalnością gospodarczą w 1996 r.

Przestępczość w ośrodkach gospodarczych różnej wielkości w roku 1997

Analizę wpływu wielkości ośrodka na skalę przestępczości związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej przeprowadzono na przykładzie Łomży i Warszawy.

W 1997 r. osądzono ogółem w Polsce 280 484 osoby, z tego 2396 osób w okręgu Sądu Wojewódzkiego w Łomży oraz 10 700 w okręgu Sądu Wojewódzkiego w Warszawie. W stosunku do 230 882 osób w skali kraju zapadły wyroki skazujące.

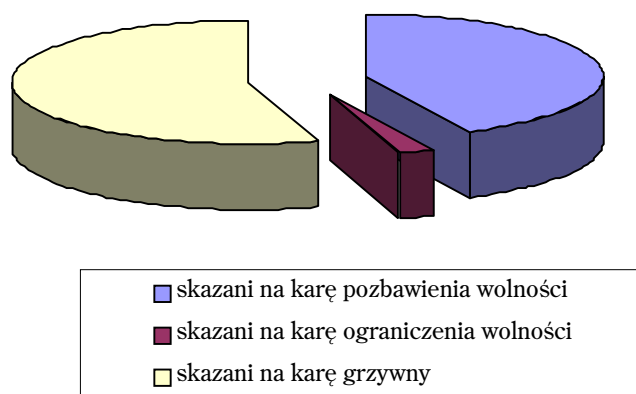

Wykres 5. Porównanie zastosowania niektórych kar na przykładzie wybranych sądów

Dominowała kara pozbawienia wolności. Orzeczono ją w 150 766 przypadkach oraz kara grzywny orzeczona w 67 712 przypadkach.

W okręgu Sądu Wojewódzkiego w Łomży wyroki skazujące zapadły w 1962 przypadkach, a w okręgu Sądu Wojewódzkiego w Warszawie w 8126 przypadkach.

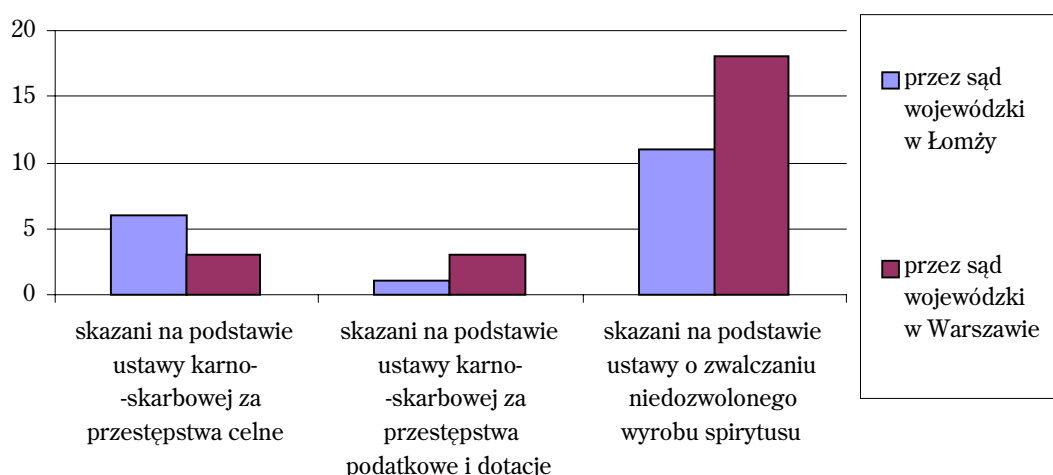
Zarówno w skali kraju, jak i w wybranych okręgach sądów wojewódzkich, dominowała kara pozbawienia wolności orzekana w granicach od 6 miesięcy do 1 roku oraz kara grzywny.

Wykres 6. Skazani za przestępstwa związane z działalnością gospodarczą w 1997 r.

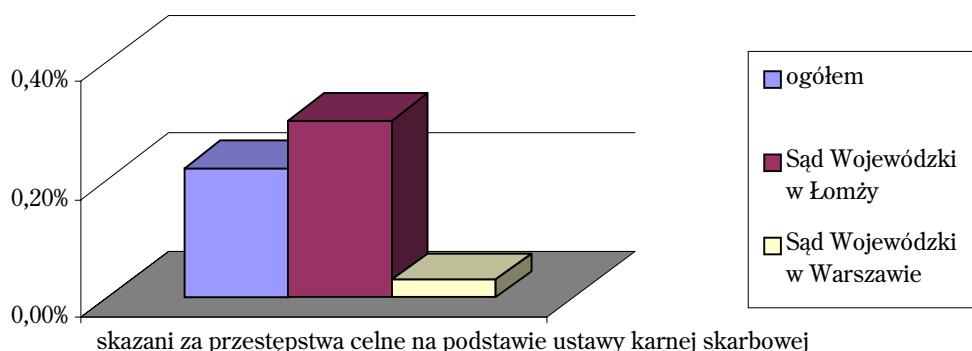
Porównanie liczby wyroków skazujących, które zapadły w okręgach Sądów Wojewódzkich w Łomży i w Warszawie, doprowadza do następujących wniosków:

Wbrew opinii, że w większych skupiskach, gdzie działa więcej podmiotów gospodarczych, niektóre rodzaje przestępstw są popełniane zdecydowanie częściej, różnice w ilości osób skazanych za niektóre, będące przedmiotem analizy, rodzaje przestępstw w obu okręgach sądów wojewódzkich są stosunkowo nieznaczne.

Wykres 7. Porównanie liczby skazanych za wybrane przestępstwa w 1997 r. na przykładzie wybranych sądów

W okręgu Sądu Wojewódzkiego w Warszawie za przestępstwa w zakresie podatków i dotacji skazano 3 osoby w 1997 r., a w Łomżyńskim – 1.

Wykres 8. Udział skazanych za przestępstwa celne w liczbie skazanych ogółem w danym sądzie w 1997 r.

Na mocy przepisów ustawy o niedozwolonym wyrobie spirytusu skazano odpowiednio 18 i 11 osób.

Proporcje ulegają odwróceniu w przypadku osób osądzonych i skazanych za przestępstwa przeciwko ochronie środowiska. W okręgu łomżyńskim osądzono i skazano łącznie 14 osób. W okręgu warszawskim zaś nie osądzono w tego rodzaju sprawach ani jednej osoby.

Natomiast blisko 4 razy więcej wyroków skazujących zapadło w okręgu warszawskim za przestępstwa związane z zagarnięciem mienia społecznego (285) w stosunku do okręgu łomżyńskiego (75 skazanych).

W przypadku żadnego z przestępstw, w obu okręgach sądów wojewódzkich, w 1997 r. nie zapadły wyroki skazujące na karę pozbawienia wolności na 5 i więcej lat. Podobnie jak w skali całego kraju, dominowała kara pozbawienia wolności orzekana w granicach od 6 miesięcy do 1 roku. W okręgu warszawskim dla badanych rodzajów przestępstw karę pozbawienia wolności w tych granicach orzeczono w stosunku do 19 osób, natomiast w okręgu łomżyńskim wobec 12 sprawców.

Proporcje są odwrotne w przypadku kar grzywny. W okręgu łomżyńskim wymierzono ją w sumie za wszystkie rodzaje analizowanych przestępstw 19 sprawcom, natomiast w okręgu warszawskim 14 osobom.

Brak istotnych różnic w liczbie osób osądzonych między okręgami zdecydowanie różnymi pod względem aktywności gospodarczej i liczby podmiotów gospodarczych może prowadzić do wniosku, iż między porównywanymi okręgami występuje istotna różnica w skuteczności działania organów ścigania oraz organów wymiaru sprawiedliwości.

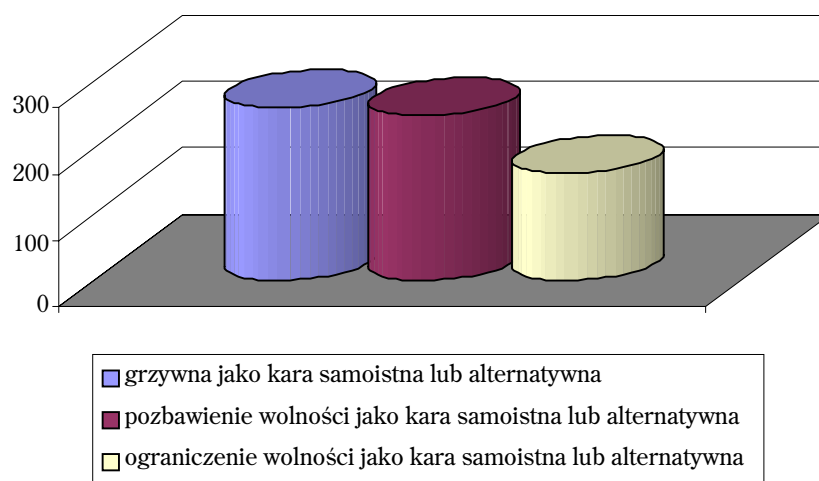
Mniejsza wykrywalność przestępstw, które mogą wiązać się z prowadzeniem działalności gospodarczej w dużych ośrodkach wynika między innymi z obciążenia policji i sądownictwa pracą związaną z większą liczbą przestępstw kryminalnych, którymi zajęte są organy ścigania.

VI. REPRESYJNOŚĆ PRAWA KARNEGO

Niniejsze opracowanie omawia 54 akty prawne. Wielkość ta obrazuje skalę rozproszenia przepisów karnych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Omawiane ustawy w 370 wypadkach przewidują odrębne sankcje karne. Można je pogrupować w następujące kategorie:

- a) grzywna samoistna (sankcja samoistna) – 96 przypadków,
- b) grzywna lub kara ograniczenia wolności (sankcje alternatywne) – 27 przypadków,
- c) grzywna, kara ograniczenia wolności lub kara pozbawienia wolności (sankcje alternatywne) – 98 przypadków,
- d) kara ograniczenia wolności lub kara pozbawienia wolności (sankcje alternatywne) – 33 przypadki,
- e) grzywna i kara pozbawienia wolności (łącznie) – 38 przypadków,
- f) kara ograniczenia wolności lub kara pozbawienia wolności – 2 przypadki,
- g) kara pozbawienia wolności (sankcja samoistna) – 76 przypadków.

Karą najczęściej stosowaną przez ustawodawcę jest więc grzywna. Występuje ona w 259 przypadkach (grzywna jako sankcja samoistna i jako sankcja alternatywna łącznie). Kara pozbawienia wolności jest przewidywana w 247 przypadkach, a kara ograniczenia wolności w 160 przypadkach.

Wykres 9. Rodzaje sankcji karnych przewidziane w omawianych ustawach

Wśród przestępstw zagrożonych wyłącznie karą grzywny największą grupę stanowią te, dla których maksymalny wymiar kary nie przekracza 250 000 zł. Są to 62 przypadki, a 49 z nich zawartych jest w ustawie karnej skarbowej. Przedmiotem kary jest czyn stanowiący naruszenie interesu Skarbu Państwa.

Najwyższą grzywną (5 000 000 zł) zagrożone są przestępstwa przeciwko następującym dobrom:

- interesom ekonomicznym państwa oraz porządkowi w zakresie oznaczania znakami akcyzy wyrobów, które podlegają temu obowiązkowi (ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy),
- porządkowi i bezpieczeństwu w zakresie obrotu papierami wartościowymi, porządkowi w zakresie działalności giełdy oraz kontroli państwa nad tą działalnością (ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi),
- interesom podmiotów korzystających z usług bankowych oraz pewności obrotu prawnego (ustawa – Prawo bankowe),
- bezpieczeństwu obrotu prawnego związanego z działalnością funduszy emerytalnych oraz tajemnicy zawodowej dotyczącej działalności funduszu emerytalnego (ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych),
- interesowi ekonomicznemu osób uczestniczących w funduszu inwestycyjnym oraz tajemnicy zawodowej związanej z działalnością funduszu inwestycyjnego (ustawa o funduszach inwestycyjnych),
- porządkowi w zakresie emisji obligacji oraz interesowi gospodarczemu nabywców obligacji (ustawa o obligacjach).

Wysokość sankcji świadczy o przekonaniu ustawodawcy, że wymienione czyny są zamachem na najważniejsze fragmenty infrastruktury prawno-gospodarczej. Są to jednocześnie czyny, które powodują bardzo dotkliwe skutki dla państwa lub obywateli.

Jednakże to nie grzywny stanowią najsurowszą formę kary za przestępstwa związane z działalnością gospodarczą. Jest nią kara 8 (i więcej) lat pozbawienia wolności. W grupie zagrożonej tą sankcją znalazło się 15 przestępstw, na popełnienie których narażone są osoby w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Wśród nich 5 zawartych zostało w Kodeksie karnym, w rozdziale poświęconym ochronie obrotu gospodarczego, po 3 w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii i w przepisach regulujących ochronę środowiska naturalnego (2 w Kodeksie karnym, 1 w ustawie o odpadach). Dwa przestępstwa definiowane są w ustawie o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym, wreszcie po jednym przestępstwie zawierającym najsurowszą – wśród znajdujących się w niniejszym opracowaniu przestępstw – sankcję zawierają ustawy o pobieraniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów oraz ustawa o publicznej służbie krwi.

Najsurowszą sankcją na mocy przepisów podlegających analizie karane są przestępstwa związane z przywozem, wywozem za granicę lub tranzytem przez Polskę znacznych ilości środków odurzających, substancji psychotropowych, mlecza mako-wego lub słomy makowej. Za popełnienie tego czynu (art. 42 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii) sprawcy może zostać wymierzona kara pozbawienia wolności do 15 lat.

12 lat pozbawienia wolności grozi za przestępstwa przeciwko środowisku naturalnemu w sytuacji, kiedy skutkiem takiego naruszenia jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób. Najsurowsze kary polski ustawodawca przewidział więc w tych przypadkach, które w sposób bezpośredni dotyczą bezpieczeństwa osób w nim uczestniczących.

VII. ANEKS nr 1

Tabela 1. Sprawozdanie na temat prawomocnie skazanych osób dorosłych za rok 1996 w Polsce

	skazani ogółem	pozbawienie wolności		ograniczenie wolności	grzywna samoistna
		ogółem	w tym na karę 6 m. - 1 rok		
1	2	3	4	5	6
ogółem osoby osądzone	226 716	145 471	98 210	11 563	69 454
art. 199. 1 k.k.	7295	5413	4224	306	1569
art. 199. 2 k.k.	6456	382	253	991	5082
art. 200. 1 k.k.	710	704	399	2	4
art. 200. 2 k.k.	118	106	99	3	9
rozdział XXX k.k. Przestępstwa gospodarcze art. 218-226 k.k.	299	221	65	2	78
ustawa o zwalczaniu niedozw. wyrobu spirytusu	809	557	410	10	66
Uks – dewizowe art. 47-62	89	38	31	1	46
Uks – celne art. 80-91	542	126	90	3	396
Uks – podatkowe i dotacje art. 92-114	444	207	143	2	333
Uks – gry losowe i totalizator art. 117-121	3	1	1		5
przestępstwa związane z ochroną naturalnego środowi- ska (przepisy k.k., prawo wodne, prawo łowieckie i inne)	439	150	124	57	446
ustawa o ochronie obrotu gos- podarczego	135	103	66	6	26
Kodeks handlowy	91	28	13		63
dekret o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytonio- wych	53	44	16		9

1	2	3	4	5	6
ustawa o działalności gospodarczej	13				12
ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji	11	3	2		8
ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy	4572	1485	535	31	3026
ustawa o obligacjach	13	2		1	10
ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi	22	5	3	1	16
ustawa – Prawo bankowe	9	6	3		3
ustawa o związkach zawodowych	1				1
ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia	19				18
ustawa o środkach farmaceutycznych, aptekach, hurtowniach (...)	19				19
ustawa o ochronie dóbr kultury	120	44	25	1	75
ustawa o wynalazczości	2				2
ustawa – Prawo prasowe	4	1			3
ustawa o znakach towarowych	105	2	1		103
ustawa o ochronie topografii układów scalonych	3				3
ustawa o radiofonii i telewizji	26			1	25
ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych	145	28	15		117
ustawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych	3	2			1
ustawa o dozorze technicznym	12				12
ustawa – Prawo budowlane	218	3	1		215

Tabela 2. Sprawozdanie na temat osądzonych osób dorosłych za rok 1997 w Polsce

	ogółem osądzeni	skazani ogółem	pozbawienie wolności		ograniczenie wolności	grzywna samoistna
			ogółem	w tym na karę 6 m. – 1 rok		
ogółem osoby osądzone	280 484	230 882	150 766	98 702	12 257	67 712
ustawa o zwalczaniu niedozw. wyrobu spir.	850	633	557	410	10	66
Uks – dewizowe art. 47–62	164	96	38	31	1	46
Uks – celne art. 80–91	678	527	126	90	3	396
Uks – podatkowe i dotacje art. 92–114	1069	542	207	143	2	333
Uks – gry losowe i totalizator art. 117–121	11	6	1	1		5
Przestępstwa związane z ochroną naturalnego środowiska (przepisy k.k., prawo wodne, prawo łowieckie i inne)	852	653	150	124	57	446

Tabela 3. Sprawozdanie na temat osądzonych osób dorosłych za rok 1997 w okręgu Sądu Wojewódzkiego w Łomży

	ogółem osądzeni	skazani ogółem	pozbawienie wolności		ograniczenie wolności	grzywna samoistna
			ogółem	w tym na karę 6 m. – 1 rok		
ogółem osoby osądzone	2 396	1 962	1 087	600	136	738
ustawa o zwalczaniu niedozw. wyrobu spirytusu	14	11	11	4		
Uks – dewizowe art. 47–62	66					
Uks – celne art. 80–91	6	6	3	3		3
Uks – podatkowe i dotacje art. 92–114	4	1				1
Przestępstwa związane z ochroną naturalnego środowiska (przepisy k.k., prawo wodne, prawo łowieckie i inne)	14	14	3	3	2	9

Tabela 4. Sprawozdanie na temat osądzonych osób dorosłych za rok 1997 w okręgu Sądu Wojewódzkiego w Warszawie

	ogółem osądzeni	skazani ogółem	pozbawienie wolności		ograniczenie wolności	grzywna samoistna
			ogółem	w tym na karę 6 m. – 1 rok		
ogółem osoby osądzone	10 700	8 126	5 207	3 267	31	2 879
ustawa o zwalczaniu niedozw. wyrobu spirytusu	25	18	18			
Uks – dewizowe art. 47–62	24	16				7
Uks – celne art. 80–91	3	3	1	1		2
Uks – podatkowe i dotacje art. 92–114	6	3	1	1		2
Przestępstwa związane z ochroną naturalnego środowiska (przepisy k.k., prawo wodne, prawo łowieckie i inne)	0	0	0	0	0	0

VIII. PRAWO GOSPODARCZE

1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. nr 88, poz. 553)

1.1. Przepisy przeciwko środowisku

Wprowadzenie

Działanie powodujące szkodę w środowisku podlega karze, jeśli szkoda, która powstaje, jest istotna lub gdy następuje zniszczenie środowiska przyrodniczego w znacznych rozmiarach.

Znajomość przestępstw określonych w tym rozdziale kodeksu ma istotne znaczenie przede wszystkim dla następujących rodzajów działalności gospodarczej lub kategorii zawodów:

- działalność stosująca technologie przetwarzające surowce wtórne,
- produkcja lub obrót substancjami chemicznymi,
- transport,
- działalność przemysłowa,
- budownictwo,
- import, eksport.

Przepisami art. 181–188 Kodeksu karnego chronione jest nie tylko środowisko naturalne, lecz także zdrowie i życie ludzi.

Przestępstwa definiowane w rozdziale XXII są przestępstwami powszechnymi – a więc takimi, których może dopuścić się każdy. Nie należą do tej kategorii przestępstw czyny określone w art. 186 par. 1 i 2, których popełnienie jest związane z wykonywaniem szczególnych obowiązków. Są to więc przestępstwa indywidualne.

Hasła indeksu: środowisko naturalne, odpady, technologie przetwarzające surowce wtórne, substancje chemiczne, transport, roślinność, zwierzęta, woda, działalność przemysłowa, budownictwo, import, eksport.

Art. 181. § 1. Kto powoduje zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Kto, wbrew przepisom obowiązującym na terenie objętym ochroną, niszczy albo uszkadza rośliny lub zwierzęta powodując istotną szkodę,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. Karze określonej w § 2 podlega także ten, kto niezależnie od miejsca czynu niszczy albo uszkadza rośliny lub zwierzęta pozostające pod ochroną gatunkową powodując istotną szkodę.

§ 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 5. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 2 lub 3 działa nieumyślnie, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 182. § 1. Kto zanieczyszcza wodę, powietrze lub ziemię substancją albo promieniowaniem jonizującym w takiej ilości lub w takiej postaci, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu wielu osób lub spowodować zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 183. § 1. Kto wbrew przepisom składowe, usuwa, przerabia, unieszkodliwia albo przewozi odpady lub substancje w takich warunkach lub w taki sposób, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu wielu osób lub spowodować zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto wbrew przepisom sprowadza z zagranicy odpady lub substancje zagrażające środowisku.

§ 3. Tej samej karze podlega, kto wbrew obowiązkowi dopuszcza do popełnienia czynu określonego w § 1 lub 2.

§ 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1–3 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 184. § 1. Kto przewozi, gromadzi, składowe, porzuca lub pozostawia bez właściwego zabezpieczenia materiał jądrowy albo inne źródło promieniowania jonizującego, jeżeli może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto wbrew obowiązkowi dopuszcza do popełnienia czynu określonego w § 1.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 185. § 1. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 182 § 1, art. 183 § 1 lub 3 lub w art. 184 § 1 lub 2 jest zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 182 § 1, art. 183 § 1 lub 3 lub w art. 184 § 1 lub 2 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca
podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Art. 186. § 1. Kto wbrew obowiązkowi nie utrzymuje w należyтым stanie lub nie używa urządzeń zabezpieczających wodę, powietrze lub ziemię przed zanieczyszczeniem lub urządzeń zabezpieczających przed promieniowaniem radioaktywnym lub jonizującym,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto oddaje lub wbrew obowiązkowi dopuszcza do użytkowania obiekt budowlany lub zespół obiektów nie mających wymaganych prawem urządzeń określonych w § 1.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie,
podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 187. § 1. Kto niszczy, poważnie uszkadza lub istotnie zmniejsza wartość przyrodniczą prawnie chronionego terenu lub obiektu, powodując istotną szkodę,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,
podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 188. Kto na terenie objętym ochroną ze względów przyrodniczych lub krajobrazowych albo w otulinie takiego terenu, wbrew przepisom, wznosi nowy lub powiększa istniejący obiekt budowlany albo prowadzi działalność gospodarczą zagrażającą środowisku,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

1.2. Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu

Wprowadzenie

Wśród ujętych w niniejszym opracowaniu przepisów znalazły się:

- przestępstwo nadużycia zaufania, chroniące przede wszystkim interesy majątkowe tych podmiotów, które powierzyły prowadzenie swoich spraw innym (art. 296),
- tzw. oszustwa kredytowo-subwencyjne, które godzą przede wszystkim w interes państwa i instytucji publicznych (art. 297),
- oszustwa ubezpieczeniowe, chroniące przede wszystkim interesy ubezpieczycieli, ale pośrednio również interes ogółu, w sensie ochrony wypłacalności firm ubezpieczeniowych (art. 298),

- przestępstwo tzw. prania brudnych pieniędzy, chroniące ogólnie obrót gospodarczy i zapobiegające popełnianiu innych niebezpiecznych przestępstw z ich użyciem (art. 299),
- przestępstwa na szkodę wierzycieli, stwarzające szczególnie poważne zagrożenie dla interesów majątkowych poszczególnych wierzycieli, których status może być różny, ale również dla ponadindywidualnych interesów społecznych (art. 300–303),
- przestępstwo lichwy, którego przedmiotem ochrony jest zasada uczciwości w obrocie gospodarczym, a tym samym ochrona interesów podmiotów w nim uczestniczących (art. 304),
- udaremnianie lub utrudnianie przetargu publicznego chroni wszystkich uczestników obrotu gospodarczego poprzez egzekwowanie zasady konkurencyjności, jak również uczciwości w tym obrocie (art. 305),
- przestępstwo podrabiania lub przerabiania znaków identyfikacyjnych, daty produkcji lub przydatności towaru lub urządzenia – bierze w ochronę przede wszystkim interesy konsumentów, którymi częstokroć są również podmioty uczestniczące w obrocie gospodarczym (art. 306).

Przestępstwa definiowane w rozdziale XXXVI Kodeksu karnego w większości są przestępstwami powszechnymi, z wyjątkiem przestępstw określonych w art. 296, art. 299 par. 2, 3 i 4, art. 301, które mają charakter indywidualny – mogą zostać popełnione jedynie przez osoby zobowiązane do określonego działania lub pracowników określonych instytucji.

Znajomość tych przestępstw ma znaczenie dla wszystkich, którzy prowadzą działalność gospodarczą.

Hasła indeksu: ubezpieczenia, ubezpieczyciele, brokerzy, doradcy podatkowi, radcowie prawni, adwokaci, kredyty, subwencje, lichwa, przetargi, usługi, konsumenci.

Art. 296. § 1. Kto, będąc obowiązany na podstawie przepisu ustawy, decyzji właściwego organu lub umowy do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą osoby fizycznej, prawnej albo jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, przez nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na nim obowiązku, wyrządza jej znaczną szkodę majątkową,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 3. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 lub 2 wyrządza szkodę majątkową w wielkich rozmiarach,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 lub 3 działa nieumyślnie,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Nie podlega karze, kto przed wszczęciem postępowania karnego dobrowolnie naprawił w całości wyrządzoną szkodę.

Art. 297. § 1. Kto, w celu uzyskania dla siebie lub innej osoby kredytu, pożyczki bankowej, gwarancji kredytowej, dotacji, subwencji lub zamówienia publicznego, przedkłada fałszywe lub stwierdzające nieprawdę dokumenty albo nierzetelne, pisemne oświadczenia dotyczące okoliczności mających istotne znaczenie dla uzyskania takiego kredytu, pożyczki bankowej, gwarancji kredytowej, dotacji, subwencji lub zamówienia publicznego,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi nie powiadamia właściwego organu lub instytucji o powstaniu okoliczności mogących mieć wpływ na wstrzymanie lub ograniczenie wysokości udzielonego kredytu, pożyczki bankowej, gwarancji kredytowej, dotacji, subwencji lub zamówienia publicznego.

§ 3. Nie podlega karze, kto dobrowolnie przed wszczęciem postępowania karnego zapobiegł wykorzystaniu kredytu, pożyczki bankowej, gwarancji kredytowej lub subwencji, zrezygnował z zamówienia publicznego lub dotacji uzyskanych w sposób określony w § 1 lub 2 albo zaspokoił roszczenia pokrzywdzonego.

Art. 298. § 1. Kto, w celu uzyskania odszkodowania z tytułu umowy ubezpieczenia, powoduje zdarzenie będące podstawą do wypłaty takiego odszkodowania, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Nie podlega karze, kto przed wszczęciem postępowania karnego dobrowolnie zapobiegł wypłacie odszkodowania.

Art. 299. § 1. Kto środki płatnicze, papiery wartościowe lub inne wartości dewizowe, prawa majątkowe albo mienie ruchome lub nieruchome, pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem przestępstwa przez inne osoby, w szczególności polegającego na wytwarzaniu lub obrocie środkami odurzającymi lub psychotropowymi, przemyśle, fałszowaniu pieniędzy lub papierów wartościowych, rozboju albo popełnieniu innego przestępstwa przeciwko mieniu wielkiej wartości, wymuszaniu okupu albo handlu bronią, amunicją lub materiałami wybuchowymi albo rozszczepialnymi, przyjmuje, przekazuje lub wywozi za granicę, pomaga do przenoszenia ich własności lub posiadania albo podejmuje inne czynności, które mogą udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie ich przestępnego pochodzenia lub miejsca umieszczenia, ich wykrycie, zajęcie albo orzeczenie przepadku,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Karze określonej w § 1 podlega, kto będąc pracownikiem banku, instytucji finansowej lub kredytowej przyjmuje w gotówce, wbrew przepisom, pieniądze lub inne wartości dewizowe, dokonuje ich transferu lub konwersji albo przyjmuje je w innych okolicznościach wzbudzających uzasadnione podejrzenie o ich przestępnym pochodzeniu z czynów określonych w § 1 albo świadczy inne usługi mające ukryć ich przestępne pochodzenie lub usługi w zabezpieczeniu przed zajęciem.

§ 3. Kto, będąc odpowiedzialny w banku, instytucji finansowej lub kredytowej za informowanie zarządu lub organu nadzoru finansowego o przeprowadzeniu operacji finansowej, nie czyni tego niezwłocznie w formie przewidzianej przepisami prawa, mimo że okoliczności przeprowadzenia operacji finansowej wzbudzają uzasadnione podejrzenie, że chodzi o źródło ich pochodzenia określone w § 1,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 4. Karze określonej w § 3 podlega, kto w banku, instytucji finansowej lub kredytowej, będąc odpowiedzialny za wyznaczenie osoby uprawnionej do przyjmowania informacji, o których mowa w § 3, lub udzielania ich osobie uprawnionej, nie czyni zadość obowiązującym przepisom.

§ 5. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 lub 2, działając w porozumieniu z innymi osobami,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 6. Karze określonej w § 5 podlega sprawca, jeżeli dopuszczając się czynu określonego w § 1 lub 2, osiąga znaczną korzyść majątkową.

§ 7. W razie skazania za przestępstwo określone w § 1 lub 2, sąd orzeka przepadek przedmiotów pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa, chociażby przedmioty nie stanowiły własności sprawcy.

§ 8. Nie podlega karze za przestępstwo określone w § 1–4, kto dobrowolnie ujawnił wobec organu powołanego do ścigania przestępstw informacje dotyczące osób uczestniczących w popełnieniu przestępstwa oraz okoliczności jego popełnienia, jeżeli zapobiegło to popełnieniu innego przestępstwa; jeżeli sprawca czynił starania zmierzające do ujawnienia tych informacji i okoliczności, sąd stosuje nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 300. § 1. Kto, w razie grożącej mu niewypłacalności lub upadłości, udaremnia lub uszczupla zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że usuwa, ukrywa, zbywa, darowuje, niszczy, rzeczywiście lub pozornie obciąża albo uszkadza składniki swojego majątku,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Kto, w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwowego, udaremnia lub uszczupla zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że usuwa, ukrywa, zbywa, darowuje, niszczy, rzeczywiście lub pozornie obciąża albo uszkadza składniki swojego majątku zajęte lub zagrożone zajęciem,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. Jeżeli czyn określony w § 1 wyrządził szkodę wielu wierzycielom, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 4. Jeżeli pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa, ściganie przestępstwa określonego w § 1 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 301. § 1. Kto, będąc dłużnikiem kilku wierzycieli, udaremnia lub ogranicza zaspokojenie ich należności przez to, że tworzy na podstawie przepisów prawa nową jednostkę gospodarczą i przenosi na nią składniki swojego majątku,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto będąc dłużnikiem kilku wierzycieli doprowadza do swojej upadłości lub niewypłacalności.

§ 3. Kto będąc dłużnikiem kilku wierzycieli w sposób lekkomyślny doprowadza do swojej upadłości lub niewypłacalności, w szczególności przez trwonienie części składowych majątku, zaciąganie zobowiązań lub zawieranie transakcji oczywiście sprzecznych z zasadami gospodarowania,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 302. § 1. Kto, w razie grożącej mu niewypłacalności lub upadłości, nie mogąc zaspokoić wszystkich wierzycieli, spłaca lub zabezpiecza tylko niektórych, czym działa na szkodę pozostałych,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Kto wierzycielowi udziela lub obiecuje udzielić korzyści majątkowej za działanie na szkodę innych wierzycieli w związku z postępowaniem upadłościowym lub zmierzającym do zapobiegnięcia upadłości,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 3. Tej samej karze podlega wierzyciel, który w związku z określonym w § 2 postępowaniem przyjmuje korzyść za działanie na szkodę innych wierzycieli albo takiej korzyści żąda.

Art. 303. § 1. Kto wyrządza szkodę majątkową osobie fizycznej, prawnej albo jednostce organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, przez nieprowadzenie dokumentacji działalności gospodarczej albo prowadzenie jej w sposób nierzetelny lub niezgodny z prawdą, w szczególności niszcząc, usuwając, ukrywając, przerabiając lub podrabiając dokumenty dotyczące tej działalności,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 wyrządza znaczną szkodę majątkową,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi sprawca przestępstwa określonego w § 1 podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 4. Jeżeli pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa, ściganie przestępstwa określonego w § 1–3 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 304. Kto, wyzyskując przymusowe położenie innej osoby fizycznej, prawnej albo jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, zawiera z nią umowę, nakładając na nią obowiązek świadczenia niewspółmiernego ze świadczeniem wzajemnym,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 305. § 1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, udaremnia lub utrudnia przetarg publiczny albo wchodzi w porozumienie z inną osobą działając na szkodę właściciela mienia albo osoby lub instytucji, na rzecz której przetarg jest dokonywany,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w związku z publicznym przetargiem rozpowszechnia informacje lub przemilcza istotne okoliczności mające znaczenie dla zawarcia umowy będącej przedmiotem przetargu albo wchodzi w porozumienie z inną osobą, działając na szkodę właściciela mienia albo osoby lub instytucji, na rzecz której przetarg jest dokonywany.

§ 3. Jeżeli pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa, ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 306. Kto usuwa, podrabia lub przerabia znaki identyfikacyjne, datę produkcji lub datę przydatności towaru lub urządzenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 307. § 1. Wobec sprawcy przestępstwa określonego w art. 296 lub 299–305, który dobrowolnie naprawił szkodę w całości, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

§ 2. Wobec sprawcy przestępstwa wymienionego w § 1, który dobrowolnie naprawił szkodę w znacznej części, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 308. Za przestępstwa określone w tym rozdziale odpowiada jak dłużnik lub wierzyciel, kto, na podstawie przepisu prawnego, decyzji właściwego organu, umowy lub faktycznego wykonywania, zajmuje się sprawami majątkowymi innej osoby prawnej, fizycznej, grupy osób lub podmiotu nie mającego osobowości prawnej.

Art. 309. W razie skazania za przestępstwo określone w art. 296 § 3, art. 297 § 1 lub art. 299, grzywnę orzeczoną obok kary pozbawienia wolności można wymierzyć w wysokości do 2000 stawek dziennych.

2. Ustawa karna skarbowa z dnia 26 października 1971 r. (tekst jednolity – Dz.U. z 1984 r. nr 22, poz. 103 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawą chronione są przede wszystkim interesy finansowe państwa. Zgodnie z przepisem art. 1 ustawy przestępstwem skarbowym jest czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez niniejszą ustawę pod groźbą kary grzywny, kary ograniczenia wolności lub kary pozbawienia wolności.

Środkami karnym przewidzianymi w ustawie za przestępstwa skarbowe są:

- dobrowolne poddanie się karze,
- przepadek przedmiotów,
- ściągnięcie równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów,
- przepadek osiągniętych korzyści majątkowych,
- zakaz prowadzenia określonej działalności gospodarczej, wykonywania, określonego zawodu lub zajmowania określonego stanowiska,
- podanie wyroku do publicznej wiadomości,
- pozbawienie praw publicznych,
- warunkowe umorzenie postępowania karnego skarbowego,
- warunkowe zawieszenie wykonania kary,
- warunkowe zwolnienie (trzy ostatnie związane są z poddaniem się sprawcy próbie).

Podczas prowadzenia działalności gospodarczej może być popełniona większość przestępstw definiowanych w ustawie karnej skarbowej. Są to przestępstwa z zakresu ceł i obrotu towarowego z zagranicą, przestępstwa z zakresu zobowiązań podatkowych i dotacji, wreszcie przestępstwa związane z prywatyzacją mienia Skarbu Państwa.

Z punktu widzenia odpowiedzialności karnej za przestępstwa skarbowe istotne znaczenie mają użyte w znacznej części przepisów pojęcia „dużej” wartości i „wielkiej” wartości, uzyskanej korzyści lub uszczuplenia dochodów państwa. Skala skutków finansowych przestępstwa wpływa bowiem na rozmiar kary.

„Dużą” wartością w rozumieniu ustawy jest wartość, która w chwili popełnienia czynu przekracza pięćset razy wysokość najniższego wynagrodzenia, „wielką” wartością jest kwota, która przekracza tysiącrotnie wysokość takiego wynagrodzenia (art. 26 ustawy).

Zdecydowana większość przestępstw definiowanych w ustawie posiada charakter powszechny, przestępstwa indywidualne pojawiają się wyjątkowo (np. art. 100, 104, 114, 115, 120).

Szczególnie narażeni na popełnienie przestępstw przewidzianych w ustawie są: importerzy, eksporterzy, spedytorzy w zakresie przestępstw celnych i związanych z obrotem towarowym z zagranicą. W odniesieniu do przestępstw w zakresie zobowiązań podatkowych, narażone w jednakowym stopniu są wszystkie podmioty prowadzące działalność gospodarczą, jeśli uzyskują przychody.

Hasła indeksu: podatki, cło, eksport, import, dewizy, waluta, środki pieniężne, spedycja, przewoźnicy, gry losowe, zakłady wzajemne, hazard.

2.1. Przestępstwa i wykroczenia dewizowe

Art. 47. § 1. Kto wyłudza zezwolenie dewizowe przez podstępne wprowadzenie w błąd organu uprawnionego do udzielania takich zezwoleń, podlega karze grzywny do 500 000 złotych lub karze pozbawienia wolności do roku albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto używa dokumentu, o którym mowa w § 1.

Art. 48. Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom inwestycji bezpośrednich lub portfelowych, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 49. Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom obrotu kredytowego lub depozytowego albo gwarancyjnego, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 50. § 1. Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom pozostałego obrotu kapitałowego, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

§ 2. Jeżeli w przypadkach określonych w § 1 pozostały obrót kapitałowy obejmuje transfer i wartość przedmiotu tego transferu jest wielka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 i grzywny do 5 000 000 złotych.

§ 3. Jeżeli w przypadkach określonych w § 1 pozostały obrót kapitałowy obejmuje transfer i wartość przedmiotu tego transferu nie przekracza równowartości w złotych kwoty 500 EURO, sprawca podlega karze pieniężnej.

§ 4. Jeżeli w przypadkach określonych w § 1 pozostały obrót kapitałowy obejmuje transfer, orzeka się przepadek wartości dewizowych oraz przepadek innych przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1; można ponadto orzec przepadek przedmiotów wymienionych w art. 16 § 2 i 3.

Art. 51. Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom płatności w kraju środkami stanowiącymi wartości dewizowe, podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

Art. 52. Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom przeniesienia własności wartości dewizowych, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 53. Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom rozporządzenia wierzytelnościami od nierezydentów w sposób, który uniemożliwia w terminie ich wymagalności niezwłoczny transfer z zagranicy zagranicznych lub krajowych środków płatniczych będących przedmiotem świadczenia tych wierzytelności, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 54. § 1. Kto prowadzi bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom działalność kantorową, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

§ 2. W przypadkach określonych w § 1 można orzec przepadek wartości dewizowych oraz przepadek innych przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1.

Art. 55. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku zapewnienia transferu z zagranicy posiadanych wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych we wskazanym w ustawie terminie, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 56. § 1. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku dokonywania i przyjmowania płatności oraz dokonywania transferu zagranicznych i krajowych środków płatniczych za pośrednictwem banków, których uprawnienia do dokonywania określonych czynności obrotu dewizowego obejmują takie pośrednictwo, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

§ 2. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku dokonywania inwestycji portfelowych za pośrednictwem podmiotów, o których mowa w art. 12 ust. 3 ustawy, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 57. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku wyrażania zobowiązań pieniężnych w walucie wskazanej w ustawie i dokonywania płatności środkami płatniczymi wskazanymi w ustawie, podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

Art. 58. § 1. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku zgłaszania Narodowemu Bankowi Polskiemu informacji i danych określonych w ustawie, podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

§ 2. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku:

- 1) udzielania ustnych lub pisemnych wyjaśnień i udostępniania wymaganych dokumentów w sprawach objętych kontrolą dewizową lub
- 2) zgłoszenia i przedstawienia na żądanie do kontroli transferowanych wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych,
podlega karze pieniężnej.

Art. 59. § 1. Kto, będąc w banku odpowiedzialnym za pośrednictwo w przyjmowaniu i dokonywaniu płatności przez rezydentów i nierezydentów i w dokonywaniu przez nich transferu krajowych i zagranicznych środków płatniczych, pośredniczy w dokonaniu bądź przyjęciu płatności lub w dokonaniu transferu, które są niezgodne z warunkami określonymi w ustawie lub w zezwoleniu dewizowym, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

§ 2. Kto, będąc w podmiocie, o którym mowa w art. 12 ust. 3 ustawy, odpowiedzialnym za pośrednictwo w dokonywaniu przez rezydentów inwestycji portfelowych, pośredniczy w dokonaniu inwestycji, które są niezgodne z warunkami określonymi w ustawie, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 60. Kto nie stosuje się do nadzwyczajnych ograniczeń określonych w ustawie wprowadzonych przez Radę Ministrów, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

2.2. Przepisy i wykroczenia w zakresie ceł i obrotu towarowego z zagranicą

Art. 80. § 1. Kto naraża Skarb Państwa na uszczuplenie cła przez uchylenie się od obowiązku celnego albo przez wprowadzenie organu celnego w błąd, w szczególności przez zatajenie rzeczywistego stanu rzeczy lub podanie danych niezgodnych z rzeczywistością w zgłoszeniu celnym albo innym oświadczeniu lub dokumencie mającym służyć za podstawę odprawy celnej lub mogącym mieć znaczenie dla kontroli celnej,
podlega karze grzywny w wysokości do 10-krotnej kwoty cła narażonego na uszczuplenie.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie,
podlega karze grzywny w wysokości do 4-krotnej kwoty cła narażonego na uszczuplenie.

§ 4. Jeżeli cło narażone na uszczuplenie nie przekracza 2500 zł, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 81. § 1. Kto uchyla się od obowiązku celnego albo wprowadza w błąd organ właściwy w sprawach postępowania celnego, a w szczególności zataja rzeczywisty stan rzeczy lub podaje dane niezgodne z prawdą w zgłoszeniu celnym albo w innym oświadczeniu lub dokumencie mającym służyć za podstawę odprawy celnej, wydania pozwolenia na przywóz lub wywóz towarów, poświadczenia certyfikatu importowego lub certyfikatu weryfikacji dostawy, albo mogącym mieć znaczenie dla kontroli celnej, jeżeli przez to następuje lub może nastąpić naruszenie ograniczeń przywozu, wywozu, przewozu lub wykorzystania towaru,

podlega karze grzywny w wysokości do 10-krotnej wartości towaru.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny do wysokości 4-krotnej wartości towaru.

§ 4. Jeżeli wartość towaru nie przekracza 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 82. § 1. Kto nabywa, przechowuje lub przewozi towar stanowiący przedmiot czynu zabronionego, określonego w art. 80 lub 81, lub pomaga w jego zbyciu albo w celu osiągnięcia korzyści majątkowej towar ten przyjmuje lub pomaga do jego ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości do 4-krotnej kwoty należnego cła, a jeżeli co do towaru istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu – karze grzywny w wysokości do 4-krotnej wartości towaru.

§ 3. Jeżeli należne cło albo wartość towaru, co do którego istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu, nie przekracza 2500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 83. § 1. Kto nabywa, przechowuje lub przewozi towar, o którym na podstawie towarzyszących okoliczności powinien i może przypuszczać, że stanowi przedmiot czynu zabronionego, określonego w art. 80 lub 81, lub pomaga do jego zbycia albo w celu osiągnięcia korzyści majątkowej towar ten przyjmuje lub pomaga do jego ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości do kwoty należnego cła, a jeżeli co do towaru istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu – karze grzywny do wysokości wartości towaru.

§ 3. Jeżeli należne cło albo wartość towaru, co do którego istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu, nie przekracza 2500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 84. § 1. Kto w użyciu towaru, chociażby nieumyślnie, zmienia cel, przeznaczenie lub nie zachowuje innego warunku, pod jakim towar zwolniono w całości lub w części od cła albo odprawiono według niższej stawki celnej,

podlega karze grzywny w wysokości do 10-krotnej kwoty nie pobranego cła.

§ 2. Jeżeli nie pobrane cło nie przekracza 2500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 85. § 1. Kto w użyciu towaru, chociażby nieumyślnie, zmienia cel, przeznaczenie lub nie zachowuje innego warunku, pod jakim towar zwolniono od ograniczeń przywozu lub wywozu,

podlega karze grzywny w wysokości do 10-krotnej kwoty wartości towaru.

§ 2. Jeżeli wartość towaru nie przekracza 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 85a. § 1. Kto przez wprowadzenie w błąd organu celnego naraża Skarb Państwa na bezpodstawny zwrot cła lub umorzenie należnego cła, podlega karze grzywny do 500 000 złotych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli kwota bezpodstawnie żądana lub umorzona nie przekracza 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 86. Kto świadomie utrudnia kontrolę celną lub umyślnie wprowadza organ celny w błąd w związku z przeprowadzaniem kontroli lub odprawy celnej, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 80–85, podlega karze grzywny do 250 000 zł.

Art. 86¹. Kto utrudnia funkcjonariuszowi Inspekcji Celnej wszczęcie postępowania kontrolnego albo przeprowadzenie czynności kontrolnych, podlega karze grzywny do 250 000 zł.

Art. 87. Kto narusza przepisy w zakresie ceł i obrotu towarowego z zagranicą, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 80–86¹, podlega karze pieniężnej.

Art. 88. § 1. W wypadkach określonych w art. 80 § 1, art. 81 § 1, art. 82 § 1 orzeka się przepadek przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1 oraz można orzec przepadek przedmiotów wymienionych w art. 16 § 2 i 3.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w wypadkach określonych w art. 84 § 1 i art. 85 § 1, jeżeli czyn został popełniony umyślnie.

§ 3. W wypadkach określonych w art. 80 § 4, art. 81 § 4 i art. 82 § 3 można orzec przepadek przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1 i 2.

Art. 90. Wykroczenia określone w niniejszym rozdziale są karalne również w razie popełnienia ich za granicą w czasie kontroli celnej przeprowadzanej tam przez polskie organy celne na podstawie umów międzynarodowych.

Art. 91. Usiłowanie wykroczeń określonych w art. 80 § 4, art. 81 § 4, art. 82 § 3, art. 83 § 3, art. 84 § 2 i w art. 85 § 2 jest karalne.

Art. 91¹. § 1. Kto, przez naruszenie przepisów o opłacie wyrównawczej należnej od towarów rolnych i spożywczych przywożonych z zagranicy, naraża Skarb Państwa na uszczuplenie opłaty,

podlega karze grzywny w wysokości do 10-krotnej kwoty opłaty wyrównawczej narażonej na uszczuplenie.

§ 2. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie, podlega karze grzywny do 4-krotnej kwoty opłaty wyrównawczej narażonej na uszczuplenie.

§ 3. Jeżeli opłata wyrównawcza narażona na uszczuplenie nie przekracza 2500 zł, sprawca podlega karze pieniężnej.

2.3. Przepisy i wykroczenia w zakresie zobowiązań podatkowych i dotacji

Art. 92. § 1. Kto wbrew obowiązkowi nie zgłasza właściwemu organowi podatkowemu przedmiotu opodatkowania i przez to nie bierze udziału w postępowaniu podatkowym,

podlega karze grzywny do 500 000 złotych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 25 000 złotych, sprawca

podlega karze grzywny do 100 000 złotych.

§ 4. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

§ 5. W wypadku niezgłoszenia do opodatkowania działalności gospodarczej można orzec przepadek przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1.

Art. 93. § 1. Kto zataja prowadzenie na własny rachunek działalności podlegającej opodatkowaniu, posługując się nazwiskiem, firmą lub nazwą podstawionej osoby albo instytucji,

podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza do posługiwania się jego nazwiskiem lub firmą albo pełniąc funkcję w instytucji dopuszcza do posługiwania się nazwą tej instytucji przez osobę, której zataja prowadzenie na własny rachunek działalności podlegającej opodatkowaniu.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest uszczuplenie podatku przekraczające 25 000 złotych lub uniemożliwienie ściągnięcia takiej należności, sprawca podlega karze grzywny do 500 000 złotych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.

§ 4. W wypadkach określonych w § 1 lub 2 można orzec przepadek przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1.

Art. 94. § 1. Kto naraża Skarb Państwa na uszczuplenie podatku w postępowaniu w sprawach zobowiązań podatkowych lub wobec płatnika dokonującego obliczenia i poboru podatku przez niezgłoszenie danych mogących mieć wpływ na ustalenie zobowiązania podatkowego lub jego wysokości albo przez podanie takich danych niezgodnie z rzeczywistością,

podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 w związku z nierzetelnym prowadzeniem ksiąg,

podlega karze grzywny do 500 000 złotych.

§ 3. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 2500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 95. § 1. Kto naraża Skarb Państwa na uszczuplenie podatku przez nierzetelne prowadzenie ksiąg, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 94,

podlega karze grzywny do 100 000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega ten, kto, sprawując nadzór nad prowadzeniem tych ksiąg, dopuszcza do ich nierzetelnego prowadzenia.

§ 3. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 2500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 97. § 1. Kto, będąc płatnikiem lub inkasentem obowiązany do obliczenia albo pobrania zobowiązania podatkowego, zaniecha pobrania tego zobowiązania albo pobiera je w kwocie niższej od należnej,

podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

§ 2. Jeżeli uszczuplona kwota podatku nie przekracza 20 000 złotych, sprawca podlega karze grzywny do 25 000 złotych.

§ 4. Jeżeli uszczuplona kwota podatku nie przekracza 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 98. § 1. Kto, będąc płatnikiem lub inkasentem, nie wpłaca na rachunek organu podatkowego kwoty pobranej od podatnika z tytułu zobowiązania podatkowego,

podlega karze grzywny do 250 000 złotych albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli nie wpłacona kwota podatku nie przekracza 20 000 złotych, sprawca podlega karze grzywny do 100 000 złotych.

§ 4. Jeżeli nie wpłacona kwota podatku nie przekracza 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 99. § 1. Kto przez naruszenie przepisów podatkowych naraża Skarb Państwa na uszczuplenie podatku, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 92–95, 97 i 98,

podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

§ 3. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 2500 złotych, sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 100. § 1. Kto wbrew przepisom ustawy – Ordynacja podatkowa nie prowadzi ksiąg,
podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

Art. 101. Kto odmawia uprawnionemu organowi okazania ksiąg albo księgi takie niszczy,
podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

Art. 101a. § 1. Kto przez wprowadzenie w błąd uprawnionego organu naraża Skarb Państwa na bezpodstawny zwrot podatku, podlega karze grzywny do 500 000 złotych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli kwota bezpodstawnie żądana nie przekracza 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 102. § 1. Kto wbrew przepisom ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym lub ustawy – Ordynacja podatkowa nie wystawia faktury albo rachunku za wykonane świadczenie, odmawia wydania faktury albo rachunku lub nie przechowuje kopii wystawionych faktur albo rachunków, podlega karze grzywny do 25 000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto wydaje fakturę albo rachunek za świadczenie rzeczy lub usług zawierający dane niezgodne z rzeczywistością lub takiej faktury albo rachunku używa.

Art. 103. § 1. Kto wbrew przepisom ustawy – Ordynacja podatkowa nie udokumentowuje w księgach zapisu dotyczącego produkcji, przerobu, zużycia, przechowywania lub zakupu (skupu) rzeczy, lub świadczenia usług albo nie prowadzi ewidencji dowodów zakupu lub prowadzi ją nierzetelnie,
podlega karze grzywny do 25 000 złotych.

Art. 104. Kto, będąc obowiązany do prowadzenia księgi prowadzi księgę tę wadliwie, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 94, 95, 99–103,
podlega karze pieniężnej.

Art. 104a. § 1. Kto wbrew przepisom ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym nie prowadzi ewidencji obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu kas rejestrujących – podlega karze grzywny do 25 000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto dokona sprzedaży z pominięciem kasy rejestrującej lub nie wyda nabywcy dokumentu z kasy rejestrującej, stwierdzającego dokonanie sprzedaży.

Art. 105. § 1. Kto mimo obowiązku nie nadsyła organowi podatkowemu informacji podatkowej lub nadsyła informację zawierającą dane niezgodne z rzeczywistością,
podlega karze grzywny do 25 000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto pomimo obowiązku nie nadsyła organowi podatkowemu wykazu nieruchomości lub oświadczenia stwierdzającego stan dotychczasowy nieruchomości albo w wykazie takim bądź oświadczeniu podaje dane niezgodne z rzeczywistością.

Art. 106. Kto utrudnia inspektorowi kontroli skarbowej lub uprawnionemu pracownikowi jednostki organizacyjnej kontroli skarbowej albo pracownikowi organu podatkowego wszczęcie postępowania kontrolnego lub przeprowadzanie kontroli podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 107. § 1. Kto uchyla się od uiszczenia należnej opłaty skarbowej od czynności cywilnoprawnej lub od dokumentu,
podlega karze grzywny w wysokości do 10-krotnej kwoty uiszczonej opłaty.

§ 3. Jeżeli kwota uszczuplonej opłaty skarbowej nie przekracza 2500 złotych, sprawca
podlega karze pieniężnej.

Art. 108. § 1. Kto uszczupla opłatę skarbową przez użycie skasowanego znaku opłaty skarbowej,
podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto skasowany znak opłaty skarbowej puszcza w obieg albo w tym celu nabywa lub przechowuje.

§ 4. Jeżeli skasowane znaki opłaty skarbowej opiewały na kwotę nie przekraczającą 2500 złotych, sprawca
podlega karze pieniężnej.

§ 5. Przedmiot przestępstw lub wykroczeń określonych w § 1, 2 i 4 podlega przepadkowi.

Art. 109. § 1. Kto wbrew przepisom ustawy o opłacie skarbowej nie prowadzi rejestru opłaty skarbowej albo przewidzianych w przepisach innych urządzeń księgowych mających na celu ewidencję należnych lub pobranych zobowiązań podatkowych,
podlega karze grzywny do 25 000 złotych.

Art. 110. § 1. Kto jako podatnik, płatnik, inkasent lub osoba obowiązana do uiszczenia opłaty skarbowej lub innego zobowiązania podatkowego narusza przepisy ustawy – Ordynacja podatkowa, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 92–95 i 97–109,
podlega karze pieniężnej.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w postępowaniu w sprawach zobowiązań podatkowych, będąc obowiązany do osobistego stawienia się w organie podatkowym jako strona, świadek lub biegły, pomimo prawidłowego wezwania nie stawił się bez uzasadnionej przyczyny albo bezzasadnie odmówił złożenia zeznania lub wydania opinii.

Art. 113. § 1. Kto, pełniąc funkcje w jednostce będącej przedsiębiorcą albo w innej jednostce organizacyjnej, na której ciąży obowiązek podatkowy, przez naruszenie przepisów ustawy – Ordynacja podatkowa albo przepisów o rachunkowości i kontroli lub o rozliczeniach z budżetem z tytułu otrzymanych dotacji, naraża Skarb Państwa na uszczuplenie zobowiązań podatkowych albo wypłatę nienależnych lub nadmiernych dotacji, podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

§ 3. Jeżeli kwota narażona na uszczuplenie nie przekracza 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 114. Kto, pełniąc funkcję w jednostce będącej przedsiębiorcą albo w innej jednostce organizacyjnej, na której ciąży obowiązek podatkowy, zgłasza właściwemu organowi niezgodne z rzeczywistością dane dla ustalenia stawek podatkowych lub stawek dotacji budżetowych, narażając przez to Skarb Państwa na uszczuplenie zobowiązania podatkowego albo powodując pobranie nienależnych lub nadmiernych dotacji z budżetu Państwa, podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

Art. 115. § 1. Kto, pełniąc funkcję w jednostce będącej przedsiębiorcą albo w innej jednostce organizacyjnej, na której ciąży obowiązek podatkowy, narusza przepisy ustawy – Ordynacja podatkowa lub o rozliczeniach z budżetem Państwa z tytułu otrzymanych dotacji, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 113 lub 114, podlega karze pieniężnej.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, będąc obowiązany do osobistego stawienia się w organie podatkowym jako strona, świadek lub biegły w związku z postępowaniem w sprawach zobowiązań podatkowych lub rozliczeń z budżetem Państwa z tytułu otrzymanych dotacji dotyczących jednostek będących przedsiębiorcami albo innych jednostek organizacyjnych, na których ciąży obowiązek podatkowy, pomimo prawidłowego wezwania, nie stawił się bez uzasadnionej przyczyny albo bezzasadnie odmówił złożenia zeznania lub wydania opinii.

2.4. Przestępstwa w zakresie gier losowych i zakładów wzajemnych

Art. 117. § 1. Kto prowadzi działalność w zakresie gier losowych lub zakładów wzajemnych bez wymaganego zezwolenia lub w działalności takiej pośredniczy podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 lub grzywny do 500 000 zł albo obu tym karom łącznie.

§ 2. W wypadku określonym w § 1, podlegają przepadkowi – stanowiące przedmiot przestępstwa skarbowego – dokumenty i urządzenia gry losowej lub zakładu wzajemnego oraz wygrane, które na podstawie tych dokumentów przypadają grającym, a także pieniądze uzyskane ze sprzedaży udziału w grze i wypłaconych stawek.

Art. 118. Kto prowadzi bez wymaganego zezwolenia działalność w zakresie loterii fantowej lub gry bingo fantowe
podlega karze grzywny do 100 000 zł.

Art. 119. § 1. Kto uczestniczy w grach losowych i zakładach wzajemnych urządzanych bez wymaganego zezwolenia
podlega karze grzywny do 50 000 zł.
§ 2. Art. 117 § 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 120. Kto urządza grę losową lub zakład wzajemny niezgodnie z przepisami ustawy o grach losowych i zakładach wzajemnych albo z regulaminem gry lub zakładu wzajemnego
podlega karze grzywny do 100 000 zł.

Art. 121. Kto nie będąc do tego uprawniony z chęci osiągnięcia korzyści majątkowej trudni się sprzedażą losów lub innych dowodów udziału w grze losowej lub zakładzie wzajemnym
podlega karze ograniczenia wolności lub grzywny do 50 000 zł albo obu tym karom łącznie.

2.5. Przestępstwa w zakresie prywatyzacji mienia Skarbu Państwa

Art. 121¹. Kto, nie będąc uprawniony do otrzymania od Skarbu Państwa świadczenia określonego przez przepisy o prywatyzacji mienia Skarbu Państwa, w celu wyłudzenia takiego świadczenia składa fałszywe oświadczenie w sprawach przewidzianych przez te przepisy,
podlega karze grzywny do 25 000 złotych.

3. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. nr 57, poz. 502 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 34), uchylając Kodeks handlowy utrzymała w mocy niektóre jego postanowienia. Obowiązujące przepisy Kodeksu handlowego dotyczą firmy, prokury i rejestru handlowego oraz spółek jawnych, komandytowych, spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych.

Przepisy Kodeksu handlowego przewidują odpowiedzialność karną w przypadku nieprzestrzegania niektórych z jego postanowień dotyczących spółki z o.o. lub spółki akcyjnej. Dobrami chronionymi są:

- interes spółki z o.o. (art. 300, 303),
- interes wierzycieli spółki z o.o. (art. 301),
- interes wspólników, wierzycieli i władz państwowych w zakresie uzyskiwania prawdziwych informacji dotyczących spółki z o.o. (art. 302),
- interes wspólników spółki z o.o. (art. 304),
- interes spółki akcyjnej (art. 482, 487, 488),
- interes wierzycieli spółki akcyjnej (art. 483),
- interes wspólników, wierzycieli i władz państwowych w zakresie uzyskiwania prawdziwych informacji dotyczących spółki akcyjnej (art. 484),
- prawidłowość głosowania walnego zgromadzenia akcjonariuszy i wykonywania praw mniejszości (art. 485, 486).

Przestępstwa, objęte Kodeksem handlowym, mają w większości charakter indywidualny. Dotyczy to: art. 300 i 482 (wyłącznie osoba biorąca udział w tworzeniu spółki z o.o.), art. 301, 303 i 304 (wyłącznie członek zarządu spółki z o.o. lub likwidator), art. 302 (wyłącznie osoba wykonująca obowiązki wynikające z przepisów o spółce z o.o.), art. 482 (wyłącznie osoba biorąca udział w tworzeniu spółki akcyjnej), art. 483 i 487 (wyłącznie członek zarządu spółki akcyjnej lub likwidator), art. 484 (wyłącznie osoba wykonująca obowiązki wynikające z przepisów o spółce akcyjnej), art. 485 pkt 1 (wyłącznie osoba upoważniona do wystawienia zaświadczenia o złożeniu akcji), art. 488 (wyłącznie członkowie zarządu spółki akcyjnej).

Charakter powszechny mają przestępstwa wynikające z art. 485 pkt 2, art. 486.

Znajomość przestępstw określonych w Kodeksie handlowym ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej w formie spółki akcyjnej lub spółki z o.o.

Hasła indeksu: spółka z o.o., spółka akcyjna, członkowie zarządu spółki, likwidatorzy, wspólnicy, akcjonariusze, akcje.

Art. 300. § 1. Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki albo będąc członkiem władz spółki lub likwidatorem, działa na jej szkodę,
podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto osobę, wymienioną w § 1, nakłania do działania na szkodę spółki albo udziela jej pomocy do popełnienia tego przestępstwa.

Art. 301. Kto, będąc członkiem zarządu spółki lub likwidatorem, nie zgłasza upadłości spółki mimo powstania warunków, uzasadniających według przepisów upadłość spółki,
podlega grzywnie albo karze pozbawienia wolności do roku.

Art. 302. § 1. Kto przy wykonywaniu obowiązków, wymienionych w dziale niniejszym, ogłasza dane nieprawdziwe albo przedstawia je władzom spółki, władzom państwowym lub osobie powołanej do rewizji,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 303. Kto, będąc członkiem zarządu lub likwidatorem, dopuszcza do nabycia przez spółkę własnych udziałów lub brania ich w zastaw, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 304. Kto, będąc członkiem zarządu lub likwidatorem, dopuszcza do wydawania przez spółkę dokumentów na okaziciela lub dokumentów na zlecenie na udziały lub prawa do zysków w spółce,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 305. Sprawy o przestępstwa, wymienione w art. 300–304, należą do właściwości sądów okręgowych.

Art. 306. § 1. Kto, będąc członkiem zarządu, wbrew obowiązkowi dopuszcza do tego, że zarząd:

- 1) nie składa sądowi rejestrowemu listy spółników;
- 2) nie prowadzi księgi udziałów zgodnie z przepisami art. 188 § 1;
- 3) nie zwołuje zgromadzenia spółników;
- 4) odmawia wyjaśnień osobie powołanej do rewizji lub nie dopuszcza jej do pełnienia obowiązków,

podlega grzywnie do 10 000 złotych.

§ 2. Kto, będąc członkiem zarządu, dopuszcza do tego, że spółka przez czas dłuższy niż trzy miesiące wbrew prawu lub umowie pozostaje bez władzy nadzorczej w należyтым składzie,

podlega grzywnie w tej samej wysokości.

§ 3. Przepisy paragrafów poprzedzających stosuje się odpowiednio do likwidatorów.

§ 4. Grzywnę nakłada sąd rejestrowy według zasad, wskazanych w art. 17.

Art. 483. Kto, będąc członkiem zarządu spółki lub likwidatorem, nie zgłasza upadłości spółki mimo powstania warunków, uzasadniających według przepisów upadłość spółki,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 484. § 1. Kto przy wykonywaniu obowiązków, wymienionych w dziale niniejszym, ogłasza dane nieprawdziwe albo przedstawia je władzom spółki, władzom państwowym lub osobie powołanej do rewizji,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 485. Kto w celu umożliwienia bezprawnego głosowania na walnym zgromadzeniu akcjonariuszów lub bezprawnego wykonywania praw mniejszości:

- 1) wystawia fałszywe zaświadczenie o złożeniu akcji, uprawniającej do głosowania;
- 2) użycza innemu akcji, która nie uprawniałaby jej właściciela do głosowania, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 486. Kto przy głosowaniu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszów lub wykonywaniu praw mniejszości posługuje się:

- 1) fałszywym zaświadczeniem o złożeniu akcji, uprawniającej do głosowania;
- 2) cudzą akcją bez zgody właściciela;
- 3) cudzą akcją, która nie uprawniałaby jej właściciela do głosowania,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 487. Kto, będąc członkiem zarządu lub likwidatorem, dopuszcza do nabycia przez spółkę własnych akcji lub brania ich zastaw,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 488. Członek zarządu, który dopuszcza do wydania akcji:

- 1) niedostatecznie opłaconych;
- 2) przed zarejestrowaniem spółki;
- 3) w razie podwyższenia kapitału akcyjnego przed zarejestrowaniem podwyższenia,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 490. § 1. Kto, będąc członkiem zarządu, wbrew obowiązkowi dopuszcza do tego, że zarząd:

- 1) nie ogłasza uchwał walnych zgromadzeń powziętych w trybie art. 398;
- 2) nie prowadzi księgi akcyjnej zgodnie z przepisami art. 351 § 1;
- 3) nie zwołuje walnego zgromadzenia;
- 4) odmawia wyjaśnień osobie, powołanej do rewizji, lub nie dopuszcza jej do pełnienia obowiązków;
- 5) nie przedstawia sądowi rejestrowemu wniosku o wyznaczenie biegłych rewidentów,

podlega grzywnie do 20 000 złotych.

§ 2. Kto, będąc członkiem zarządu, dopuszcza do tego, że spółka przez czas dłuższy niż trzy miesiące pozostaje bez władzy nadzorczej w należytym składzie, podlega grzywnie w tej samej wysokości.

§ 3. Przepisy paragrafów poprzedzających stosuje się odpowiednio do likwidatorów.

§ 4. Grzywnę nakłada sąd rejestrowy według zasad, wskazanych w art. 17.

4. Ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo czekowe (Dz.U. nr 37, poz. 283 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady wystawiania i obrotu czekami. Instytucja „czeku” zaczyna odgrywać coraz większą rolę w odrodzonym po 1989 r. obrocie gospodarczym.

Ustawa reguluje w szczególności następujące zagadnienia: wystawienie i formę czeku, przeniesienie czeku, przedawnienie i zapłatę, czek zakreślony, czek rozrachunkowy, zwrotne poszukiwanie z powodu niezapłacenia, wtóropisy, zmiany, przedawnienie, przepisy ogólne, roszczenia z tytułu niesłusznego wzbogacenia, skutki braku pokrycia, a także zasady dotyczące kolizji ustaw, protestu i czeków zagranicznych.

Norma karna zawarta w art. 61 ustawy ma chronić pewność obrotu gospodarczego. Przystępstwo określone w art. 61 ustawy jest przestępstwem powszechnym, a zatem może je popełnić każdy z podmiotów uczestniczących w obrocie gospodarczym.

Hasła indeksu: czek, wystawca czeku, trasat, banki, obrót gospodarczy.

Art. 61. Kto wystawia czek, nie mając u trasata potrzebnego funduszu do rozporządzenia, lub po wystawieniu czeku rozporządza pokryciem, jeżeli skutkiem tego zapłata czeku nie nastąpiła, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

5. Dekret z dnia 24 czerwca 1953 r. o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych (Dz.U. nr 34, poz. 144 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Dekret określa zasady związane z uprawą roślin tytoniowych oraz wytwarzaniem wyrobów tytoniowych. Zgodnie z nim wytwarzanie wyrobów tytoniowych wy-

maga koncesji (por. art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy z 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej; Dz.U. nr 41, poz. 324 z późn. zm.).

Przepisy karne dekretu mają chronić interes państwa w zakresie kontroli upraw roślin tytoniowych i produkcji wyrobów tytoniowych (art. 4) oraz interes gospodarczy państwa (art. 5 i 6). Odpowiedzialności karnej z art. 4 ust. 1 podlega zarówno osoba, która uprawia roślinę tytoniową bez zezwolenia, jak również ten, kto podejmuje się pielęgnacji rośliny tytoniowej dziko wyrosłej. Dekret ustanawia również sankcję karną, w wypadku gdy osoba uprawniona do produkcji tytoniu część zbioru zatrzymuje dla siebie („zataja”). Odpowiedzialności karnej podlega ponadto ten, kto wytwarza wyroby tytoniowe (papierosy, tytoń fajkowy, cygara, tytoń do żucia) bez zezwolenia lub wbrew warunkom uzyskanej koncesji (art. 4 ust. 2), a także ten, kto nabywa, zbywa lub przechowuje tytoń uzyskany z nielegalnej uprawy, niedozwolonej produkcji lub nielegalnie wprowadzony do obrotu (art. 5).

Ponadto dekret przewiduje surowszą odpowiedzialność za przestępstwa określone w art. 4 i 5 w przypadku powstania znacznej szkody dla gospodarki narodowej lub gdy sprawca uczynił sobie z popełniania tych przestępstw stałe źródło dochodu.

Przestępstwa definiowane przez dekret są przestępstwami powszechnymi, z wyjątkiem przestępstwa określonego w art. 4 ust. 2 ustawy, które może popełnić jedynie osoba uprawniona do produkcji rośliny tytoniowej.

Znajomość przestępstw określonych w tym dekrete ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku następujących rodzajów działalności gospodarczej: produkcja rolna tytoniu, produkcja wyrobów tytoniowych oraz sprzedaż detaliczna lub hurtowa wyrobów tytoniowych.

Hasła indeksu: tytoń, papierosy, wyroby tytoniowe, handel, sprzedaż detaliczna, sprzedaż hurtowa, hurtownie, produkcja tytoniu, produkcja rolna.

Art. 4. 1. Kto nie będąc do tego uprawniony uprawia roślinę tytoniową albo kto pielęgnuje roślinę tytoniową dziko wyrosłą,
podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do roku.

2. Tej samej karze podlega, kto zataja tytoń uzyskany przez siebie z uprawy rośliny tytoniowej albo kto wytwarza wyroby tytoniowe bez wymaganego zezwolenia lub wbrew warunkom udzielonego mu zezwolenia.

Art. 5. Kto nabywa, zbywa lub przechowuje tytoń pochodzący z bezprawnej uprawy lub niedozwolonego wyrobu albo wprowadzony do obrotu z naruszeniem art. 2 ust. 1,

podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do roku.

Art. 6. 1. Jeżeli skutek czynu określonego w art. 4 lub 5 powstała znaczna szkoda dla gospodarki narodowej, sprawca
podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności od roku do lat 5.

2. Tej samej karze podlega sprawca czynu określonego w art. 4 lub 5, jeżeli z popełniania tych przestępstw uczynił sobie stałe źródło dochodu.

6. Ustawa z dnia 22 kwietnia 1959 r. o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu (Dz.U. nr 27, poz. 169 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa ustanawia zasady, które mają służyć ochronie państwowego monopolu spirytusowego oraz przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Odpowiedzialności karnej podlega osoba, która bez zezwolenia (koncesji) wyrabia, rozlewa, skaża lub oczyszcza spirytus albo wyrabia lub rozlewa wódkę, a także osoba, która wyrabia, przechowuje, zbywa lub nabywa przyrządy, których właściwości wskazują na to, że służą one do niedozwolonego wyrobu spirytusu oraz ten, kto zbywa lub przechowuje pochodzący z nielegalnego wyrobu spirytus albo produkt spirytusowy („wytwór spirytusowy”).

Jednocześnie ustawodawca przewiduje, że nie podlega karze osoba, która przechowuje pochodzący z niedozwolonego wyrobu spirytus albo wyrób spirytusowy w „nieznaczej ilości” (art. 5 ust. 2).

Ustawa przewiduje również kwalifikowane postacie niektórych przestępstw zaostrzając odpowiedzialność karną, w wypadku gdy czyn polegający na wyrabianiu, rozlewaniu, skażeniu lub oczyszczaniu spirytusu albo rozlewaniu lub wyrabianiu wódki podejmowany był w znacznych rozmiarach (art. 3 ust. 2). Surowsza odpowiedzialność karna dotyczy również przypadku, gdy sprawca z popełnienia przestępstw określonych w art. 3, 4, 5 ust. 1 lub w art. 6 ust. 1 uczynił sobie źródło dochodu albo jeżeli był już skazany za podobne przestępstwo.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku następujących rodzajów działalności gospodarczej: produkcja wyrobów alkoholowych oraz sprzedaż detaliczna lub hurtowa sprzedaż alkoholu.

Wszystkie wymieniane przestępstwa mają charakter powszechny.

Hasła indeksu: spirytus, alkohol, wyroby spirytusowe, wyroby alkoholowe, handel, sprzedaż detaliczna, sprzedaż hurtowa, hurtownie, produkcja spirytusu, produkcja alkoholu.

Art. 3. 1. Kto bez wymaganej koncesji wyrabia, rozlewa, skaża, oczyszcza lub odwadnia spirytus lub wydziela go z innego wytworu albo wyrabia lub rozlewa wódkę,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Kto dopuszcza się czynów określonych w ust. 1 w znacznych rozmiarach, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 4. 1. Kto wyrabia, przechowuje, zbywa lub nabywa przyrządy, których właściwości wskazują na to, że służą one lub są przeznaczone do niedozwolonego wyrobu spirytusu,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Kto przystosowuje do niedozwolonego wyrobu spirytusu naczynia i przyrządy, choćby były wytworzone w innym celu,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 5. 1. Kto zbywa lub przechowuje pochodzący z niedozwolonego wyrobu spirytus albo wytwór spirytusowy,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Nie podlega karze, kto przechowuje pochodzący z niedozwolonego wyrobu spirytus albo wyrób spirytusowy w nieznacznej ilości.

Art. 6. 1. Kto odkaża spirytus skażony lub w jakikolwiek sposób osłabia działanie środka skażającego,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Kto dopuszcza się czynów określonych w ust. 1 w nieznacznych rozmiarach,

podlega karze grzywny do 2500 zł.

3. Orzekanie w sprawach określonych w ust. 2 następuje w trybie orzecznictwa karno-administracyjnego.

4. Minister Przemysłu Spożywczego i Skupu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia, jaką ilość spirytusu należy uważać za nieznaczną (ust. 2).

Art. 7. Jeżeli z popełnienia przestępstw określonych w art. 3, 4, 5 ust. 1 lub w art. 6 ust. 1 sprawca uczynił sobie stałe źródło dochodu albo jeżeli był już skazany za podobne przestępstwo,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 8. Kto dopuszcza się popełnienia przestępstwa określonego w art. 3, 4, 5, 6 ust. 1 i 2 i w art. 7 w nieruchomości, gospodarstwie albo w pomieszczeniu będącym w jego władaniu, podlega karze przewidzianej dla sprawcy przestępstwa.

7. Ustawa z dnia 19 października 1972 r. o wynalazczości (tekst jednolity – Dz.U. z 1993 r. nr 26, poz. 117)

Wprowadzenie

Ustawa normuje stosunki w zakresie projektów wynalazczych, czyli wynalazków, wzorów użytkowych i projektów racjonalizatorskich.

Twórcy projektu wynalazczego przysługuje prawo do uzyskania patentu, prawa ochronnego oraz prawo do wynagrodzenia, a także prawo, aby wymieniano go w opisach, rejestrach oraz w innych dokumentach i publikacjach jako twórcę projektu.

Wynalazkiem podlegającym opatentowaniu jest nowe rozwiązanie o charakterze technicznym, nie wynikające w sposób oczywisty ze stanu techniki i mogące się nadawać do stosowania. Rozwiązanie uważa się za nowe, jeśli przed datą, według której oznacza się pierwszeństwo do uzyskania patentu, nie zostało udostępnione do wiadomości powszechnej w sposób ujawniający dla znawcy dostateczne dane do jego stosowania, w szczególności przez publikację, jawne stosowanie lub wystawienie na wystawie publicznej. Prawo do uzyskania patentu przysługuje twórcy wynalazku. Jeżeli wynalazku dokonało więcej osób, prawo to przysługuje im wspólnie.

Ochronie podlegają też wzory użytkowe. Jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci. Na wzory użytkowe udzielane są prawa ochronne.

Projekt racjonalizatorski to uznane przez przedsiębiorcę rozwiązanie, zgłoszone przez twórcę, nadające się do zastosowania.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma istotne znaczenie dla wszystkich podmiotów gospodarczych wytwarzających przedmioty lub stosujących technologie, które mogą być objęte ochroną patentową.

Przedmiotem ochrony są interesy twórcy projektu wynalazczego oraz ład w zakresie korzystania z projektów wynalazczych. Przestępstwa definiowane przez ustawę są przestępstwami powszechnymi.

Hasła indeksu: wynalazki, wzory użytkowe, projekty racjonalizatorskie, projekty wynalazcze, patent, świadectwo ochronne, Urząd Patentowy, produkcja przemysłowa.

Art. 121. 1. Kto przypisuje sobie autorstwo cudzego projektu wynalazczego, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Tej samej karze podlega, kto w inny sposób narusza prawa twórcy projektu wynalazczego.

Art. 123. 1. Kto przywłaszczając sobie cudze prawo do patentu lub do prawa ochronnego na wzór użytkowy zgłasza cudzy wynalazek w celu uzyskania patentu lub cudzy wzór użytkowy w celu uzyskania prawa ochronnego, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Kto w inny sposób narusza cudze prawo do patentu lub do prawa ochronnego, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

8. Ustawa z dnia 31 stycznia 1985 r. o znakach towarowych (Dz.U. nr 5, poz. 17 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa reguluje stosunki i postępowanie w zakresie ochrony oraz używania w obrocie gospodarczym znaków towarowych w odniesieniu do towarów i usług.

Znakiem towarowym jest znak odróżniający towary lub usługi określonego przedsiębiorstwa od towarów lub usług tego samego rodzaju innych przedsiębiorstw. Znakiem towarowym może być np. wyraz, rysunek, ornament, kompozycja kolorystyczna, forma plastyczna, melodia lub inny sygnał dźwiękowy bądź zestawienie tych elementów.

Rejestracja znaku towarowego może być dokonana na rzecz przedsiębiorstwa i tylko dla towarów (usług) będących przedmiotem jego działalności gospodarczej. Jako znak towarowy może być zarejestrowany tylko znak, który ma dostateczne znamiona odróżniające w zwykłych warunkach obrotu gospodarczego.

Rejestracja znaku towarowego jest tożsama z przyznaniem mu ochrony. Przedsiębiorstwo, na którego rzecz został zarejestrowany znak towarowy, nabywa wyłączone prawo używania znaku w obrocie gospodarczym na całym terytorium państwa dla towarów objętych rejestracją. Używanie znaku towarowego polega na umieszczaniu tego znaku na towarach objętych rejestracją lub ich opakowaniu, wprowadzaniu tak oznaczonych towarów do obrotu, umieszczaniu go na dokumentach związanych z wprowadzeniem tych towarów do obrotu albo na posługiwaniu się nimi w polskich środkach masowego przekazu w celu reklamy.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma znaczenie dla wszystkich podmiotów gospodarczych, które w swojej działalności (produkcja, usługi, handel) stosują oznaczenia, które mogą być objęte ochroną z tytułu zastrzeżonego znaku towarowego.

Przepisy ustawy mają chronić interesy przedsiębiorców uprawnionych z tytułu rejestracji znaków towarowych.

Omawiane przestępstwa są przestępstwami indywidualnymi, bowiem mogą je popełnić wyłącznie osoby nieuprawnione.

Hasła indeksu: znak towarowy, towary, usługi, Urząd Patentowy, świadectwo ochronne, produkcja przemysłowa, handel, hurtownie, import.

Art. 57. 1. Kto wprowadza do obrotu towary lub świadczy usługi posługując się zarejestrowanym znakiem towarowym, którego nie ma prawa używać,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

1a. Tej samej karze podlega ten, kto w celu wprowadzenia do obrotu oznacza towary lub usługi zarejestrowanym znakiem towarowym, którego nie ma prawa używać.

2. W jednostkach organizacyjnych odpowiedzialność przewidzianą w ust. 1 ponosi kierownik takiej jednostki, a jeżeli została wyznaczona w tej jednostce osoba odpowiedzialna za wprowadzanie towarów do obrotu albo za świadczone usługi – ta osoba.

3. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

9. Ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz.U. nr 41, poz. 324 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa kilka wymogów, które musi spełniać podmiot prowadzący działalność gospodarczą, a których naruszenie wiąże się z odpowiedzialnością karną (grzywną). Ustawa nakłada obowiązek posiadania przez podmiot gospodarczy rachunku bankowego i realizowania za jego pośrednictwem należności lub zobowiązań, które przekraczają równowartość 3000 euro lub 1000 euro, gdy suma wartości należności i zobowiązań w poprzednim miesiącu przekraczała 10 000 euro. Prowadzący działalność gospodarczą ma obowiązek zawiadamiania urzędu skarbowego o posiadaniu rachunku bankowego, a w razie posiadania więcej niż jednego rachunku do wskazania jednego z nich jako rachunku podstawowego i zawiadomienia o tym banku, w którym rachunek jest otwarty oraz urzędu skarbowego. Podmiot gospodarczy zobowiązany jest również do zawiadomienia urzędu skarbowego i banku, w którym otwarty jest podstawowy rachunek o posiadaniu rachunków w innych bankach i poinformowania o numerach tych rachunków, a także o nazwach i adresach banków, które je prowadzą. Podmiot prowadzący działalność gospodarczą jest również zobowiązany do przekazywania informacji, o których mówi art. 3 ust. 3 ustawy, także oddziałowi ZUS, w którym opłaca składki ubezpieczeniowe.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma bardzo istotne znaczenie dla wszystkich osób prowadzących działalność gospodarczą.

Przepisy karne zawarte w ustawie mają zapewniać ochronę pewności obrotu gospodarczego i fiskalnego interesu państwa.

Wszystkie omawiane przestępstwa mają charakter powszechny.

Hasła indeksu: działalność gospodarcza, podmiot gospodarczy, rachunek bankowy, ZUS, składka ubezpieczeniowa, obrót gospodarczy, podatek dochodowy, urząd skarbowy.

Art. 25e. Kto wbrew obowiązkowi określönemu w art. 3 ust. 3 pkt 1 nie posiada rachunku bankowego, podlega grzywnie od 10 000 zł do 100 000 zł.

Art. 25f. Kto wbrew obowiązkowi określönemu w art. 3 ust. 3 pkt 1 z pominięciem rachunku bankowego realizuje należności lub zobowiązania, których wartość przekracza kwotę określoną w tym przepisie, podlega grzywnie 10 000 zł do 100 000 zł.

Art. 25g. Kto wbrew obowiązkom określönym w art. 3 ust. 3 pkt 2–4 i w ust. 3c nie dokonuje zawiadomień określönych w tych przepisach albo wbrew obowiązkowi określönemu w art. 3 ust. 3b nie dokonuje zgłoszenia, o którym mowa w tym przepisie, lub dokonuje go z opóźnieniem, podlega grzywnie od 2500 zł do 25 000 zł.

Art. 25h. Karom, o których mowa w art. 25e–25g, podlega również ten, kto dopuszcza się czynów określönych w tych przepisach, działając za osobę prawną albo jednostkę nie mającą osobowości prawnej.

10. Ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (tekst jednolity – Dz.U. z 1996 r. nr 11, poz. 62 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa warunki oraz zasady podejmowania i prowadzenia działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych i osobowych. Działalność ubezpieczeniowa może być prowadzona na podstawie zezwolenia wydawanego przez Ministra Finansów. Ustawa przewiduje, że organ nadzoru, którym jest Państwowy Urząd Nadzoru Ubezpieczeń, może przeprowadzić w każdym czasie kontrolę działalności i stanu majątkowego zakładu ubezpieczeń. Przeprowadzając kontrolę organ nadzoru może żądać od zakładów ubezpieczeń wyjaśnień i informacji dotyczących zakładu ubezpieczeń i jego gospodarki finansowej oraz zarządzić przekazywanie wymaganych danych.

Znajomość przestępstw określönych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku następujących rodzajów działalności gospodarczej lub kategorii zawodów: zakłady ubezpieczeniowe, brokerzy, działalność ubezpieczeniowa, działalność reasekuracyjna.

Przedmiotem ochrony jest pewność obrotu gospodarczego związanego z działalnością ubezpieczeniową, gwarancja kontroli państwa nad podmiotami prowadzącymi taką działalność oraz interes prawny zakładu ubezpieczeń. Przestępstwa są przestępstwami powszechnymi, z wyjątkiem art. 90i, które może popełnić jedynie członek władz zakładu ubezpieczeń.

Hasła indeksu: zakład ubezpieczeń, broker, działalność ubezpieczeniowa, działalność reasekuracyjna, reasekuracja, ubezpieczenia, Państwowy Urząd Nadzoru Ubezpieczeń.

Art. 90f. 1. Kto bez wymaganego zezwolenia prowadzi działalność ubezpieczeniową lub brokerską,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

Art. 90g. 1. Kto biorąc udział w czynnościach mających na celu powstanie zakładu ubezpieczeń albo będąc członkiem władz zakładu ubezpieczeń lub likwidatorem działa na szkodę zakładu ubezpieczeń,
podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

Art. 90h. 1. Kto nie będąc uprawnionym przez zakład ubezpieczeń zawiera w jego imieniu umowy ubezpieczenia,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

Art. 90i. 1. Kto będąc członkiem władz zakładu ubezpieczeń podaje organowi nadzoru informacje niezgodne ze stanem faktycznym albo w inny sposób wprowadza w błąd ten organ,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

Art. 90j. 1. Kto prowadząc działalność gospodarczą, nie będąc zakładem ubezpieczeń lub brokerem, używa w nazwie zakładu albo do określenia działalności lub w reklamie wyrazów wskazujących na działalność ubezpieczeniową lub brokerską w zakresie ubezpieczeń,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

11. Ustawa z dnia 30 października 1992 r. o ochronie topografii układów scalonych (Dz.U. nr 100, poz. 498 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady i tryb uzyskiwania praw z rejestracji topografii układów scalonych oraz wykonywania tych praw w obrocie gospodarczym. Rejestracji podlega topografia układu scalonego, jeżeli jest oryginalna.

Topografię uznaje się za oryginalną, jeżeli jest wynikiem własnej pracy intelektualnej twórcy i nie jest powszechnie znana w chwili dokonania prawidłowego jej zgłoszenia w Urzędzie Patentowym. Topografia jest oryginalna także wtedy, jeżeli przed zgłoszeniem do rejestracji w Urzędzie Patentowym była wykorzystywana w celach handlowych, pod warunkiem że zgłoszenie tej topografii do rejestracji nastąpi w ciągu dwóch lat od jej pierwszego wprowadzenia do obrotu.

Prawo do rejestracji topografii przysługuje twórcy, a gdy topografią dokonało więcej osób, prawo to przysługuje im wspólnie.

Prawo do rejestracji topografii dokonanej przez twórcę w wyniku wykonania obowiązków ze stosunku pracy albo realizacji innej umowy przysługuje pracodawcy lub zamawiającemu, chyba że strony ustaliły inaczej.

W przypadku dokonania topografii przez twórcę przy pomocy przedsiębiorcy, przedsiębiorcy temu przysługuje prawo do reprodukcji chronionej topografii i jej wykorzystania w celach handlowych. W umowie o udzielenie pomocy strony mogą inaczej ustalić zakres prawa do korzystania z topografii przez przedsiębiorcę, a także postanowić, że prawo do rejestracji topografii przysługuje w całości lub w części przedsiębiorcy.

Ustawa przewiduje ponadto, że osoba, która przed zgłoszeniem topografii do rejestracji lub przed pierwszym wprowadzeniem topografii do obrotu, korzystała z topografii na obszarze państwa, może z niej nadal bezpłatnie korzystać w swoim przedsiębiorstwie w takim samym zakresie. Prawo to przysługuje również temu, kto w tej samej chwili przygotował już wszystkie istotne urządzenia potrzebne do korzystania z topografii. Prawa korzystania podlegają wpisowi do rejestru na wniosek zainteresowanego. Prawa te mogą przejść na inną osobę tylko łącznie z przedsiębiorcą.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z produkcją lub obrotem elektroniką, korzystającą z układów scalonych.

Przedmiotem ochrony jest interes osób uprawnionych z tytułu rejestracji topografii układów scalonych.

Hasła indeksu: układy scalone, topografia układów scalonych, elektronika, obrót elektroniką, handel, import, elektronicy, komputery, informatycy.

Art. 42. 1. Kto przyznaje sobie autorstwo cudzej topografii, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 43. 1. Kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej narusza prawo z rejestracji topografii, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

12. Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. nr 47, poz. 211 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa obejmuje zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji w działalności gospodarczej. Ustawa chroni interesy przedsiębiorców, klientów a także konsumentów.

Nieuczciwą konkurencją jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta. Czynami nieuczciwej konkurencji są w szczególności: wprowadzające w błąd oznaczenie przedsiębiorstwa, fałszywe lub oszukańcze oznaczenie pochodzenia geograficznego towarów albo usług (np. Made in Italy w momencie, gdy towar został wyprodukowany w Polsce), wprowadzające w błąd oznaczenie towarów lub usług, naruszenie tajemnicy przedsiębiorstwa, nakłanianie do rozwiązania lub niewykonania umowy, naśladownictwo produktów, pomawianie lub nieuczciwe zachwalanie, utrudnianie dostępu do rynku, a także nieuczciwa lub zakazana reklama.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma istotne znaczenie dla wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Przedsiębiorca nie może popełniać czynów sprzecznych z zasadami uczciwej konkurencji (np. nazywać swoje produkty, tak jak inna firma mająca dobrą renomę na rynku). Ma też możliwość dochodzenia swoich praw, w przypadku gdy ponosi straty związane z łamaniem zasad nieuczciwej konkurencji przez innych przedsiębiorców.

Dobrem chronionym jest także interes przedsiębiorcy polegający na ochronie informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa przed ich ujawnieniem i wykorzystaniem. Przestępstwo określone w art. 23 ust. 1 ustawy jest przestępstwem indywidualnym, może je popełnić jedynie osoba, na której ciąży względem przedsiębiorcy obowiązek nieujawniania tajemnic przedsiębiorstwa, to znaczy osoba, która posiada informacje ważne dla firmy i do zachowania tajemnicy których została zobowiązana. Natomiast przestępstwo określone w art. 23 ust. 2 jest przestępstwem powszechnym, co oznacza, że może je popełnić każda osoba, również spoza firmy, która dowiedziała się o informacjach będących tajemnicą przedsiębiorstwa w sposób bezprawny (np. wręczyła „łapówkę”).

Przedsiębiorcami, w rozumieniu ustawy, są osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej, które prowadząc, chociażby ubocznie, działalność zarobkową lub zawodową uczestniczą w działalności gospodarczej.

Hasła indeksu: konkurencja, nieuczciwa konkurencja, przedsiębiorca, klienci, konsumenci, działalność gospodarcza, produkcja przemysłowa, produkcja rolna, budownictwo, handel, usługi, tajemnica handlowa, tajemnica przedsiębiorstwa, reklama.

Art. 23. 1. Kto, wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi w stosunku do przedsiębiorcy, ujawnia innej osobie lub wykorzystuje we własnej działalności gospodarczej informację stanowiącą tajemnicę przedsiębiorstwa, jeżeli wyrządza to poważną szkodę przedsiębiorcy,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto, uzyskawszy bezprawnie informację stanowiącą tajemnicę przedsiębiorstwa, ujawnia ją innej osobie lub wykorzystuje we własnej działalności gospodarczej.

Art. 24. Kto, za pomocą technicznych środków reprodukcji, kopiuje zewnętrzną postać produktu lub tak skopiowany wprowadza do obrotu, stwarzając tym możliwość wprowadzenia klientów w błąd co do tożsamości producenta lub produktu, czym wyrządza poważną szkodę przedsiębiorcy,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

13. Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy (Dz.U. nr 127, poz. 584 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa obowiązek oznaczania znakami skarbowymi akcyzy następujących wyrobów:

- paliwa do silników,
- oleje smarowe i specjalne,
- wyroby przemysłu spirytusowego i drożdżowego z wyłączeniem drożdży,
- wyroby winiarskie,
- piwo,
- inne niż wymienione w pkt. 3–5 napoje alkoholowe o zawartości alkoholu powyżej 1,5%,
- wyroby przemysłu tytoniowego.

Zgodnie z ustawą wyroby podlegające obowiązkowi oznaczenia znakami akcyzy nie mogą być wydane z zakładu produkcyjnego, sprowadzone z zagranicy lub wystąpić w obrocie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez uprzedniego, prawidłowego

wego oznaczenia odpowiednimi znakami akcyzy. Zakaz dotyczy także wywania, sprowadzania lub wprowadzania do obrotu wyrobów z uszkodzonymi znakami akcyzy.

Obowiązek oznaczania wyrobów znakami akcyzy ciąży na producentach lub importerach tych wyrobów, a także na przedsiębiorcach dokonujących:

- pakowania, rozlania lub rozważenia wyrobów w opakowania jednostkowe,
- przepakowania, ponownego rozlania lub rozważenia wyrobów w inne opakowania jednostkowe.

W przypadku wystąpienia w obrocie wyrobów nie oznaczonych lub oznaczonych nieprawidłowo, obowiązek oznaczania ich odpowiednimi znakami ciąży również na ich posiadaczach, z tym że w odniesieniu do wyrobów zbywanych przez organ państwowy obowiązek oznaczania tych wyrobów znakami akcyzy ciąży na ich nabywcy. Nie tylko właściciel, ale i posiadacz, czyli ten, który faktycznie ma ten towar, w wyżej wskazanych przypadkach powinien więc zadbać, aby miał on legalny znak akcyzy.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku następujących rodzajów działalności gospodarczej: handel, sprzedaż detaliczna, sprzedaż hurtowa, hurtownie, import.

Hasła indeksu: akcyza, paliwa do silników, oleje smarowe i specjalne, wyroby przemysłu spirytusowego i drożdżowego, wyroby winiarskie, piwo, alkohol, tytoń, papierosy, wyroby tytoniowe, handel, sprzedaż detaliczna, sprzedaż hurtowa, hurtownie, import.

Art. 20. 1. Kto sprowadza z zagranicy, zbywa lub w jakikolwiek inny sposób wprowadza do obrotu wyroby objęte obowiązkiem oznaczania znakami akcyzy bez znaków akcyzy, a także wyroby z przerobionymi, podrobionymi lub uszkodzonymi znakami akcyzy,

podlega grzywnie od 10 000 zł do 5 000 000 zł i karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. W wypadku mniejszej wagi sprawca

podlega grzywnie od 2000 zł do 20 000 zł albo karze pozbawienia wolności do roku albo obu tym karom łącznie.

Art. 21. Kto podrabia lub przerabia znak akcyzy,

podlega grzywnie od 5000 zł do 5 000 000 zł i karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 22. 1. Kto posiada wyroby objęte obowiązkiem oznaczania znakami akcyzy bez tych znaków w ilościach wskazujących na przeznaczenie do działalności handlowej,

podlega grzywnie od 10 000 zł do 5 000 000 zł i karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Tej samej karze podlega również ten, kto prowadząc działalność gospodarczą posiada wyroby z podrobionymi lub przerobionymi znakami akcyzy.

3. W wypadku mniejszej wagi sprawca podlega grzywnie od 2000 zł do 20 000 zł albo karze pozbawienia wolności do roku albo obu tym karom łącznie.

Art. 23. 1. Kto zbywa lub w jakikolwiek inny sposób przekazuje znaki akcyzy innym podmiotom nieuprawnionym lub posiada znaki akcyzy bez dokumentu stwierdzającego ich wydanie lub zakup, podlega grzywnie od 5000 zł do 5 000 000 zł i karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Tej samej karze podlega również ten, kto nabywa znaki akcyzy od nieuprawnionego podmiotu.

Art. 24. 1. Kto nie przechowuje znaków akcyzy w sposób określony przez Ministra Finansów,

podlega grzywnie od 1000 zł do 100 000 zł.

2. Tej samej karze podlega, kto nie prowadzi ewidencji, o której mowa w art. 13 ust. 1, lub prowadzi ją w sposób uniemożliwiający rozliczenie się z wykorzystanych znaków akcyzy.

14. Ustawa z dnia 2 grudnia 1993 r. o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi (Dz.U. nr 129, poz. 598 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zamkniętą listę towarów i technologii, którymi obrót z zagranicą podlega szczególnej kontroli państwa.

Szczególne kontrole eksportu i importu oraz tranzytu dotyczy następujących towarów:

- towary i technologie objęte porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi dotyczącymi bezpieczeństwa narodowego,
- substancje chemiczne, mikroorganizmy, wirusy, bakterie i toksyny oraz urządzenia i technologie, które mogą mieć zastosowanie do rozwoju produkcji broni chemicznej lub biologicznej,
- towary i technologie istotne z punktu widzenia jądrowego cyklu paliwowego oraz zdolności do wytwarzania jądrowych urządzeń wybuchowych,
- technologie raketowe,
- inne towary i technologie, jeżeli poddanie ich szczególnej kontroli wynika z zobowiązań międzynarodowych, z wyłączeniem odpadów niebezpiecznych i innych odpadów.

Ustawa przez obrót z zagranicą towarami i technologiami rozumie przywóz z zagranicy, wywóz za granicę oraz przewóz (tranzyt) przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, niezależnie od sposobu ich przemieszczenia przez granicę.

Minister Gospodarki w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych ustala wykazy towarów i technologii objętych szczególną kontrolą.

Obrót z zagranicą towarami i technologiami jest dokonywany na podstawie certyfikatu importowego albo pozwolenia na przywóz, wywóz lub tranzyt przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Certyfikat importowy albo pozwolenie na przywóz lub wywóz towarów i technologii wydaje Minister Gospodarki, pozwolenie na tranzyt towarów i technologii wydają dyrektorzy urzędów celnych.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku następujących rodzajów działalności gospodarczej: obrót towarami i technologiami objętymi porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi dotyczącymi bezpieczeństwa narodowego, obrót substancjami chemicznymi, obrót urządzeniami i technologiami, które mogą mieć zastosowanie do rozwoju produkcji broni chemicznej lub biologicznej.

Przestępstwo określone przez ustawę jest przestępstwem powszechnym. Sprawcą tego przestępstwa może być każdy przedsiębiorca, który narusza przepisy tej ustawy.

Hasła indeksu: towary i technologie związane z bezpieczeństwem państwa, substancje chemiczne, mikroorganizmy, wirusy, bakterie, toksyny, eksport, import.

Art. 18. 1. Kto dokonuje obrotu z zagranicą towarami lub technologiami bez wymaganego certyfikatu importowego, pozwolenia na przywóz, wywóz lub tranzyt albo wbrew zawartym w nich warunkom

podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

2. Tej samej karze podlega ten, kto będąc zobowiązany do kierowania działalnością osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, nie dopełnia obowiązku albo przekracza swoje uprawnienia i przez to dopuszcza do dokonania przez taką osobę prawną lub jednostkę organizacyjną obrotu, o którym mowa w ust. 1.

3. W przypadku popełnienia czynów, o których mowa w ust. 1 lub 2, można orzec również przepadek towaru lub technologii na rzecz Skarbu Państwa.

4. Jeżeli sprawca czynu, o którym mowa w ust. 1 lub 2, działa nieumyślnie podlega grzywnie do 10 000 złotych albo karze ograniczenia wolności.

15. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. nr 121, poz. 591 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady rachunkowości oraz tryb badania sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów.

Przepisy ustawy dotyczą przedsiębiorstw mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz tych, które sprawują na jej terenie zarząd, np. przez swoje przedstawicielstwo. Są to więc:

- spółki prawa handlowego i prawa cywilnego oraz inne osoby prawne, z wyjątkiem Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego,
- osoby fizyczne i spółki cywilne osób fizycznych, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 800 000 euro,
- jednostki organizacyjne działające na podstawie Prawa bankowego, Prawa o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych, przepisów o funduszach inwestycyjnych lub przepisów o działalności ubezpieczeniowej, bez względu na wielkość przychodów,
- państwowe i gminne jednostki budżetowe i ich gospodarstwa pomocnicze, zakłady budżetowe, państwowe i gminne fundusze celowe oraz gminy i ich związki,
- jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej,
- zagraniczne osoby prawne, zagraniczne jednostki nie posiadające osobowości prawnej oraz zagraniczne osoby fizyczne, prowadzące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność osobiście, przez osobę upoważnioną, przy pomocy pracowników – w odniesieniu do działalności prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na wielkość przychodów,
- jednostki nie wymienione w pkt. 1–6, jeżeli otrzymują one na realizację zadań zleconych dotacje lub subwencje z budżetu państwa, budżetów gmin lub funduszy celowych – od początku roku obrotowego, w którym dotacje lub subwencje zostały im przyznane.

Rachunkowość obejmuje:

- opis przyjętych zasad rachunkowości,
- prowadzenie ksiąg rachunkowych,
- okresowe ustalanie lub sprawdzanie drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów,
- wycenę aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego,
- sporządzanie sprawozdań finansowych i innych, których dane wynikają z ksiąg rachunkowych,
- gromadzenie i przechowywanie dokumentacji przewidzianej ustawą,
- poddanie badaniu i ogłaszanie sprawozdań finansowych w przypadkach przewidzianych ustawą.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w formie spółek prawa handlowego i prawa cywilnego, a także osób fizycznych i spółek cywilnych osób fizycznych, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych wynoszą co najmniej równowartość w walucie polskiej 800 000 euro.

Przestępstwa określone w art. 77 ust. 1 i 2, art. 78 są przestępstwami indywidualnymi. Przestępstwa określone w art. 77 ust. 1 i 2 może popełnić wyłącznie osoba

„odpowiedzialna za prowadzenie ksiąg rachunkowych jednostki”, a przestępstwo typizowane w art. 78 – wyłącznie biegły rewident.

Przestępstwo określone w art. 79 może popełnić każdy (przestępstwo powszechne).

Hasła indeksu: rachunkowość, księgi rachunkowe, rewidenci, spółki prawa handlowego, spółki prawa cywilnego.

Art. 77. 1. Kto będąc odpowiedzialny za prowadzenie ksiąg rachunkowych jednostki, dopuszcza do nieprowadzenia ksiąg rachunkowych, do ich prowadzenia wbrew przepisom ustawy lub podawania w tych księgach nierzetelnych danych, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 2 albo obu tym karom łącznie.

2. Kto będąc odpowiedzialny za sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z przepisami niniejszej ustawy dopuszcza do niesporządzenia takiego sprawozdania, sporządzenia go niezgodnie z przepisami ustawy lub zawarcia w tym sprawozdaniu nierzetelnych danych, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 2 albo obu tym karom łącznie.

Art. 78. 1. Biegły rewident, który sporządza niezgodną ze stanem faktycznym opinię o sprawozdaniu finansowym i stanowiących podstawę jego sporządzenia w księgach rachunkowych jednostki lub sytuacji finansowo-majątkowej tej jednostki, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 2 albo obu tym karom łącznie.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 79. Kto wbrew przepisom ustawy:

- 1) nie poddaje rocznego sprawozdania finansowego badaniu przez biegłego rewidenta,
 - 2) nie udziela lub udziela niezgodnych ze stanem faktycznym informacji, wyjaśnień, oświadczeń biegłemu rewidentowi albo nie dopuszcza go do pełnienia obowiązków,
 - 3) nie składa rocznego sprawozdania finansowego do ogłoszenia,
 - 4) nie składa rocznego sprawozdania finansowego w sądzie lub w innym organie prowadzącym rejestr lub ewidencję działalności gospodarczej jednostki,
 - 5) nie udostępnia sprawozdania finansowego i innych dokumentów, o których mowa w art. 68
- podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

16. Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. nr 24, poz. 83 późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia.

W szczególności przedmiotem prawa autorskiego są utwory:

- wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi (literackie, publicystyczne, naukowe, kartograficzne oraz programy komputerowe),
- plastyczne,
- fotograficzne,
- lutnicze,
- wzornictwa przemysłowego,
- architektoniczne, architektoniczno-urbanistyczne i urbanistyczne,
- muzyczne i słowno-muzyczne,
- sceniczne, sceniczno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne,
- audiowizualne (w tym wizualne i audialne).

Utwór jest przedmiotem prawa autorskiego od chwili ustalenia, chociażby miał postać nie ukończoną. Ochrona prawa autorskiego przysługuje twórcy niezależnie od spełnienia jakichkolwiek formalności.

Zbiory, antologie, wybory, bazy danych są przedmiotem prawa autorskiego, nawet jeżeli zawierają nie chronione materiały, o ile przyjęty w nich dobór, układ lub zestawienie ma twórczy charakter, bez uszczerbku dla praw do wykorzystanych utworów. Prawo autorskie nie chroni jednak np. prostych informacji prasowych.

Jeżeli umowy międzynarodowe, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, przewidują dalej idącą ochronę, niż to wynika z ustawy, do nie opublikowanych utworów obywateli polskich albo do utworów opublikowanych po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub równocześnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo opublikowanych po raz pierwszy w języku polskim – stosuje się postanowienia tych umów.

Prawo autorskie przysługuje twórcy, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie. Prawa przysługujące twórcy to prawa autorskie osobiste i prawa autorskie majątkowe. Prawa osobiste przysługują twórcy „na zawsze”, prawa majątkowe w określonym przez ustawę okresie.

Prawa autorskie osobiste chronią nieograniczoną w czasie i nie podlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem.

Autorskie prawa majątkowe oznaczają prawa do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do pobierania wynagrodzenia za korzystanie z utworu przez innych użytkowników (art. 17).

Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, autorskie prawa majątkowe gasną z upływem lat pięćdziesięciu:

- od śmierci twórcy, a od utworów współautorskich – od śmierci współtwórcy, który przeżył pozostałych,
- jeżeli twórca nie jest znany – od pierwszej publikacji, a gdy utwór nie został opublikowany – od jego ustalenia, chyba że przed upływem tego terminu nazwisko twórcy zostało za jego zgodą ujawnione,
- od pierwszej publikacji, jeżeli z mocy ustawy autorskie prawa majątkowe przysługują innej osobie niż twórca, a gdy utwór nie został opublikowany – od jego ustalenia.

Ustawa chroni interes osobisty twórców oraz interes majątkowy osób uprawnionych, np. nabywców praw autorskich. Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególne znaczenie dla przedsiębiorców, którzy w swojej działalności korzystają z utworów, podlegających ochronie prawa autorskiego.

Hasła indeksu: utwór, dzieło, książki, utwory literackie, wzornictwo przemysłowe, nagrania muzyczne, muzyka, film, wideo, płyty CD, kasety magnetofonowe, antologie, handel, hurtownie, utwory plastyczne, fotografia, programy komputerowe, prasa, wydawnictwa, wydawcy, media, radio, telewizja, reklama.

Art. 115. 1. Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy cudzy utwór w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania, artystyczne wykonanie albo publicznie zniekształca taki utwór, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie.

3. Kto w celu uzyskania korzyści majątkowej w inny sposób niż określony w ust. 1 lub 2 narusza cudze prawo autorskie lub prawa pokrewne określone w art. 16, 17, 18, 86, 94 ust. 2 i art. 97,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 116. 1. Kto bez uprawnienia albo wbrew jego warunkom rozpowszechnia cudzy utwór w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

3. Jeżeli sprawca uczynił sobie z popełniania przestępstwa określonego w ust. 1 stałe źródło dochodu albo działalność przestępną, określoną w ust. 1, organizuje lub nią kieruje,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5.

4. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 117. 1. Kto bez uprawnienia albo wbrew jego warunkom utrwala lub zwielokrotnia cudzy utwór w wersji oryginalnej lub w postaci opracowania, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie, godząc się na ich rozpowszechnianie,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli sprawca uczynił sobie z popełniania przestępstwa określonego w ust. 1 stałe źródło dochodu albo działalność przestępną, określoną w ust. 1, organizuje lub nią kieruje,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 118. 1. Kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przedmiot będący nośnikiem utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu rozpowszechnianego lub zwielokrotnionego bez uprawnienia albo wbrew jego warunkom nabywa, pomaga w jego zbyciu, przyjmuje albo pomaga w jego ukryciu,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli sprawca uczynił sobie z popełniania przestępstwa określonego w ust. 1 stałe źródło dochodu albo działalność przestępną, określoną w ust. 1, organizuje lub nią kieruje,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 119. Kto uniemożliwia lub utrudnia wykonywanie prawa do kontroli korzystania z utworu lub artystycznego wykonania albo odmawia informacji przewidzianych w art. 47,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

17. Ustawa z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz.U. nr 142, poz. 702 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady ewidencji podatników i płatników podatków, a także płatników składek na ubezpieczenie społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne, zasady i tryb nadawania numerów identyfikacji podatkowej oraz zasady posługiwania się tymi numerami. Osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej oraz zakłady (oddziały) osób prawnych, które na podstawie odrębnych przepisów są podatnikami, podlegają obowiązkowi ewidencyjnemu oraz otrzymują numery identyfikacji podatkowej („NIP”).

Podatnicy obowiązani są do dokonania zgłoszenia identyfikacyjnego, którego dokonuje się jednokrotnie. Zgłoszenie identyfikacyjne osób fizycznych powinno zawierać: nazwisko, imiona, imiona rodziców, datę i miejsce urodzenia, płeć, nazwisko rodowe, obywatelstwo lub obywatelstwa, adres miejsca zamieszkania, adres miejsca zameldowania na pobyt stały lub czasowy, rodzaj i numer dowodu tożsamości oraz numer ewidencyjny PESEL.

Zgłoszenie identyfikacyjne podatników nie będących osobami fizycznymi powinno zawierać w szczególności pełną i skróconą nazwę (firmę), formę organizacyjno-prawną, adres siedziby, numer REGON, organ rejestrowy lub ewidencyjny i numer nadany przez ten organ, wykaz rachunków bankowych, adres miejsca przechowywania dokumentacji rachunkowej oraz przedmiot wykonywanej działalności określony według obowiązujących standardów klasyfikacyjnych, a ponadto:

- w przypadku zakładów (oddziałów) osób prawnych – dane dotyczące jednostki macierzystej, w tym również NIP tej jednostki,
- w przypadku spółek cywilnych, jawnych oraz komandytowych – dane dotyczące wspólników, w tym również NIP nadany poszczególnym wspólnikom.

Ewidencją podatników zajmują się właściwe dla poszczególnych podatników urzędy skarbowe. Nadanie NIP następuje w drodze decyzji administracyjnej urzędu skarbowego.

Przedmiotem ochrony jest porządek w zakresie ewidencji podatników oraz interes ekonomiczny państwa. Przepięstwa sã przepięstwami indywidualnymi, bowiem mogã je popełnić jedynie osoby podlegające obowiązkowi wynikającemu z ustawy.

Hasła indeksu: podatnicy, NIP, ewidencja podatkowa, podatki.

Art. 16. 1. Kto, wbrew obowiązkowi:

- 1) w przewidzianym przepisami terminie nie dokonuje zgłoszenia identyfikacyjnego,
- 2) dokonuje zgłoszenia identyfikacyjnego więcej niż jednokrotnie,

3) nie podaje numeru identyfikacji podatkowej lub podaje numer fałszywy, podlega grzywnie.

2. Tej samej karze podlega podatnik wymieniony w art. 6 ust. 1–6, który w przewidzianym przepisami terminie nie dokonuje aktualizacji danych objętych zgłoszeniem identyfikacyjnym.

18. Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach (Dz.U. nr 83, poz. 420 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady emisji, zbywania, nabywania i wykupu obligacji. Zgodnie z ustawą obligacje mogą emitować:

- podmioty prowadzące działalność gospodarczą, posiadające osobowość prawną,
- gminy, związki międzygminne (związki komunalne) oraz miasto stołeczne Warszawa,
- inne podmioty posiadające osobowość prawną, upoważnione do emisji obligacji na podstawie innych ustaw,

Wszystkie wymienione podmioty emitujące obligacje nazywane są w ustawie emitentami.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie dla podmiotów dokonujących emisji obligacji.

Przestępstwa definiowane w ustawie są niemal wyłącznie przestępstwami indywidualnymi, to znaczy, że może je popełnić jedynie emitent lub osoba działająca w jego imieniu lub interesie. Wyjątkiem jest przepis zawarty w art. 38 ust. 1 oraz w art. 41. Art. 38 ust. 1 określa przestępstwo o charakterze powszechnym, co oznacza, że czynu tego dopuścić się może każda osoba, która emituje obligacje bez wypełnienia wszystkich przewidzianych prawem wymogów.

Hasła indeksu: obligacje, emitent.

Art. 38. 1. Kto dokonuje emisji obligacji nie będąc do tego uprawnionym lub przy emisji nie zachowuje warunków określonych w ustawie, podlega grzywnie do 5 000 000 zł i karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5.

2. Tej samej karze podlega, kto działając w imieniu lub w interesie osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej dopuszcza się czynu określonego w ust. 1.

Art. 39. 1. Kto, przy emisji obligacji, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2, podaje nieprawdziwe lub zataja prawdziwe dane, które mogą w istotny sposób wpłynąć na ocenę zdolności emitenta do wywiązania się z zobowiązań wynikających z obligacji, podlega grzywnie do 5 000 000 zł i karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu lub w interesie osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej.

Art. 40. 1. Kto nie udostępnia sprawozdań finansowych, o których mowa w art. 10 ust. 3 i 4, albo w przypadku, o którym mowa w art. 10 ust. 5, nie udostępnia rocznego sprawozdania z wykonania budżetu za rok poprzedzający emisję wraz z opinią regionalnej izby obrachunkowej,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu lub w interesie emitenta.

Art. 41. Kto przeznacza środki pochodzące z emisji obligacji na inne cele niż określone w warunkach emisji,

podlega grzywnie do 5 000 000 zł lub karze pozbawienia wolności do lat 2 albo obu tym karom łącznie.

Art. 42. 1. Kto wbrew warunkom emisji obligacji dokonuje podziału i wypłaty lub w inny sposób dysponuje zyskami, o których mowa w art. 4 ust. 4 pkt 1,

podlega grzywnie do 5 000 000 zł lub karze pozbawienia wolności do lat 2 albo obu tym karom łącznie.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu lub w interesie osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej.

19. Ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz.U. nr 102, poz. 475 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa warunki i zasady wykonywania doradztwa podatkowego, organizację samorządu doradców podatkowych oraz zasady jego działania. Czynności doradztwa podatkowego obejmują:

- udzielanie podatnikom, płatnikom i inkasentom, na ich zlecenie lub na ich rzecz, porad, opinii i wyjaśnień z zakresu ich zobowiązań podatkowych,
- prowadzenie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz udzielanie im pomocy w tym zakresie,
- sporządzanie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, zeznań i deklaracji podatkowych lub udzielanie im pomocy w tym zakresie,
- występowanie w postępowaniu w zakresie sądowej kontroli decyzji administracyjnej.

Czynności doradztwa podatkowego mogą być zawodowo wykonywane wyłącznie przez uprawnione podmioty, którymi są:

- osoby fizyczne, wpisane na listę doradców podatkowych,
- adwokaci i radcowie prawni,
- biegli rewidenci.

Podmiotami uprawnionymi do wykonywania doradztwa podatkowego są również:

- organizacje zawodowe posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, stowarzyszenia lub izby gospodarcze, jeżeli przedmiotem ich działalności statutowej jest również doradztwo podatkowe świadczone wyłącznie na rzecz ich członków,
- podmioty uprawnione na podstawie odrębnych przepisów do badania sprawozdań finansowych,
- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjne, które spełniają łącznie następujące warunki:
 - większość członków zarządu stanowią doradcy podatkowi, a jeżeli zarząd składa się z nie więcej niż 2 osób, to jedna z nich jest doradcą podatkowym,
 - większość głosów w zgromadzeniu wspólników (akcjonariuszy) oraz w organach nadzoru przysługuje doradcom podatkowym,
 - w spółce akcyjnej wydawane są wyłącznie akcje imienne,
 - zbycie akcji lub udziałów albo ustanowienie na nich zastawu wymaga zezwolenia udzielonego przez zarząd spółki,
 - podmioty określone w art. 24 ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (tekst jedn. – Dz.U. z 1990 r.; nr 41, poz. 324 z późn. zm.).

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególne znaczenie w przypadku następujących rodzajów działalności gospodarczej i kategorii zawodów: doradcy podatkowi, radcowie prawni, adwokaci, biegli rewidenci.

Dobrem chronionym jest interes osób korzystających z usługi doradztwa podatkowego, a także gwarancja, że działalność ta prowadzona jest jedynie przez osoby do tego uprawnione.

Przestępstwo zawarte w art. 81 ust. 1 jest przestępstwem powszechnym, zaś w art. 81 ust. 2 – indywidualnym, bowiem może je popełnić wyłącznie członek zarządu osoby prawnej.

Hasła indeksu: podatki, doradztwo podatkowe, doradcy podatkowi, radcowie prawni, adwokaci, biegli rewidenci, podatnicy, płatnicy, inkasenci.

Art. 81. 1. Kto, nie będąc uprawniony, wykonuje czynności doradztwa podatkowego, podlega grzywnie do 50 000 zł.

2. Tej samej karze podlega członek zarządu osoby prawnej, która wykonuje czynności doradztwa podatkowego nie będąc podmiotem uprawnionym.

20. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz.U. nr 118, poz. 754)

Wprowadzenie

Publicznym obrotem papierami wartościowymi jest proponowanie nabycia lub nabywanie emitowanych w serii papierów wartościowych z wykorzystaniem środków masowego przekazu albo w inny sposób, jeżeli propozycja skierowana jest do więcej niż 300 osób albo do nie oznaczonego adresata (art. 2 ust. 1).

Ustawa normuje publiczny obrót papierami wartościowymi, w tym również zasady tworzenia, organizacji i nadzoru nad podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie publicznego obrotu papierami wartościowymi. Ustawa określa również obowiązki emitentów oraz akcjonariuszy i osób zamierzających nabyć papiery wartościowe podmiotów oferowane w obrocie publicznym.

Dobrem chronionym jest bezpieczeństwo w zakresie obrotu papierami wartościowymi, porządek w zakresie działalności giełdy i jawność informacji dotyczących zmian akcjonariatu spółek, poufność informacji dotyczących obrotu papierami wartościowymi, a także kontrola państwa nad tą działalnością.

Przestępstwa ujęte w ustawie w art. 165–170 oraz art. 176–177 są przestępstwami powszechnymi, z wyjątkiem przestępstw określonych w art. 167 w zakresie, w jakim przepis ten dotyczy obowiązku określonego w art. 148, art. 171, 172, 173, 174 i 175, które są przestępstwami indywidualnymi.

Hasła indeksu: papiery wartościowe, giełda, Komisja Papierów Wartościowych i Giełdy, maklerzy, emitent, prospekt emisyjny, akcje, akcjonariusze, tajemnica zawodowa.

Art. 165. 1. Kto proponuje, w sposób, o którym mowa w art. 2, nabycie papierów wartościowych bez wymaganej zgody, podlega grzywnie do 1 000 000 zł albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu lub w interesie osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej.

Art. 166. Kto bez wymaganego zezwolenia prowadzi działalność w zakresie publicznego obrotu papierami wartościowymi, podlega karze grzywny do 5 000 000 zł.

Art. 167. Kto nie dokonuje w terminie zawiadomienia, o którym mowa w art. 147 ust. 1 lub 2 oraz w art. 148, podlega karze grzywny do 1 000 000 zł.

Art. 168. Kto nabywa akcje bez zachowania warunków, o których mowa w art. 151 ust. 1 lub 2, podlega karze grzywny do 1 000 000 zł.

Art. 168a. Kto nie wykonuje obowiązku, o którym mowa w art. 149, podlega karze grzywny do 1 000 000 zł.

Art. 169. Kto ogłasza i przeprowadza wezwanie bez zachowania warunków, o których mowa w art. 152 ust. 1 albo w art. 153, podlega karze grzywny do 1 000 000 zł.

Art. 170. Kto odstępuje od wezwania z naruszeniem przepisu art. 152 ust. 2, podlega karze grzywny do 1 000 000 zł.

Art. 171. Kto, będąc akcjonariuszem spółki publicznej posiadającym ponad 50% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu, nie dokonuje wezwania, o którym mowa w art. 154 pkt 1, albo nie zbywa akcji w przypadku wymienionym w pkt 2 tego przepisu, podlega karze grzywny do 1 000 000 zł.

Art. 172. Kto w wezwaniu, o którym mowa w art. 154, proponuje cenę niższą niż określona na podstawie art. 155 ust. 1 pkt 1 albo pkt 2, podlega karze grzywny do 1 000 000 zł.

Art. 173. Kto dopuszcza się czynu określonego w art. 166–171, działając w imieniu lub w interesie osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej, podlega karze grzywny do 1 000 000 zł.

Art. 174. 1. Kto, będąc odpowiedzialnym za informacje zawarte w prospekcie lub inne informacje związane z wprowadzaniem papierów wartościowych do publicznego obrotu lub informacje, o których mowa w art. 81 ust. 1, podaje nieprawdziwe lub zataja prawdziwe dane, w istotny sposób wpływające na treść informacji, podlega grzywnie do 5 000 000 zł i karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu lub w interesie osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej.

Art. 175. Kto, będąc obowiązany do zachowania tajemnicy zawodowej, ujawnia lub wykorzystuje w obrocie papierami wartościowymi informacje stanowiące tajemnicę zawodową, podlega grzywnie do 1 000 000 zł i karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 176. 1. Kto w obrocie papierami wartościowymi ujawnia informację poufną, podlega grzywnie do 1 000 000 zł i karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Kto w obrocie papierami wartościowymi wykorzystuje informację poufną, podlega grzywnie do 5 000 000 zł i karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5.

Art. 177. 1. Kto sam lub w porozumieniu powoduje sztuczne podwyższenie lub obniżenie ceny papierów wartościowych, podlega grzywnie do 5 000 000 zł i karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Kto wchodzi w porozumienie mające na celu sztuczne podwyższanie lub obniżanie ceny papierów wartościowych, podlega karze grzywny do 5 000 000 zł.

21. Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. nr 139, poz. 933)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady tworzenia i działania funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przedmiotem działalności Funduszu jest lokowanie środków pieniężnych zebranych publicznie w określone w ustawie papiery wartościowe i inne prawa majątkowe.

Uczestnikami funduszu inwestycyjnego mogą być osoby fizyczne, prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, które za wpłaty wnoszone do funduszu nabywają jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne.

Fundusz inwestycyjny może być utworzony wyłącznie przez towarzystwo, po uzyskaniu zezwolenia Komisji Papierów Wartościowych i Giełd. Fundusz powinien prowadzić działalność inwestycyjną, przestrzegając zasad ograniczania ryzyka inwestycyjnego określonych w ustawie.

Znajomość przestępstw określonych jest ważna przede wszystkim dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z inwestowaniem środków pieniężnych zebranych publicznie w papiery wartościowe i inne prawa majątkowe.

Przedmiotem ochrony jest interes ekonomiczny osób uczestniczących w funduszu inwestycyjnym, rzetelność udzielania informacji przez fundusz w zakresie prowadzonej przez niego działalności, ochrona tajemnicy zawodowej dotyczącej działalności funduszu.

Przestępstwa zagrożone sankcją przez ustawę są przestępstwami indywidualnymi. Czyny określone w art. 147 może popełnić wyłącznie osoba odpowiedzialna za informacje zawarte w prospekcie informacyjnym, a w art. 148 – wyłącznie osoba zobowiązana do zachowania tajemnicy zawodowej dotyczącej działalności funduszu inwestycyjnego. Przestępstwem powszechnym jest czyn definiowany w art. 149.

Hasła indeksu: fundusz inwestycyjny, działalność inwestycyjna, prospekt informacyjny, Komisja Papierów Wartościowych i Giełd, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne.

Art. 147. Kto, będąc odpowiedzialny za informacje zawarte w prospekcie informacyjnym, podaje nieprawdziwe lub zataja prawdziwe dane wpływające w istotny sposób na treść informacji,
podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 lub grzywny do 5 000 000 zł.

Art. 148. 1. Kto, będąc obowiązany do zachowania tajemnicy zawodowej dotyczącej działalności funduszu inwestycyjnego, ujawnia ją lub wykorzystuje,
podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 lub grzywny do 1 000 000 zł.
2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej,
podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 lub grzywny do 5 000 000 zł.

Art. 149. Kto bez wymaganego zezwolenia prowadzi działalność, której przedmiotem jest lokowanie środków pieniężnych zebranych publicznie w papiery wartościowe i inne prawa majątkowe,
podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 lub grzywny do 5 000 000 zł.

22. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. nr 140, poz. 939)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady prowadzenia działalności bankowej, tworzenia i organizacji banków, oddziałów i przedstawicielstw banków zagranicznych oraz zasady sprawowania nadzoru bankowego, postępowania naprawczego, likwidacji i upadłości banków.

Zgodnie z ustawą „bank” jest osobą prawną, działającą na podstawie zezwoleń uprawniających do wykonywania czynności bankowych obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym. Wyrazy „bank” lub „kasa” mogą być używane w nazwie oraz dla określenia działalności lub reklamy wyłącznie banku w rozumieniu art. 2 ustawy, z tym że:

- nie dotyczy to jednostek organizacyjnych używających wyrazów „bank” lub „kasa”, z których działalności jednoznacznie wynika, że jednostki te nie wykonują czynności bankowych,
- wyraz „kasa” może być także używany w nazwie oraz do określenia działalności lub reklamy jednostki organizacyjnej, która na podstawie odrębnej ustawy gromadzi oszczędności oraz udziela pożyczek pieniężnych osobom fizycznym zrzeszonym w tej jednostce.

Banki mogą być tworzone jako banki państwowe, banki spółdzielcze lub banki w formie spółek akcyjnych. Założycielami banku w formie spółki akcyjnej mogą być osoby prawne i osoby fizyczne, z tym że założycieli nie może być mniej niż 3 (wymóg ten nie dotyczy banku, którego założycielem jest bank). Założycielami banku spółdzielczego mogą być tylko osoby fizyczne w liczbie wymaganej dla założenia spółdzielni, określonej ustawą z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 1995 r. nr 54, poz. 288 z późn. zm.).

Znajomość przestępstw określonych w ustawie jest szczególnie ważna dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z gromadzeniem środków pieniężnych innych podmiotów.

Przedmiotem ochrony jest ochrona interesów podmiotów korzystających z usług bankowych oraz pewność obrotu prawnego.

Przestępstwa z art. 171 są przestępstwami powszechnymi z wyjątkiem czynów określonych w art. 171 ust. 4 i 5, które mogą popełnić wyłącznie osoby zobowiązane do podania uprawnionym organom informacji dotyczących banku i klientów banku (ust. 4) i osoby zobowiązane do zachowania tajemnicy bankowej.

Hasła indeksu: banki, kasa, działalność bankowa, gromadzenie środków pieniężnych innych podmiotów, tajemnica bankowa.

Art. 171. 1. Kto bez zezwolenia prowadzi działalność polegającą na gromadzeniu środków pieniężnych innych osób fizycznych, prawnych lub jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, w celu udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych lub obciążania ryzykiem tych środków w inny sposób, podlega grzywnie do 5 000 000 złotych i karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Tej samej karze podlega, kto, prowadząc działalność zarobkową wbrew warunkom określonym w ustawie, używa w nazwie jednostki organizacyjnej nie będącej bankiem lub do określenia jej działalności lub reklamy wyrazów „bank” lub „kasa”.

3. Tej samej karze podlega także ten, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 lub 2 działając w imieniu lub w interesie osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej.

4. Kto, będąc obowiązany do podania uprawnionym organom informacji dotyczących banku i klientów banku w zakresie ustalonym w ustawie, podaje nieprawdziwe lub zataja prawdziwe dane, podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do lat 3.

5. Kto, będąc obowiązany do zachowania tajemnicy bankowej, ujawnia lub wykorzystuje informacje stanowiące tajemnicę bankową, niezgodnie z upoważnieniem określonym w ustawie, podlega grzywnie do 1 000 000 złotych i karze pozbawienia wolności do lat 3.

23. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz.U. nr 140, poz. 940)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady emisji, zbywania, nabywania, wykupu i zabezpieczenia listów zastawnych oraz zasady tworzenia, organizacji, działalności i nadzorowania banków hipotecznych.

Hipoteczny list zastawny jest papierem wartościowym imiennym lub na okaziciela, którego podstawę emisji stanowią wierzytelności banku hipotecznego zabezpieczone hipotekami, w którym to liście bank hipoteczny zobowiązuje się wobec uprawnionego do spełnienia określonych świadczeń pieniężnych.

Publiczny list zastawny jest papierem wartościowym imiennym lub na okaziciela, którego podstawę emisji stanowią:

- kredyt zabezpieczony do pełnej wysokości i wraz z należnymi odsetkami gwarancją lub poręczeniem Skarbu Państwa, Narodowego Banku Polskiego, Wspólnot Europejskich lub ich państw członkowskich, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, Europejskiego Banku Inwestycyjnego lub Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (Banku Światowego) albo
- wierzytelności banku hipotecznego z tytułu kredytów udzielonych podmiotom wymienionym w pkt. 1.

Bank hipoteczny jest tworzony wyłącznie w formie spółki akcyjnej. Statut banku hipotecznego określa jego nazwę, która zawiera dodatkowo wyrazy „bank hipoteczny”. Zasady tworzenia, organizacji i działania banków hipotecznych w zakresie, w jakim nie zostały określone w omawianej ustawie komplementarnie regulują przepisy Prawa bankowego oraz przepisy o Narodowym Banku Polskim.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku działalności gospodarczej banków hipotecznych.

Przepisy ustawy chronią rzetelność obrotu prawnego w zakresie emisji listów zastawnych oraz ochrona interesów ekonomicznych podmiotów korzystających z usług banków hipotecznych.

Hasła indeksu: banki, banki hipoteczne, hipoteka, papiery wartościowe, listy zastawne.

Art. 37. 1. Kto dokonuje emisji listów zastawnych nie będąc do tego uprawniony lub przy emisji narusza obowiązki określone w art. 17–19 i 22–24, lub nie będąc uprawniony do emitowania listów zastawnych emitowane papiery wartościowe określa nazwą „list zastawny” lub inną nazwą, która zawiera te wyrazy, podlega grzywnie do 50 000 zł i karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu, o którym mowa w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

3. Jeżeli sprawca nieumyślnie dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 lub 2, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do lat 2.

24. Ustawa z dnia 11 grudnia 1997 r. o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym (Dz.U. nr 157, poz. 1026)

Wprowadzenie

Ustawa definiuje „obróć towarami z zagranicą” jako przywóz towarów na polski obszar celny, wywóz towarów z polskiego obszaru celnego lub przewóz towarów przez polski obszar celny, niezależnie od sposobu ich przemieszczania przez granicę, zaś „obróć specjalny z zagranicą” jako:

- przywóz na polski obszar celny, wywóz z polskiego obszaru celnego oraz przewóz przez polski obszar celny broni, amunicji, materiałów wybuchowych oraz wyrobów i ich części lub technologii o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, niezależnie od sposobu ich przemieszczania przez granicę,
- zawarcie przez osobę krajową zarówno w kraju, jak i za granicą, umowy, jeżeli umowa ta dotyczy broni, amunicji, materiałów wybuchowych oraz wyrobów i ich części lub technologii o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym,
- świadczenie przez osobę krajową na rzecz osoby zagranicznej oraz przez osobę zagraniczną na rzecz osoby krajowej usług związanych z bronią, amunicją, materiałami

wybuchowymi oraz wyrobami i ich częściami, technologiami i usługami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym.

Obrót towarami z zagranicą i obrót usługami z zagranicą jest wolny od ograniczeń lub wymogu uzyskiwania koncesji, chyba że przepisy ustaw lub umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Rada Ministrów lub inny organ administracji rządowej właściwy w sprawach obrotu towarami z zagranicą, jeżeli wymaga tego interes narodowy lub podstawowy interes gospodarczy kraju, może wprowadzić ograniczenia w obrocie towarowym z zagranicą zgodnie z zasadami ich stosowania określonymi w Porozumieniu WTO, w wyliczonych w art. 6 wypadkach. Ograniczenia takie mogą również dotyczyć obrotu usługami oraz obrotu specjalnego.

Ograniczenie obrotu towarami z zagranicą w przywozie na polski obszar celny lub wywozie z polskiego obszaru celnego może być wprowadzone w formie ustanowienia:

- kontyngentu,
- plafonu i jego zamknięcia,
- automatycznej rejestracji obrotu,
- nieautomatycznej rejestracji obrotu.

Ograniczenie takie ustanawia na czas określony w drodze rozporządzenia Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku następujących rodzajów działalności gospodarczej: obrót specjalny, obrót bronią i amunicją, materiałami wybuchowymi, import oraz eksport.

Ustawa ma zapewniać porządek w zakresie obrotu specjalnego z zagranicą, ochronę interesów gospodarczych oraz bezpieczeństwo wewnętrzne państwa.

Przestępstwo z art. 50 ust. 1 jest przestępstwem powszechnym, zaś z art. 50 ust. 2 – przestępstwem indywidualnym, może je bowiem popełnić wyłącznie osoba zobowiązana do kierowania działalnością osoby krajowej.

Hasła indeksu: obrót specjalny, broń, amunicja, materiały wybuchowe, import, eksport.

Art. 50. 1. Kto dokonuje obrotu specjalnego z zagranicą bez ważnego wpisu do Rejestru lub ważnego pozwolenia na dokonywanie obrotu specjalnego z zagranicą, podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności od jednego roku do lat 10.

2. Tej samej karze podlega ten, kto będąc obowiązany do kierowania działalnością osoby krajowej, nie dopełnia obowiązku albo przekracza swoje uprawnienia i przez to dopuszcza do dokonania przez osobę krajową obrotu specjalnego z zagranicą.

3. Jeżeli sprawca czynu, o którym mowa w ust. 1 lub 2, działa nieumyślnie – podlega karze grzywny.

4. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1–3 sąd może orzec przepadek towarów, technologii lub innych przedmiotów służących do popełnienia albo pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa, nie wyłączając środków płatniczych, papierów wartościowych i wartości dewizowych, chociażby nie stanowiły one własności sprawcy.

IX. PRAWO PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

1. Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. nr 55, poz. 234 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady organizacji związków zawodowych oraz kompetencje przysługujące organizacjom związkowym.

Związki zawodowe reprezentują pracowników. Związek powstaje z mocy uchwały o jego utworzeniu, podjętej przez co najmniej 10 osób uprawnionych do tworzenia związków zawodowych. Osoby, które podjęły uchwałę o utworzeniu związku zawodowego, uchwalają statut i wybierają komitet założycielski w liczbie od 3 do 7 osób (art. 12). Zgodnie z ustawą nikt nie może ponosić ujemnych następstw z powodu przynależności do związku zawodowego lub pozostawania poza nim albo wykonywania funkcji związkowej.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma znaczenie dla wszystkich podmiotów zatrudniających pracowników.

Przepisy ustawy mają zapewniać swobodę tworzenia organizacji związkowych, swobodę działalności związkowej, ochronę interesów pracownika przed dyskryminacją z powodu przynależności związkowej, ochronę interesów pracodawcy oraz porządku w zakresie prowadzenia działalności związkowej.

Przestępstwa są przestępstwami indywidualnymi, które w przypadku art. 35 ust. 1 może popełnić wyłącznie osoba zajmująca stanowisko lub pełniąca funkcję, a w przypadku art. 35 ust. 2 – wyłącznie osoba pełniąca funkcję związkową.

Hasła indeksu: związek zawodowy, pracownicy, pracodawcy, działalność związkowa.

Art. 35. 1. Kto w związku z zajmowanym stanowiskiem lub pełnioną funkcją:

- 1) przeszkadza w utworzeniu zgodnie z prawem organizacji związkowej,
 - 2) utrudnia wykonywanie działalności związkowej prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy,
 - 3) dyskryminuje pracownika z powodu przynależności do związku zawodowego, pozostawania poza związkiem zawodowym lub wykonywania funkcji związkowej
- podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

2. Tej samej karze podlega ten, kto w związku z pełnioną funkcją związkową kieruje działalnością sprzeczną z ustawą.

3. Odpowiedzialność za kierowanie nielegalnym strajkiem określa ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

2. Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz.U. nr 55, poz. 236 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady, którymi powinni kierować się pracownicy i pracodawcy w przypadku sporu zbiorowego. Spór zbiorowy definiowany jest jako spór, którego przedmiotem mogą być warunki pracy, płac lub świadczeń socjalnych oraz prawa i wolności związkowe pracowników lub innych grup, którym przysługuje prawo zrzeszania się w związkach zawodowych (art. 1).

Pracodawcami w rozumieniu ustawy są zakłady pracy określone w art. 3 Kodeksu pracy oraz osoby fizyczne zatrudniające pracowników w celu prowadzenia działalności gospodarczej.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególne znaczenie dla podmiotów gospodarczych, w których funkcjonują związki zawodowe.

Ustawa zapewnia ład w zakresie rozwiązywania sporów zbiorowych, a także chroni interes pracodawców w przypadku strajku lub innej akcji protestacyjnej zorganizowanej wbrew przepisom ustawy.

Przestępstwa definiowane przez ustawę są przestępstwami indywidualnymi, które w przypadku art. 26 ust. 1 może popełnić wyłącznie osoba zajmująca stanowisko lub pełniąca funkcję, a w przypadku art. 26 ust. 2 – wyłącznie osoba kierująca strajkiem lub inną akcją protestacyjną.

Hasła indeksu: związek zawodowy, pracownicy, pracodawcy, działalność związkowa, warunki pracy, spory zbiorowe, akcje protestacyjne, strajk.

Art. 26. 1. Kto w związku z zajmowanym stanowiskiem lub pełnioną funkcją:

1) przeszkadza we wszczęciu lub w prowadzeniu w sposób zgodny z prawem sporu zbiorowego,

2) nie dopełnia obowiązków określonych w tej ustawie
– podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

2. Tej samej karze podlega ten, kto kieruje strajkiem lub inną akcją protestacyjną zorganizowaną wbrew przepisom ustawy.

3. Za szkody wyrządzone strajkiem lub inną akcją protestacyjną zorganizowaną wbrew przepisom ustawy organizator ponosi odpowiedzialność na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

3. Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz.U. nr 139, poz. 932)

Wprowadzenie

Ustawa reguluje zasady tworzenia i działania pracowniczych programów emerytalnych, warunki, które powinny spełniać podmioty uczestniczące w realizowaniu tych programów oraz zasady zawierania składających się na nie umów.

Pracownicze programy emerytalne stanowią: zakładowe umowy emerytalne, pracownicze umowy emerytalne oraz umowy z zakładami albo towarzystwami ubezpieczeń, umowy z funduszami inwestycyjnymi bądź statuty pracowniczych funduszy emerytalnych, które określają warunki gromadzenia środków ze składek pracowników wpłacanych przez pracodawcę, przeznaczonych do wypłat w wieku emerytalnym lub w przypadku uzyskania uprawnień do świadczeń rentowych z tytułu niezdolności do pracy, spełniające kryteria ustalone w ustawie (art. 3).

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie dla podmiotów gospodarczych związanych z działalnością ubezpieczeniową.

Ustawa chroni interes pracowników, a także bezpieczeństwo w zakresie funkcjonowania pracowniczych programów emerytalnych. Przestępstwo jest przestępstwem powszechnym.

Hasła indeksu: pracowniczy program emerytalny, emerytura, umowa emerytalna, plan emerytalny, fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne, towarzystwa ubezpieczeń, ubezpieczenia, pracownicy, pracodawcy, firma, reklama.

Art. 41. 1. Kto, nie będąc do tego uprawniony, używa w nazwie (firmie) lub do określenia prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej albo w reklamie określeń, o których mowa w art. 8, podlega grzywnie do 1 000 000 zł lub karze pozbawienia wolności do lat 5.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

4. Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. nr 139, poz. 934)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady tworzenia i działania funduszy emerytalnych. Fundusz emerytalny gromadzi i zarządza środkami, przeznaczonymi na wypłatę członkom

funduszu emerytur po osiągnięciu przez nich wieku emerytalnego (art. 2 ust. 2). Fundusz może utworzyć wyłącznie towarzystwo emerytalne, które zarządza nim i reprezentuje w stosunkach z osobami trzecimi. Fundusz emerytalny jest tworzony jako otwarty lub pracowniczy.

Warunkiem utworzenia funduszu emerytalnego jest uzyskanie przez towarzystwo emerytalne zezwolenia, które wydaje Urząd Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi. Zgodnie z ustawą towarzystwo może prowadzić działalność jako powszechne towarzystwo lub pracownicze towarzystwo, wyłącznie w formie spółki akcyjnej.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególne znaczenie dla podmiotów gospodarczych związanych z działalnością ubezpieczeniową, a także dla tych, którzy zajmują się akwizycją ubezpieczeń emerytalnych.

Przedmiotem ochrony przepisów karnych zawartych w ustawie są: określenia „otwarty fundusz emerytalny”, „pracowniczy fundusz emerytalny”, „powszechne towarzystwo emerytalne” oraz „pracownicze towarzystwo emerytalne”, bezpieczeństwo obrotu prawnego związanego z działalnością funduszy emerytalnych, interesy członków funduszu emerytalnego, zaufanie do informacji zawartych w prospekcie informacyjnym, prawidłowość działalności akwizycyjnej w zakresie funkcjonowania funduszy emerytalnych, tajemnica zawodowa dotycząca działalności funduszu, interesy majątkowe funduszu otwartego.

Omawiane przestępstwa są przestępstwami indywidualnymi z wyjątkiem przestępstwa określonego w art. 216, które jest przestępstwem powszechnym.

Hasła indeksu: fundusz emerytalny, towarzystwo emerytalne, Urząd Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi, akwizytorzy ubezpieczeń emerytalnych, pracownicy, działalność inwestycyjna, prospekt informacyjny, firma, reklama.

Art. 215. Kto nie będąc do tego uprawniony używa w nazwie (firmie) lub do określenia prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej albo w reklamie określeń, o których mowa w art. 10 ust. 2 lub art. 28 ust. 1, podlega grzywnie do 1 000 000 zł lub karze pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 216. Kto bez wymaganego zezwolenia prowadzi działalność, o której mowa w art. 2 ust. 2 lub art. 29 ust. 1, podlega grzywnie do 5 000 000 zł lub karze pozbawienia wolności do lat 5.

Art. 217. Kto, podejmując decyzje inwestycyjne na rachunek funduszu, narusza wymogi w zakresie działalności lokacyjnej określone w niniejszej ustawie, stwarzając przez to zagrożenie dla interesów członka funduszu, podlega grzywnie do 1 000 000 zł.

Art. 218. 1. Kto, będąc odpowiedzialny za informacje zawarte w prospekcie informacyjnym, podaje nieprawdziwe lub zataja prawdziwe dane, wpływające w istotny sposób na treść informacji, podlega grzywnie do 5 000 000 zł lub karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Kto, będąc odpowiedzialny za inne informacje udostępniane członkom funduszu lub Urzędowi Nadzoru, zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, dopuszcza się czynu określonego w ust. 1,
podlega grzywnie do 1 000 000 zł.

Art. 219. 1. Kto, wbrew zakazowi przewidzianemu w art. 92 ust. 1, oferuje w ramach działalności akwizycyjnej określone w tym przepisie dodatkowe korzyści materialne w celu skłonienia do przystąpienia do otwartego funduszu lub pozostawania jego członkiem,
podlega grzywnie do 1 000 000 zł.

2. Tej samej karze podlega, kto nie będąc wpisanym do rejestru osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz otwartych funduszy wykonuje takie czynności na rzecz otwartego funduszu albo prowadząc działalność akwizycyjną nie czyni tego za pośrednictwem osoby wpisanej do rejestru osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz otwartych funduszy.

3. Tej samej karze podlega, kto prowadząc działalność, o której mowa w art. 92 ust. 2, oferuje dodatkowe korzyści materialne w zamian za przystąpienie do określonego otwartego funduszu lub za pozostawanie jego członkiem.

4. Tej samej karze podlega ten, kto wbrew zakazowi określonymu w art. 230a zawiera umowy lub przyjmuje oświadczenia, z których wynika zobowiązanie do przystąpienia do określonego otwartego funduszu bądź do korzystania z pośrednictwa określonego podmiotu przy przystępowaniu do otwartego funduszu.

Art. 219a. Kto, prowadzi działalność akwizycyjną na rzecz otwartego funduszu z naruszeniem zasad określonych w art. 93a,
podlega grzywnie do 20 000 zł.

Art. 220. 1. Kto, będąc obowiązany do zachowania tajemnicy zawodowej dotyczącej działalności funduszu, ujawnia ją lub wykorzystuje,
podlega grzywnie do 1 000 000 zł lub karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej,
podlega grzywnie do 5 000 000 zł lub karze pozbawienia wolności do lat 5.

Art. 221. Kto, będąc obowiązany do podjęcia czynności przewidzianych w rozdziale 18 w związku z wystąpieniem w otwartym funduszu niedoboru, nie dopełnia ciężących na nim obowiązków,
podlega grzywnie do 1 000 000 zł.

Art. 222. Odpowiedzialności karnej, przewidzianej w przepisach art. 215–221, podlega także ten, kto dopuszcza się czynów określonych w tych przepisach, działając w imieniu osoby prawnej.

5. Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych (Dz.U. nr 141, poz. 945)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady tworzenia, działania i prywatyzacji funduszy przemysłowych oraz zasady emisji świadectw udziałowych funduszy przemysłowych i ich wymiany na akcje funduszy.

Zgodnie z ustawą fundusze przemysłowe tworzone są przez Skarb Państwa w celu:

- restrukturyzacji przedsiębiorstw państwowych i spółek z udziałem Skarbu Państwa w wybranych działach gospodarki narodowej oraz przyspieszenia prywatyzacji w tych działach,
- wykorzystania części majątku Skarbu Państwa na cele związane z reformą systemu ubezpieczeń społecznych,
- zapewnienia korzyści płynących z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa osobom, które nie nabyły akcji lub udziałów prywatyzowanych spółek na zasadach preferencyjnych albo nieodpłatnie.

Fundusze tworzone są w formie spółek akcyjnych. Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z gromadzeniem środków pieniężnych innych podmiotów.

Przedmiotem ochrony przepisu karnego zawartego w ustawie jest określenie „Fundusz Przemysłowy” oraz bezpieczeństwo obrotu prawnego w zakresie funkcjonowania funduszy przemysłowych.

Omawiane przestępstwo jest przestępstwem indywidualnym, w tym sensie, że może je popełnić jedynie osoba nieuprawniona.

Hasła indeksu: fundusz przemysłowy, Skarb Państwa, firma, reforma ubezpieczeń społecznych.

Art. 39. 1. Kto, nie będąc do tego uprawniony, używa w nazwie (firmie) lub do określenia prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej określeń „Fundusz Przemysłu” lub „Fundusz Przemysłowy”, podlega grzywnie do 1 000 000 zł lub karze pozbawienia wolności do lat 5.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

X. PRAWO ADMINISTRACYJNE

A) ZDROWIE

1. Ustawa z dnia 25 listopada 1970 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia (Dz.U. nr 29, poz. 245 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa normuje warunki produkcji środków spożywczych i używek oraz obrotu tymi artykułami w zakresie niezbędnym dla ochrony zdrowia ludności. Ustawa reguluje również w zakresie niezbędnym dla ochrony zdrowia ludności wymagania dotyczące urządzeń, aparatów, sprzętu, narzędzi, opakowań i innych materiałów, które stykają się ze środkami spożywczymi i używkami w produkcji lub obrocie.

Zgodnie z zawartą w ustawie definicją:

- środkami spożywczymi są substancje lub ich mieszaniny zawierające składniki potrzebne do odżywiania organizmu ludzkiego i przeznaczone w stanie naturalnym lub po przerobieniu do spożywania przez ludzi,
- używkami są substancje lub ich mieszaniny nie zawierające składników odżywczych lub zawierające je w ilościach nie mających znaczenia dla odżywiania organizmu ludzkiego, które jednak ze względu na swoje oddziaływanie fizjologiczne lub cechy organoleptyczne są przeznaczone do spożywania lub w inny sposób są wprowadzane do organizmu ludzkiego,
- substancjami obcymi są substancje nie odpowiadające warunkom określonym w pkt. 1 i 2, a znajdujące się w środkach spożywczych lub w używkach albo na ich powierzchni; w szczególności są to substancje dodatkowe i zanieczyszczenia; substancjami obcymi są również środki chemiczne używane przy uprawie i ochronie roślin.

Środki spożywcze i używki będące surowcami lub półfabrykatami, a także środki spożywcze i używki przeznaczone do spożycia albo używania nie mogą być szkodliwe dla zdrowia ludzkiego, zepsute ani sfałszowane oraz muszą odpowiadać innym warunkom ustalonym ze względu na ochronę zdrowia.

Środki spożywcze i używki nie mogą być używane do produkcji innych środków spożywczych lub używek ani wprowadzane do obrotu, jeżeli zawierają substancje obce tego rodzaju lub w takich ilościach, które są szkodliwe dla zdrowia ludzkiego lub powodują zmiany organoleptyczne tych artykułów w stopniu uniemożliwiającym ich spożycie lub użycie.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma znaczenie w przypadku następujących rodzajów działalności gospodarczej: produkcja żywności, produkcja

środków spożywczych, gastronomia, handel detaliczny lub hurtowy żywnością i środkami spożywczymi.

Przedmiotem ochrony przepisów karnych zawartych w ustawie jest zdrowie ludzkie. Przepęstwa sę przepęstwami powszechnymi.

Hasła indeksu: żywność, środki spożywcze, używki, handel, handel detaliczny, hurt, hurtownie, gastronomia, produkcja środków spożywczych, zdrowie.

Art. 30. 1. Kto produkuje lub wprowadza do obrotu szkodliwe dla zdrowia ludzkiego środki spożywcze, używki, substancje dodatkowe dozwolone lub przedmioty określone w art. 1 ust. 2,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 2.

2. Kto produkuje lub wprowadza do obrotu dietetyczne środki spożywcze szkodliwe dla zdrowia ludzkiego,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

3. Jeżeli sprawca czynów określonych w ust. 1 lub 2 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 31. 1. Kto wprowadza do obrotu jako artykuły odpowiadające określonym wymaganiom zepsute lub sfałszowane środki spożywcze, używki lub substancje dodatkowe dozwolone, podlega karze pozbawienia wolności do roku.

2. W wypadku mniejszej wagi sprawca podlega karze grzywny.

2. Ustawa z dnia 10 października 1991 r. o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej (Dz.U. nr 105, poz. 452 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady wytwarzania i obrotu środkami farmaceutycznymi i materiałami medycznymi oraz ustala warunki zapewniające tym środkom i materiałom odpowiednią jakość.

Środkami farmaceutycznymi są leki, surowce farmaceutyczne i środki antykoncepcyjne. Lekami są surowce farmaceutyczne oraz ich mieszaniny, które w drodze procesu technologicznego zostały przygotowane w postaci nadającej się do stosowania w leczeniu, zapobieganiu, diagnostyce chorób ludzi i zwierząt, a także w celu poprawy cech użytkowych zwierząt, z wyjątkiem preparatów stosowanych poza organizmem żywym.

Materiałami medycznymi są:

- materiały i preparaty opatrunkowe przeznaczone dla celów medycznych i weterynaryjnych oraz środki ich mocowania,
- chirurgiczne materiały szewne,
- materiały stomatologiczne,
- środki dezynfekujące stosowane w medycynie i weterynarii,
- surowce, półprodukty i wyroby przeznaczone do czasowego lub trwałego stykania się z powłokami ciała, w tym środki antykoncepcyjne, lub pozostawiania w tkankach w związku z ich stosowaniem dla celów leczniczych, zapobiegawczych bądź diagnostycznych u ludzi i zwierząt (z wyjątkiem instrumentów chirurgicznych i weterynaryjnych),
- opakowania bezpośrednie środków farmaceutycznych i materiałów medycznych.

Minister Zdrowia i Opieki Społecznej może uznać za środki farmaceutyczne i materiały medyczne inne niż wymienione wyżej środki i materiały.

W rozumieniu ustawy:

- środkiem farmaceutycznym bądź materiałem medycznym podrobionym jest środek farmaceutyczny bądź materiał medyczny, który został sporządzony, tak, aby wydał się produktem innym niż jest w rzeczywistości, przy czym posiada tylko pozory danego produktu, a nie odpowiada jego właściwościom bądź składowi,
- środkiem farmaceutycznym bądź materiałem medycznym sfałszowanym jest środek farmaceutyczny bądź materiał medyczny, w którym zmieniono obowiązujący skład przez dodanie niezgodne z normami, ujęcie lub zmieszanie z innym produktem czy środkiem farmaceutycznym, wskutek czego nastąpiło obniżenie jego przydatności dla celów, dla których był przeznaczony bądź wskutek czego nie odpowiada on ustalonym dla niego wymaganiom jakościowym,
- środkiem farmaceutycznym bądź materiałem medycznym zepsutym jest taki środek farmaceutyczny bądź materiał medyczny, który nie odpowiada ustalonym dla niego wymaganiom jakościowym wskutek zmiany w jego obowiązującym składzie lub w normalnych właściwościach w wyniku działania drobnoustrojów lub zanieczyszczenia bądź działania czynników naturalnych, takich jak: wpływ czasu, temperatura, wilgoć, światło i inne.

Podjęcie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania środków farmaceutycznych lub materiałów medycznych wymaga uzyskania koncesji. Koncesji wymaga także prowadzenie apteki ogólnodostępnej lub hurtowni farmaceutycznej.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku następujących rodzajów działalności gospodarczej: obrót środkami farmaceutycznymi, import leków, handel detaliczny lub hurtowy.

Przedmiotem ochrony jest przede wszystkim zdrowie ludzkie. Przestępstwa są przestępstwami powszechnymi, z wyjątkiem przestępstw określonych w art. 67 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 i 2, bowiem mogą być one popełnione jedynie przez osoby nie posiadające stosownych koncesji.

Hasła indeksu: środki farmaceutyczne, materiały medyczne, leki, środki antykoncepcyjne, apteki, hurtownie, handel, handel detaliczny, import.

Art. 66. 1. Kto podrabia lub fałszuje albo wprowadza do obrotu środki farmaceutyczne bądź materiały medyczne podrobione, sfalszowane lub zepsute, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Tej samej karze podlega, kto przechowuje w celu wprowadzenia do obrotu podrobione, sfalszowane albo zepsute środki farmaceutyczne lub materiały medyczne.

Art. 67. 1. Kto bez wymaganej koncesji, o której mowa w art. 19 ust. 1, lub wbrew jej warunkom wytwarza środki farmaceutyczne albo materiały medyczne, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto:

- 1) bez wymaganej koncesji określonej w art. 33 ust. 1 lub wbrew jej warunkom prowadzi aptekę lub hurtownię,
- 2) bez wymaganej koncesji przywozi z zagranicy i wprowadza do obrotu środki farmaceutyczne albo materiały medyczne,
- 3) prowadzi obrót detaliczny lub hurtowy środkami farmaceutycznymi lub materiałami medycznymi nie figurującymi w rejestrze albo
- 4) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadza do obrotu leki poza aptekami.

3. Ustawa z dnia 26 października 1995 r. o pobieraniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz.U. nr 138, poz. 682 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa reguluje pobieranie i przeszczepianie komórek, tkanek i narządów, pochodzących ze zwłok lub od żywego człowieka. Ustawa nie dotyczy pobierania i przeszczepiania komórek rozrodczych i gonad, tkanek embrionalnych i płodowych oraz narządów rozrodczych i ich części, a także pobierania, przechowywania, przetaczania i dystrybucji krwi.

Komórki, tkanki i narządy mogą być pobierane ze zwłok ludzkich w celach diagnostycznych, leczniczych, naukowych i dydaktycznych (art. 2). Za pobrane od żywego dawcy lub ze zwłok ludzkich komórki, tkanki i narządy nie można żądać ani przyjmować zapłaty lub innej korzyści majątkowej (art. 18 ust. 1).

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku następujących rodzajów działalności gospodarczej lub kategorii zawodów: lekarze, przychodnie medyczne, kliniki medyczne, media.

Ustawa chroni zdrowie i wolność ludzką, a także moralność publiczną, która wyklucza obrót komórkami, tkankami i narządami. Są to przestępstwa powszechne.

Hasła indeksu: przeszczepy, pobieranie komórek, tkanek i narządów, zwłoki ludzkie, przychodnie medyczne, kliniki medyczne, media, reklama.

Art. 19. Kto rozpowszechnia ogłoszenia o odpłatnym zbyciu, nabyciu lub o pośredniczeniu w odpłatnym zbyciu lub nabyciu komórek, tkanek i narządów w celu ich przeszczepiania, podlega karze grzywny do 5000 zł.

Art. 20. 1. Kto w celu uzyskania korzyści majątkowej nabywa lub zbywa cudze komórki, tkanki i narządy, pośredniczy w ich nabyciu lub zbyciu bądź bierze udział w przeszczepianiu pozyskanych wbrew przepisom ustawy komórek, tkanek lub narządu, pochodzących od żywego człowieka lub ze zwłok ludzkich, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Jeżeli sprawca uczynił sobie z popełnienia przestępstwa określonego w ust. 1 stałe źródło dochodu, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

4. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu (Dz.U. z 1996 r. nr 10, poz. 55 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa ma na celu przeciwdziałanie uzależnieniu od używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz ochronę zdrowia przed jego następstwami.

Ustawa wprowadza zakaz palenia wyrobów tytoniowych poza wyraźnie wyodrębnionymi miejscami:

- w zakładach opieki zdrowotnej,
- w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych,
- w pomieszczeniach zamkniętych zakładów pracy oraz innych obiektów użyteczności publicznej.

Ustawa ustanawia zakaz sprzedaży wyrobów tytoniowych:

- osobom do lat 18,
- w zakładach opieki zdrowotnej, w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych oraz na terenie obiektów sportowo-rekreacyjnych.
- w automatach.

Ustawa zabrania sprzedaży papierosów w opakowaniach zawierających mniej niż dwadzieścia sztuk oraz luzem bez opakowania, a także zabrania produkcji i wprowadzania do obrotu wyrobów tytoniowych bezdymnych. Ponadto ustawodawca zakazuje reklamowania i promocji wyrobów tytoniowych, rekwizytów tytoniowych i produktów imitujących wyroby lub rekwizyty tytoniowe oraz symboli związanych z używaniem tytoniu w telewizji, radiu i kinach, prasie dziecięcej i młodzieżowej, zakładach opieki zdrowotnej, placówkach kulturalno-oświatowych, szkołach wyższych i obiektach sportowo-rekreacyjnych.

Ustawa wprowadza obowiązek, zgodnie z którym na każdym jednostkowym opakowaniu papierosów dopuszczonych do obrotu handlowego powinny być w sposób widoczny, czytelny i trwały umieszczone:

- co najmniej dwie różniące się w treści informacje ostrzegające przed szkodliwością używania tytoniu (dotyczy to również innych wyrobów tytoniowych),
- informacje o zawartości substancji smolistych i nikotyny w jednym papierosie.

Informacje takie powinny być sformułowane w języku polskim i umieszczone na powierzchni nie mniejszej niż 30% każdej z największych stron jednostkowego opakowania papierosów. Jednocześnie reklama wyrobów tytoniowych w telewizji, radiu i kinach, w prasie dziecięcej i młodzieżowej, w zakładach opieki zdrowotnej, placówkach kulturalno-oświatowych, szkołach wyższych i obiektach sportowo-rekreacyjnych powinna zawierać widoczny i czytelny napis ostrzegający o szkodliwości używania tytoniu, zajmujący co najmniej 20% powierzchni reklamy.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku następujących rodzajów działalności gospodarczej: sprzedaż detaliczna wyrobów tytoniowych, sprzedaż hurtowa, produkcja tytoniu, reklama, media.

Ustawa ma na celu ochronę zdrowia ludzkiego. Przestępstwa są przestępstwami powszechnymi.

Hasła indeksu: tytoń, papierosy, wyroby tytoniowe, handel, sprzedaż detaliczna, sprzedaż hurtowa, hurtownie, produkcja wyrobów tytoniowych, rekwizyty tytoniowe, automaty, reklama, media.

Art. 12. Kto:

- 1) produkuje lub sprzedaje wyroby tytoniowe, w których zawartość substancji szkodliwych przekracza dopuszczalne normy,
- 2) produkuje lub wprowadza do obrotu wyroby tytoniowe bezdymne,
- 3) wprowadza do obrotu handlowego wyroby tytoniowe bez uwidocznienia na ich opakowaniu informacji o następstwach używania tytoniu lub o zawartości substancji szkodliwych,
- 4) reklamuje wyroby tytoniowe wbrew postanowieniom art. 8, podlega grzywnie do 25 000 zł lub karze ograniczenia wolności.

5. Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza (Dz.U. z 1997 r. nr 28, poz. 152 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady i warunki wykonywania zawodów lekarza i lekarza stomatologa. Wykonywanie zawodu lekarza polega na udzielaniu przez osobę posiadającą wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami, świadczeń zdrowotnych, w szczególności: badaniu stanu zdrowia, rozpoznawaniu chorób i zapobieganiu im, leczeniu i rehabilitacji chorych, udzielaniu porad lekarskich,

a także wydawaniu opinii i orzeczeń lekarskich. Wykonywanie zawodu lekarza stomatologa polega na udzielaniu przez osobę posiadającą wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami, świadczeń zdrowotnych, w zakresie chorób jamy ustnej, części twarzowej czaszki oraz okolic przyległych.

Za wykonywanie zawodu lekarza uważa się także prowadzenie przez lekarza prac badawczych w dziedzinie nauk medycznych lub promocji zdrowia oraz nauczanie zawodu lekarza.

Lekarz ma obowiązek wykonywać zawód, zgodnie ze wskazaniami aktualnej wiedzy medycznej, dostępnymi mu metodami i środkami zapobiegania, rozpoznawania i leczenia chorób, zgodnie z zasadami etyki zawodowej oraz z należytą starannością.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku następujących rodzajów działalności gospodarczej lub kategorii zawodów: lekarze, stomatolodzy, zakłady kosmetyczne, przychodnie medyczne, kliniki medyczne.

Ustawa chroni zdrowie ludzkie oraz daje gwarancję wysokich kwalifikacji osób udzielających świadczeń zdrowotnych polegających na rozpoznawaniu chorób oraz ich leczeniu.

Przestępstwa definiowane przez przepisy ustawy są przestępstwami indywidualnymi. Może bowiem się ich dopuścić jedynie osoba nie posiadająca uprawnień.

Hasła indeksu: lekarze, stomatolodzy, zdrowie, świadczenia zdrowotne, okręgowa rada lekarska, lekarze, zakłady kosmetyczne, przychodnie medyczne, kliniki medyczne.

Art. 58. 1. Kto bez uprawnień udziela świadczeń zdrowotnych polegających na rozpoznawaniu chorób oraz ich leczeniu, podlega karze grzywny.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej albo wprowadza w błąd co do posiadania takiego uprawnienia, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

3. Postępowanie w sprawach, o których mowa w ust. 1, toczy się według przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. nr 75, poz. 468)

Wprowadzenie

Przeciwdziałanie narkomanii obejmuje następujące działania:

- działalność wychowawczą i zapobiegawczą,
- leczenie, rehabilitację i readaptację osób uzależnionych,
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii,
- zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerebu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii,
- nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do:

- środków farmaceutycznych, które są środkami odurzającymi lub substancjami psychotropowymi, w zakresie nie uregulowanym w przepisach o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i nadzorze farmaceutycznym,
- trucizn i środków szkodliwych, które są prekursorami, w zakresie nie uregulowanym w przepisach o substancjach trujących.

Przedmiotem ochrony przepisów karnych zawartych w ustawie jest zdrowie ludzkie oraz interes społeczny w zakresie zapobiegania narkomanii.

Przestępstwa karalne na mocy ustawy są przestępstwami powszechnymi.

Hasła indeksu: narkotyki, narkomania, środki psychotropowe, środki odurzające, prekursory, mak, mleczo makowe, słoła makowa, konopie, opium, import.

Art. 40. 1. Kto, wbrew przepisom ustawy, wytwarza, przetwarza albo przerabia środki odurzające lub substancje psychotropowe albo przetwarza mleczo makowe lub słołę makową,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest znaczna ilość środków odurzających, substancji psychotropowych, mleczo makowego albo słoły makowej lub czyn ten został popełniony w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, sprawca

podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do lat 5.

Art. 41. 1. Kto wyrabia, posiada, przechowuje, zbywa lub nabywa przyrządy, jeżeli z okoliczności wynika, że służą one lub są przeznaczone do niedozwolonego wytwarzania, przetwarzania lub przerobu środków odurzających lub substancji psychotropowych,

podlega grzywnie, każe ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto:

1) przystosowuje do niedozwolonego wytwarzania, przetwarzania lub przerobu środków odurzających lub substancji psychotropowych naczynia i przyrządy, choćby były wytworzone w innym celu, albo

2) wchodzi w porozumienie z inną osobą w celu popełnienia przestępstwa określonego w art. 40 ust. 2.

Art. 42. 1. Kto, wbrew przepisom ustawy, przywozi z zagranicy, wywozi za granicę lub przewozi w tranzycie środki odurzające, substancje psychotropowe, mleczo makowe lub słołę makową,

podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do lat 5.

2. W wypadku mniejszej wagi sprawca

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

3. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest znaczna ilość środków odurzających, substancji psychotropowych, mleczka makowego lub słomy makowej albo czyn ten został popełniony w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy niż 3 lata i grzywny.

Art. 43. 1. Kto, wbrew przepisom ustawy, wprowadza do obrotu środki odurzające, substancje psychotropowe, mleczek makowy lub słomę makową albo uczestniczy w takim obrocie,

podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

3. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest znaczna ilość środków odurzających, substancji psychotropowych, mleczka makowego lub słomy makowej, sprawca

podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do lat 10.

Art. 44. 1. Kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w art. 42 ust. 1 lub art. 43 ust. 1,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w art. 42 ust. 3 lub art. 43 ust. 3,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 45. 1. Kto, wbrew przepisom ustawy, udziela innej osobie środka odurzającego lub substancji psychotropowej albo nakłania do użycia takiego środka lub substancji,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli sprawca czynu, o którym mowa w ust. 1, udziela środka odurzającego lub substancji psychotropowej małoletniemu lub nakłania go do użycia takiego środka lub substancji albo udziela ich w znacznych ilościach innej osobie,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

Art. 46. 1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, udziela innej osobie środka odurzającego lub substancji psychotropowej, ułatwia użycie albo nakłania do użycia takiego środka lub substancji,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

2. Jeżeli sprawca czynu, o którym mowa w ust. 1, udziela środka odurzającego lub substancji psychotropowej małoletniemu, ułatwia użycie albo nakłania go do użycia takiego środka lub substancji,

podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 47. Kto, wbrew przepisom ustawy, w celu niedozwolonego wytworzenia środka odurzającego lub substancji psychotropowej, wytwarza, przetwarza, przerabia, przywozi z zagranicy, wywozi za granicę, przewozi w tranzycie, nabywa, posiada lub przechowuje prekursory,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 48. 1. Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

3. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest znaczna ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych, sprawca podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do lat 5.

4. Nie podlega karze sprawca występku określonego w ust. 1, który posiada na własny użytek środki odurzające lub substancje psychotropowe w ilości nieznacznej.

Art. 49. 1. Kto, wbrew przepisom ustawy, uprawia mak, z wyjątkiem maku niskomorfinowego, lub konopie, z wyjątkiem konopi włóknistych,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto wbrew przepisom ustawy zbiera mleczek makowe, opium, słomę makową, żywicę lub ziele konopi.

7. Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz.U. nr 106, poz. 681)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady pobierania, przechowywania i przetwarzania krwi ludzkiej, obrotu krwią i preparatami krwiopochodnymi, warunki zapewniające dostępność preparatów przygotowywanych z krwi, a także zadania oraz organizację publicznej służby krwi.

Zgodnie z ustawą krew może być pobierana w celach leczniczych do przetoczenia jej biorcy bądź przetworzenia w preparaty krwiopochodne i leki, a także w celach diagnostycznych i naukowo-badawczych.

Krew mogą pobierać wyłącznie jednostki organizacyjne publicznej służby krwi oraz w innych zakładach opieki zdrowotnej (nie dotyczy to pobrania krwi w celach diagnostycznych).

Wytwarzanie preparatów krwiopochodnych jest dopuszczalne wyłącznie w jednostkach organizacyjnych publicznej służby krwi, spełniających warunki organizacyjne, techniczne i kadrowe zapewniające wytwarzanie preparatów o ustalonym składzie i jakości oraz odpowiadających wymogom bezpiecznego ich stosowania (nie dotyczy to jednak wytwarzania preparatów osoczopochodnych).

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku następujących rodzajów działalności gospodarczej lub kategorii zawodów: lekarze, przychodnie medyczne, kliniki medyczne, obrót preparatami krwiopochodnymi lub osoczopochodnymi, import tych preparatów.

Przedmiotem ochrony jest zdrowie ludzkie. Wymieniane przestępstwa są przestępstwami powszechnymi, z wyjątkiem przestępstwa określonego w art. 30 ust. 1, które jest przestępstwem indywidualnym, bowiem może być popełnione jedynie przez osobę nie posiadającą wymaganych uprawnień.

Hasła indeksu: krew, krwiodawstwo, preparaty krwiopochodne, preparaty osoczopochodne, zdrowie, import, przychodnie medyczne, kliniki medyczne.

Art. 30. 1. Kto nie mając do tego wymaganych, na podstawie niniejszej ustawy, uprawnień pobiera krew z organizmu innej osoby w celu jej przetoczenia lub przetworzenia,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli sprawca uczynił sobie z popełniania przestępstwa określonego w ust. 1 stałe źródło dochodu,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 5.

Art. 33. 1. Kto fałszuje preparaty krwiopochodne, w tym także osoczopochodne, albo wprowadza do obrotu preparaty sfalszowane,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Kto wprowadza do obrotu preparaty krwiopochodne, w tym także osoczopochodne, po upływie terminu ich ważności,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 34. 1. Kto przywozi z zagranicy i wprowadza do obrotu preparaty krwiopochodne, w tym także osoczopochodne, bez świadectwa rejestracji,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli wprowadzenie do obrotu preparatu krwiopochodnego, w tym także osoczopochodnego, spowodowało zagrożenie dla życia lub zdrowia, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

3. Jeżeli wprowadzenie do obrotu preparatu krwiopochodnego, w tym także osoczopochodnego, spowodowało śmierć, ciężkie uszkodzenie ciała lub ciężki rozstrój zdrowia, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

B) PRZYRODA, ŚRODOWISKO NATURALNE

1. Ustawa z dnia 24 października 1974 r. – Prawo wodne (Dz.U. nr 38, poz. 230 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady związane z zarządzaniem wodami, pozwoleniami wodnoprawnymi, a także zasady dotyczące korzystania z wód, zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami i ochroną przed powodzią, zasady dotyczące budownictwa wodnego, spółek wodnych, ksiąg wodnych i katastru gospodarki wodnej.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z prowadzeniem prac budowlanych, w szczególności prac hydrotechnicznych.

Przedmiotem ochrony jest życie i zdrowie ludzkie oraz mienie zagrożone klęską żywiołową lub poważnym niebezpieczeństwem (art. 123), należyty stan urządzeń wodnych (art. 124) oraz należyty stan brzegów wód śródlądowych powierzchniowych, gruntów pod tymi wodami, urządzeń wodnych oraz swobodny przepływ wody (art. 125). Przestępstwa są przestępstwami powszechnymi.

Hasła indeksu: woda, urządzenia wodne, budowle hydrotechniczne, prace budowlane, prace ziemne.

Art. 123. 1. Kto uniemożliwia lub utrudnia korzystanie z wody dla zwalczania klęski żywiołowej lub dla zapobieżenia poważnemu niebezpieczeństwu, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest znaczna szkoda, sprawca podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 124. 1. Kto wbrew przepisom wykonuje w pobliżu urządzeń wodnych roboty zagrażające tym urządzeniom, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest znaczna szkoda, sprawca podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 125. Kto w związku z korzystaniem z wód uszkadza brzegi wód śródlądowych powierzchniowych, grunty pod tymi wodami, urządzenia wodne albo utrudnia przepływ wody, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz.U. nr 21, poz. 91)

Wprowadzenie

Ustawa reguluje zasady i warunki ochrony, chowu, hodowli i połowu ryb w powierzchniowych wodach śródlądowych.

Ustawa ustanawia ograniczenia w zakresie połowu ryb w wymienionych w art. 8 ust. 1 wypadkach, przewidując ponadto dalsze ograniczenia w art. 14 ust. 1 i 2. Ponadto ustawa wprowadza zakaz przechowywania, przetwórstwa, przewożenia i wprowadzania do obrotu ikry i ryb złowionych z naruszeniem przepisów art. 8 i 9.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególne znaczenie dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z połowem ryb.

Ustawa chroni zasoby rybne oraz interes uprawnionego do rybactwa, a także prawidłowość gospodarki rybackiej oraz legalność obrotu rybackiego.

Przestępstwa są w większości przestępstwami powszechnymi, z wyjątkiem przestępstw określonych w art. 27a ust. 1 pkt 1 i 2, które są przestępstwami indywidualnymi, bowiem może je popełnić jedynie nieuprawniony.

Hasła indeksu: rybactwo, ryby, hodowla ryb, połów ryb, obrót rybami, karta wędkarstwa, karta łowiectwa podwodnego, pozwolenie wodnoprawne.

Art. 27a. 1. Kto:

- 1) poławia ryby nie będąc uprawnionym do rybactwa (art. 4),
- 2) dokonuje połowu ryb bez upoważnienia, o którym mowa w art. 5,
- 3) narusza zakazy określone w art. 8 ust. 1 pkt 1–10 i ust. 2, z zastrzeżeniem art. 27 ust. 1 pkt 2,
- 4) narusza zakazy określone w art. 10 ust. 1, art. 14 ust. 2 oraz art. 19 ust. 1 – podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. W razie skazania za przestępstwa określone w ust. 1 orzeka się:

- 1) nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego uprawnionego do rybactwa w wysokości określonej przez sąd,
- 2) przepadek narzędzi lub innych przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa, a także przedmiotów pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa.

3. Orzeczenie o przepadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, może dotyczyć również przedmiotów nie stanowiących własności sprawcy.

3. Ustawa z dnia 4 grudnia 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. nr 27, poz. 96 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady i warunki wykonywania prac geologicznych, wydobywania kopalin ze złóż oraz ochrony złóż kopalin, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac geologicznych i wydobywaniem kopalin.

Ustawa wprowadza obowiązek uzyskania koncesji na:

- poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin,
- wydobywanie kopalin ze złóż,
- bezzbiornikowe magazynowanie substancji w górotworze oraz składowanie odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych,
- poszukiwanie i wydobywanie surowców mineralnych znajdujących się w odpadach powstałych po robotach górniczych oraz po procesach wzbogacania kopalin.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie jest istotna dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z prowadzeniem prac geologicznych lub górniczych.

Ustawa ma zapewniać prawidłowość prac geologicznych oraz wydobywania kopalin, a także kontrola państwa w zakresie prowadzenia takiej działalności.

Przestępstwa ujęte w ustawie może popełnić jedynie nieuprawniony do wykonywania omawianych czynności.

Hasła indeksu: prace geologiczne i górnicze, kopaliny, surowce mineralne.

Art. 118. 1. Kto prowadząc bez wymaganej koncesji lub wbrew warunkom w niej określonym działalność w zakresie:

- 1) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin,
- 2) wydobywania kopalin ze złóż,
- 3) bezzbiornikowego magazynowania substancji w górotworze,
- 4) składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych,
- 5) poszukiwania lub wydobywania surowców mineralnych, znajdujących się w odpadach powstałych po robotach górniczych oraz po procesach wzbogacania kopalin,

wyrządza poważną szkodę w mieniu

- podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 spowoduje bezpośrednio niebezpieczeństwo poważnej szkody w mieniu

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

3. Jeżeli sprawca nieumyślnie dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 lub ust. 2

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

4. Ustawa z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz.U. nr 147, poz. 713 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa przyjmuje, iż gospodarka łowiecka jest działalnością w zakresie ochrony, hodowli i pozyskiwania zwierzyny. Przez „polowanie” ustawodawca rozumie:

- tropienie, strzelanie z myśliwskiej broni palnej, łowienie sposobami dozwolonymi zwierzyny żywej,
- łowienie zwierzyny za pomocą ptaków łowczych,

„Kłusownictwo” jest w ustawie definiowane jako działanie zmierzające do wejścia w posiadanie zwierzyny w sposób nie będący polowaniem albo z naruszeniem warunków dopuszczalności polowania.

Ustawa określa też rodzaje działalności związanej z łowiectwem, które wymagają koncesji. Są to:

- obrót w kraju i z zagranicą zwierzyną żywą, z wyłączeniem sprzedaży dokonywanej przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich na terenie kraju,
- obrót w kraju i z zagranicą tuszami zwierzyny i ich częściami, z wyłączeniem, o którym mowa w pkt. 1,
- sprzedaż usług turystycznych obejmujących polowania w kraju dla cudzoziemców i polowania za granicą.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie jest ważna głównie w przypadku prowadzenia następującej działalności gospodarczej: usługi turystyczne w zakresie myślistwa i polowań, obrotem zwierzyną lub tuszami zwierzyny, eksport.

Przedmiotem ochrony są zasoby zwierzyny, legalność obrotu zwierzyną żywą lub mięsem zwierzyny ubitej, a także prawidłowość przebiegu polowań.

Przestępstwa definiowane w art. 52 pkt 1 oraz art. 53 pkt 1–3 i 5 są przestępstwami powszechnymi, zaś przestępstwa określone w art. 52 pkt 2–5 oraz art. 53 pkt 4 i 6 są przestępstwami indywidualnymi, bowiem mogą je popełnić wyłącznie nieuprawnieni.

Hasła indeksu: zwierzęta łowne, polowanie, kłusownictwo, obrót zwierzyną łowną, eksport, import, dziczyzna, usługi turystyczne.

Art. 52. Kto:

- 1) wytwarza, przechowuje lub wprowadza do obrotu narzędzia i urządzenia określone w art. 53 pkt 5, a służące z przeznaczenia do kłusownictwa,
- 2) wchodzi w posiadanie bezprawnie pozyskanej tuszy lub trofeów zwierząt łownych,
- 3) bez posiadania koncesji wprowadza do obrotu zwierzynę żywą lub mięso zwierzyny ubitej,
- 4) hoduje lub utrzymuje bez zezwolenia charty rasowe lub ich mieszańce,

- 5) sprawując zarząd z ramienia dzierżawcy, a w obwodach nie wydzierżawionych z ramienia zarządcy, zezwala na polowanie osobie nieuprawnionej do wykonywania polowania lub na przekroczenie zatwierdzonego w planie łowieckim pozyskania zwierzyny
– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 53. Kto:

- 1) poluje na przelotne ptactwo łowne na wybrzeżu morskim w pasie 3000 m od brzegu w głąb morza lub 5000 m w głąb lądu,
- 2) poluje z chartami lub ich mieszającami,
- 3) poluje w czasie ochronnym,
- 4) poluje nie posiadając uprawnień do polowania,
- 5) wchodzi w posiadanie zwierzyny za pomocą broni i amunicji innej niż myśliwska, środków i materiałów wybuchowych, trucizn, karmy o właściwościach odurzających, sztucznego światła, lepów, wnyków, żelaz, dołów, samostrzałów lub rozkopywania nor i innych niedozwolonych środków,
- 6) nie będąc uprawnionym do polowania wchodzi w posiadanie zwierzyny
– podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

Art. 54. 1. W razie skazania za czyny wymienione w art. 52 i art. 53, sąd może orzec przepadek broni, pojazdów, narzędzi i psów, z użyciem których dokonane zostało przestępstwo, a także przepadek trofeów, tusz zwierzyny i ich części.

2. Orzeczenie o przepadku, o którym mowa w ust. 1, może dotyczyć również przedmiotów nie stanowiących własności sprawcy.

5. Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o odpadach (Dz.U. nr 96, poz. 592)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady postępowania z odpadami, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów lub minimalizacji ich ilości, usuwania odpadów z miejsc powstawania, a także wykorzystywania lub unieszkodliwiania odpadów w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska. Ustawę stosuje się także do postępowania ze zużytymi opakowaniami, z substancjami przeterminowanymi lub w uszkodzonych opakowaniach, nie nadającymi się do dalszego użytku, z masami ziemnymi lub skalnymi, jeżeli są usuwane albo przemieszczane w związku z realizacją inwestycji lub prowadzeniem eksploatacji kopalni.

Ustawa nakłada na wytwarzających odpady i odbiorców odpadów obowiązek eliminowania lub ograniczania odpadów niezależnie od stopnia uciążliwości bądź zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi oraz dla środowiska, a także niezależnie od ich ilości lub miejsca powstania.

Ponadto wytwarzający odpady jest obowiązany do stosowania takich sposobów produkcji i form usług lub wykorzystywania surowców i materiałów, które zapobiegają powstawaniu odpadów albo pozwalają utrzymać na możliwie najniższym poziomie ich ilość, a także zmniejszają uciążliwość bądź zagrożenie ze strony odpadów dla życia lub zdrowia ludzi oraz dla środowiska.

Obowiązek zapobiegania powstawaniu lub minimalizacji ilości odpadów, ich wykorzystywania, usuwania lub unieszkodliwiania spoczywa na wytwarzającym odpady. Wytwarzający odpady może zlecić wykonanie obowiązku usuwania, wykorzystywania lub unieszkodliwiania odpadów odbiorcy odpadów.

Ustawa zakazuje przywozu z zagranicy odpadów niebezpiecznych. Przywóz z zagranicy odpadów innych niż niebezpieczne jest dopuszczalny jedynie za zezwoleniem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, wydanym w drodze decyzji (analogicznego zezwolenia wymaga wywóz odpadów niebezpiecznych za granicę lub ich tranzyt przez terytorium państwa polskiego).

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma bardzo istotne znaczenie dla wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą związaną z wytwarzaniem odpadów lub ich przetwórstwem.

Przepisy karne zawarte w ustawie chronią środowisko naturalne, a także zdrowie i życie ludzi. Zdefiniowane przestępstwa są przestępstwami indywidualnymi, mogą je popełnić wyłącznie osoby na które ustawa nakłada obowiązek (art. 46) lub nieuprawnieni (art. 47 i 48).

Hasła indeksu: odpady, wytwórcy odpady, odbiorcy odpadów, działalność przemysłowa, import, eksport, przetwórstwo odpadów.

Art. 46. 1. Kto, wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi, nie usuwa odpadów z miejsc ich powstawania, nie unieszkodliwia tych odpadów, bądź też usuwa, wykorzystuje lub unieszkodliwia je, miesza lub transportuje albo dopuszcza do usuwania, wykorzystywania bądź unieszkodliwiania, mieszania lub transportowania w warunkach narażenia na niebezpieczeństwo życia lub zdrowia ludzi albo zagrożenia zniszczeniem środowiska w znacznych rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest zniszczenie środowiska w znacznych rozmiarach, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

3. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest ciężkie uszkodzenie ciała lub ciężki rozstrój zdrowia człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5.

4. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

5. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 47. Kto przywozi do kraju z zagranicy odpady niebezpieczne albo też wywozi je za granicę bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

Art. 48. 1. Kto bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom przywozi do kraju albo wywozi za granicę odpady inne niż niebezpieczne, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. W przypadkach mniejszej wagi sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

6. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. nr 111, poz. 724)

Wprowadzenie

Ustawa nakazuje humanitarne traktowanie zwierząt, czyli takie postępowanie, które uwzględnia potrzeby zwierzęcia i zapewnia mu opiekę i ochronę. Ustawodawca zakazał nieuzasadnionego lub niehumanitarnego zabijania zwierząt oraz znęcania się nad nimi (art. 6 ust. 1). Ponadto ustawa zabrania:

- utrzymywania i hodowli poza ogrodami zoologicznymi i właściwymi placówkami naukowymi oraz cyrkami zwierząt drapieżnych i jadowitych groźnych dla życia ludzi bądź zwierząt (art. 20),
- przetrzymywania, obrotu oraz przewożenia przez granicę państwa, bez wymaganego zezwolenia, zwierząt, ich części i produktów pochodnych, podlegających ograniczeniom na podstawie umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną.

Ustawa przewiduje ponadto liczne ograniczenia związane z uśmiercaniem zwierząt. Zgodnie z jej przepisami (art. 33) uśmiercanie zwierząt może być uzasadnione wyłącznie:

- potrzebą gospodarczą,
- względami humanitarnymi,
- koniecznością sanitarną,
- nadmierną agresywnością, powodującą bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego,
- potrzebami nauki.

Ustawa zabrania:

- uśmiercania zwierząt w okresie okołoporodowym, z wyjątkiem potrzeb badań naukowych,
- uśmiercania zwierząt kręgowych przy udziale dzieci lub w ich obecności,
- wytrzewiania (patroszenia), oparzania, zdejmowania skóry, wędzenia i oddzielania części zwierząt stałocieplnych, przed ustaniem odruchów oddechowych i mięśniowych. Wymogów tych nie stosuje się przy poddawaniu zwierząt szczególnym sposobom uboju przewidzianym przez obrządki religijne.

Kwalifikacje osób uprawnionych do zawodowego uboju, dopuszczalne metody uśmiercania zwierząt stosownie do gatunku oraz organy uprawnione do kontroli działalności osób, które zawodowo trudnią się ubojem zwierząt lub dokonują uboju w ramach działalności hodowlanej bądź gospodarczej określa w drodze rozporządzenia Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej (por. art. 34).

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególne znaczenie dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z hodowlą zwierząt i przetwórstwem mięsnym.

Przedmiotem ochrony przepisów karnych zawartych w ustawie jest życie zwierząt oraz ich ochrona przed nadmiernym cierpieniem. Przestępstwa są przestępstwami powszechnymi.

Hasła indeksu: zwierzęta, hodowla zwierząt, ubój, rzeźnie, przetwórstwo mięsne, rzeźnicy.

Art. 35. 1. Kto zabija zwierzę z naruszeniem przepisów art. 6 ust. 1, art. 33 lub art. 34 ust. 1–4 albo znęca się nad nim w sposób określony w art. 6 ust. 2, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa ze szczególnych okrucieństwem, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

3. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1, sąd może orzec przepadek zwierzęcia, a w razie skazania za przestępstwo określone w ust. 2, sąd orzeka przepadek zwierzęcia

– jeżeli sprawca jest jego właścicielem.

4. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 lub 2 sąd może orzec wobec sprawcy zakaz wykonywania określonego zawodu, prowadzenia określonej działalności lub wykonywania czynności wymagających zezwolenia, które są związane z wykorzystywaniem zwierząt lub oddziaływaniem na nie, a także może orzec przepadek narzędzi lub przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa oraz przedmiotów pochodzących z przestępstwa.

5. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 lub 2 sąd może orzec nawiązkę w wysokości od 25 zł do 2500 zł na rzecz Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami w Polsce albo na inny cel związany z ochroną zwierząt, wskazany przez sąd.

Art. 36. 1. Kto narusza zakaz, o którym mowa w art. 20, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Kto narusza zakaz, o którym mowa w art. 26 ust. 1, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

3. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 2, sąd może orzec:

- 1) przepadek narzędzi lub przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa oraz przedmiotów pochodzących z przestępstwa,
- 2) przepadek albo odesłanie zwierzęcia do państwa eksportującego na koszt właściciela.

4. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 2, sąd może orzec nawiązkę w wysokości od 25 zł do 2500 zł na rzecz Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami w Polsce albo na inny cel związany z ochroną zwierząt, wskazany przez sąd.

C) KULTURA, NAUKA, WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNA

1. Ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury (Dz.U. nr 10, poz. 48 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ochrona dóbr kultury polega na zabezpieczeniu ich przed zniszczeniem, uszkodzeniem, dewastacją, zaginięciem lub wywozem za granicę, na zapewnieniu im warunków trwałego zachowania, na opracowaniu dokumentacji naukowej, ewidencji i rejestracji oraz na ich konserwacji, restauracji lub odbudowie, opartych na zasadach naukowych.

Dobrem kultury w rozumieniu ustawy jest każdy przedmiot ruchomy lub nieruchomy, dawny lub współczesny, mający znaczenie dla dziedzictwa i rozwoju kulturalnego ze względu na jego wartość historyczną, naukową lub artystyczną.

Ochronie prawnej, przewidzianej w przepisach ustawy, podlegają następujące dobra kultury, zwane w ustawie „zabytkami”:

- wpisane do rejestru zabytków,
- wpisane w muzeach do inwentarza i wchodzące w skład bibliotek, z wyjątkiem materiałów wchodzących w skład narodowego zasobu archiwalnego, którego ochronę regulują odrębne przepisy,
- inne, jeżeli ich charakter zabytkowy jest oczywisty, o ile nie podlegają ochronie na podstawie odrębnych przepisów.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z obrotem zabytkami, dziełami sztuki, ich konserwacją albo eksportem.

Wymieniane przestępstwa są przestępstwami powszechnymi.

Hasła indeksu: dobra kultury, zabytki, znaleziska archeologiczne, wykopaliska, obiekty archeologiczne, dzieła sztuki, obrót dobrami kultury, obrót dziełami sztuki, antyki, antykwariaty, domy aukcyjne, import, eksport, konserwatorzy zabytków.

Art. 73. 1. Kto uszkodzi lub zniszczy zabytek, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 i grzywny.
2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności do 6 miesięcy lub grzywny.

Art. 74. 1. Kto bez zezwolenia wywozi zabytek za granicę lub po wywiezieniu za granicę nie sprowadza go do kraju w terminie ustalonym w zezwoleniu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

3. Sąd może orzec przepadek zabytku, choćby nie był własnością sprawcy.

Art. 75. Kto w celu przeszkodzenia w wykonaniu przez organ służby konserwatorskiej obowiązków wynikających z niniejszej ustawy utrudnia lub uniemożliwia dostęp do przedmiotów zabytkowych, udziela świadomie fałszywych informacji lub działa w inny złośliwy sposób,
podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 76. 1. Kto zbywa lub pośredniczy w zbyciu zabytku, a także wykopaliska lub znaleziska archeologicznego, jeżeli na podstawie towarzyszących okoliczności powinien przypuszczać, że nabywca zamierza wywieźć je za granicę bez zezwolenia, w razie gdy wywóz lub jego usiłowanie rzeczywiście nastąpiły,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Nie podlega karze, kto o transakcji wymienionej w ust. 1 zawiadomił organy służby konserwatorskiej dostatecznie wcześniej, aby można było zapobiec wywozowi.

2. Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz.U. nr 5, poz. 24 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa reguluje prasową działalność wydawniczą i dziennikarską. Określa między innymi warunki wydawania prasy i obowiązki redaktorów naczelnych.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z rynkiem prasy lub innych mediów.

Przedmiotem ochrony jest zarówno wolność prasy, wolność i bezpieczeństwo osób wykonujących zawód dziennikarza, wolność krytyki prasowej, ład w zakresie wydawania dzienników lub czasopism, jak i przestrzeganie przez redakcje zasad w zakresie zamieszczania sprostowań i komunikatów urzędowych.

Przestępstwa definiowane przez ustawę są przestępstwami powszechnymi, z wyjątkiem czynów określonych w art. 46, które są przestępstwami indywidualnymi, bowiem mogą je popełnić wyłącznie osoby, na których ciąży wymieniony w tym przepisie obowiązek.

Hasła indeksu: prasa, dzienniki, czasopisma, materiał prasowy, dziennikarze, redaktorzy, krytyka prasowa, sprostowanie, działalność wydawnicza, wydawcy.

Art. 43. Kto używa przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia dziennikarza do opublikowania lub zaniechania opublikowania materiału prasowego albo do podjęcia lub zaniechania interwencji prasowej
– podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 44. 1. Kto utrudnia lub tłumi krytykę prasową
– podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

2. Tej samej karze podlega, kto nadużywając swego stanowiska lub funkcji działa na szkodę innej osoby z powodu krytyki prasowej, opublikowanej w społecznie uzasadnionym interesie.

Art. 45. Kto wydaje dziennik lub czasopismo bez rejestracji albo zawieszono
– podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 46. 1. Kto wbrew obowiązkowi wynikającemu z ustawy uchyla się od opublikowania sprostowania lub odpowiedzi, o których mowa w art. 31, albo publikuje takie sprostowanie lub odpowiedź wbrew warunkom określonym w ustawie
– podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

2. Jeżeli pokrzywdzonym jest osoba fizyczna, ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.

Art. 47. Kto wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 34 i 35 uchyla się od opublikowania komunikatu urzędowego, ogłoszenia sądu lub innego organu państwowego, jak również listu gończego
– podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

3. Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz.U. z 1993 r. nr 7, poz. 34)

Wprowadzenie

Prawo rozpowszechniania programów radiowych i telewizyjnych przysługuje wyłącznie jednostkom publicznej radiofonii i telewizji oraz osobom, które uzyskały koncesję na taką działalność.

Ustawy nie stosuje się do:

- programu rozpowszechnianego lub rozprowadzanego wyłącznie w obrębie jednego budynku,
- programu rozpowszechnianego lub rozprowadzanego w systemie, w którym urządzenia nadawcze i odbiorcze należą do tej samej osoby, prowadzącej działalność gospodarczą lub inną zarejestrowaną działalność publiczną, a treść programu ogranicza się do spraw związanych z tą działalnością i jest adresowana do pracowników lub innego określonego kręgu osób związanych z nadawcą,
- programu rozprowadzanego w sieci kablowej, jeżeli liczba indywidualnych odbiorców nie przekracza 250.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z rozpowszechnianiem programu telewizyjnego lub radiowego.

Ustawa zapewnia ład medialny w zakresie radiofonii i telewizji oraz kontrola władzy publicznej nad działalnością w zakresie radiofonii i telewizji.

Przestępstwa są przestępstwami indywidualnymi, bowiem mogą je popełnić wyłącznie osoby nieuprawnione.

Hasła indeksu: radiofonia, telewizja, stacje radiowe, program radiowy, program telewizyjny, stacje telewizyjne, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, nadawcy programów radiowych, nadawcy programów telewizyjnych.

Art. 52. 1. Kto rozpowszechnia program radiowy lub telewizyjny bez koncesji
– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Kto rozprowadza program radiowy lub telewizyjny bez rejestracji
– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

D) BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY

1. Ustawa z dnia 31 stycznia 1961 r. o broni, amunicji i materiałach wybuchowych (Dz.U. nr 6, poz. 43 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą broń wolno posiadać wyłącznie na podstawie pozwolenia. Wymóg uzyskania pozwolenia nie dotyczy niektórych grup osób określonych w ustawie.

Ustawa dotyczy zarówno broni palnej krótkiej, jak również broni myśliwskiej i sportowej. Pozwolenie na broń uprawnia do nabycia, posiadania i noszenia tylko broni określonej w pozwoleniu. Bez pozwolenia wolno posiadać wszelkiego rodzaju broń palną wytworzoną przed rokiem 1850.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z obrotem bronią palną, amunicją, materiałami wybuchowymi, środkami chemicznymi, artykułami myśliwskimi.

Ustawa zapewnia bezpieczeństwo i porządek publiczny, a także kontrolę państwa nad obrotem bronią palną, amunicją oraz materiałami wybuchowymi.

Omawiane przestępstwo jest przestępstwem powszechnym.

Hasła indeksu: broń palna, amunicja, materiały wybuchowe, handel, hurtownie, środki chemiczne, artykuły myśliwskie.

Art. 28. 1. Kto bezprawnie pozbywa broń palną lub amunicję do takiej broni albo materiały wybuchowe lub przyrządy wybuchowe – podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 albo skazania lub uwolnienia od kary za przestępstwo określone w art. 4 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz.U. nr 30, poz. 192 z późniejszymi zmianami) broń palna, amunicja, materiały wybuchowe lub przyrządy wybuchowe podlegają przypadkowi.

2. Ustawa z dnia 31 maja 1961 r. – Prawo lotnicze (Dz.U. nr 32, poz. 153 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawę stosuje się do polskiego lotnictwa cywilnego oraz w zakresie ustalonym przez to prawo również do obcego lotnictwa cywilnego. Za lotnictwo cywilne

ustawa uważa wszystkie rodzaje lotnictwa, z wyjątkiem lotnictwa wojskowego oraz lotnictwa będącego w służbie celnej i w służbie porządku publicznego.

Ochronie podlega bezpieczeństwo w ruchu powietrznym oraz ład w tym zakresie. Przepisy ustawy definiowane w ustawie są przestępstwami powszechnymi.

Hasła indeksu: lotnictwo, samoloty, ruch powietrzny, transport lotniczy, przewóz lotniczy, obsługa rolnictwa, obsługa gospodarki leśnej.

Art. 91. 1. Kto:

1) wbrew art. 21 wykonuje lot przy użyciu statku powietrznego, którego stan techniczny nie odpowiada już warunkom wymaganym przy wydawaniu świadectwa sprawności technicznej (świadectwa oględzin) tego statku albo niezgodnie z warunkami lub ograniczeniami, określonymi w świadectwie sprawności technicznej (świadectwie oględzin),

2) wbrew art. 48:

a) wykonuje przy użyciu statku powietrznego lot próbny lub akrobacyjny nad osiedlem lub innym skupiskiem ludności albo

b) dokonuje zrzutu ze statku powietrznego w czasie jego lotu,

3) narusza wprowadzone na podstawie art. 45 ust. 1 lub w wykonaniu przepisów wydanych na podstawie art. 44 ust. 3 zakazy lub ograniczenia lotów – podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

2. Tym samym karom podlega, kto, nie dopełniając ciężącego na nim obowiązku, dopuszcza do wykonania czynów określonych w ust. 1.

3. Ustawa z dnia 19 listopada 1987 r. o dozorze technicznym (Dz.U. nr 36, poz. 202 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady, zakres i formy dozoru technicznego oraz organy właściwe do jego wykonywania. Pojęciem „dozoru technicznego” ustawa obejmuje całość działań zmierzających do zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania urządzeń technicznych, które mogą stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia i środowiska. Przepisów ustawy nie stosuje się do urządzeń technicznych, nad którymi są prowadzone prace naukowo-badawcze, oraz górniczych szybowych urządzeń wyciągowych oraz urządzeń technicznych w podziemnych wyrobiskach zakładów górniczych.

Ustawa nakłada obowiązek projektowania, wytwarzania, eksploataowania i naprawiania urządzeń technicznych w sposób zapewniający bezpieczeństwo ich eksploatacji oraz zgodnie z normami, przepisami o dozorze technicznym i innymi przepisami szczególnymi, a także warunkami technicznymi dozoru technicznego.

Urządzenie techniczne objęte dozorem technicznym może być eksploatowane tylko po otrzymaniu decyzji zezwalającej na jego eksploatację, wydanej przez właściwy organ dozoru technicznego.

W razie nieprzestrzegania przez wytwarzającego lub eksploatującego urządzenie techniczne przepisów ustawy, przepisów lub warunków technicznych wydanych na jej podstawie, właściwy organ dozoru technicznego wydaje decyzję o wstrzymaniu eksploatacji urządzenia technicznego lub wycofaniu takiego urządzenia z obrotu i wstrzymaniu jego wytwarzania. Decyzję taką wydaje się także w razie stwierdzenia zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego, mienia i środowiska.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma szczególnie istotne znaczenie dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z produkcją lub eksploatacją urządzeń technicznych.

Przedmiotem ochrony jest bezpieczeństwo eksploatacji urządzeń technicznych, a także kontrola państwa w zakresie dopuszczania urządzeń technicznych do eksploatacji.

Wyszczególnione przestępstwa są przestępstwami indywidualnymi, bowiem mogą się ich dopuścić wyłącznie osoby odpowiedzialne za dopuszczenie urządzenia do eksploatacji.

Hasła indeksu: dozór techniczny, urządzenia techniczne, produkcja urządzeń technicznych, eksploatacja urządzeń technicznych, Urząd Dozoru Technicznego, inspektoraty dozoru technicznego.

Art. 36. 1. Kto dopuszcza do eksploatacji urządzenie techniczne:

- 1) bez otrzymania decyzji organu dozoru technicznego o dopuszczeniu takiego urządzenia do eksploatacji lub obrotu,
 - 2) wbrew decyzji organu dozoru technicznego o wstrzymaniu eksploatacji lub wycofaniu z obrotu urządzenia technicznego,
- podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

2. Tej samej karze podlega ten, kto przerabia urządzenie techniczne bez zgody organu dozoru technicznego.

4. Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz.U. nr 114, poz. 740)

Wprowadzenie

Ustawa określa:

- obszary, obiekty i urządzenia podlegające obowiązkowej ochronie,
- zasady tworzenia i funkcjonowania wewnętrznych służb ochrony,
- zasady prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia,

- wymagane kwalifikacje i uprawnienia pracowników ochrony,
- nadzór nad funkcjonowaniem ochrony osób i mienia.

Podjęcie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia wymaga uzyskania koncesji, określającej zakres i formy prowadzenia tych usług (poza wyjątkami przewidzianymi w ustawie). Koncesję wydaje się na wniosek:

- przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, jeżeli osoba ta posiada licencję drugiego stopnia (por. art. 27 ust. 1 lub art. 29 ust. 1),
- przedsiębiorcy innego niż osoba fizyczna, jeżeli licencję, o której mowa w pkt. 1, posiada co najmniej jedna osoba będąca współnikiem spółki cywilnej, jawnej lub komandytowej, członkiem zarządu, prokurentem lub pełnomocnikiem ustanowionym przez przedsiębiorcę do kierowania działalnością określoną w koncesji.

Przedmiotem ochrony jest bezpieczeństwo obszarów, obiektów i urządzeń, które w myśl ustawy podlegają ochronie oraz ład w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na ochronie osób i mienia, a także kontrola państwa nad prowadzeniem takiej działalności.

Przestępstwo z art. 48 jest przestępstwem indywidualnym, bowiem mogą się go dopuścić wyłącznie osoby, na których ciąży obowiązek ochrony, zaś czyn określony w art. 49 jest przestępstwem powszechnym.

Hasła indeksu: ochrona osób i mienia, pracownicy ochrony.

Art. 48. Kto wbrew obowiązkowi nie zapewnia fizycznej lub technicznej ochrony obszaru, obiektu lub urządzeń,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 49. Kto prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usług ochrony osób i mienia bez wymaganej koncesji,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. nr 35, poz. 230 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa przewiduje, że obrót hurtowy napojami alkoholowymi może być prowadzony tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Ministra Przemysłu i Handlu. Do zezwoleń tych, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej, stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz.U. nr 41, poz. 324 z późn. zm.).

Ustawa przewiduje także, iż sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, prowadzi się wyłącznie w wyodrębnionych punktach sprzedaży, którymi są:

- sklepy branżowe ze sprzedażą napojów alkoholowych,
- wydzielone stoiska w innych placówkach handlowych.

Ustawa zabrania prowadzenia na obszarze kraju reklamy napojów alkoholowych. Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma znaczenie dla podmiotów, których działalność gospodarcza związana jest z obrotem lub produkcją wyrobów alkoholowych albo z działalnością reklamową.

Ustawa ma chronić zdrowie ludzi zagrożone chorobą alkoholizmu oraz porządek w zakresie obrotu napojami alkoholowymi. Ma również zapewniać kontrolę państwa nad działalnością omawianą w ustawie.

Przestępstwo określone przez ustawę w art. 452 jest przestępstwem powszechnym, zaś czyn określony w art. 453 stanowią przestępstwa indywidualne, bowiem mogą je popełnić wyłącznie osoby nieuprawnione (w zakresie, w jakim przepis ten dotyczy obrotu hurtowego bez zezwolenia) lub osoby, które uzyskały zezwolenie (jeśli działają wbrew jego warunkom).

Hasła indeksu: alkohol, wyroby alkoholowe, spirytus, piwo, wino, gastronomia, sprzedaż detaliczna, hurt, hurtownie, reklama.

Art. 45². 1. Kto wbrew postanowieniu zawartemu w art. 13 ust. 3 prowadzi reklamę napojów alkoholowych,
podlega grzywnie od 10 000 do 500 000 złotych.

2. Orzekanie w sprawach o czyn wymieniony w ust. 1 następuje na podstawie przepisów o postępowaniu karnym.

3. Jeżeli czyn określony w ust. 1 został popełniony w zakresie działalności przedsiębiorcy, za sprawcę czynu zabronionego uznaje się osobę odpowiedzialną za zlecenie lub prowadzenie reklamy napojów alkoholowych.

Art. 45³. 1. Kto bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom prowadzi obrót hurtowy napojami alkoholowymi,
podlega grzywnie od 10 000 zł do 500 000 zł.

2. W wypadkach mniejszej wagi sprawca czynu określonego w ust. 1 podlega karze grzywny do 5000 zł.

3. Orzekanie w sprawach o czyn wymieniony w ust. 1 następuje na podstawie przepisów o postępowaniu karnym.

4. Jeżeli czyn określony w ust. 1 został popełniony w zakresie działalności przedsiębiorcy, za sprawcę czynu zabronionego uznaje się osobę odpowiedzialną za wprowadzenie napojów alkoholowych do obrotu hurtowego.

6. Ustawa z dnia 23 listopada 1990 r. o łączności (tekst jednolity – Dz.U. z 1995 r. nr 117, poz. 564 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa przewiduje m.in. obowiązek uzyskania koncesji na świadczenie usług telekomunikacyjnych, zezwoleń na zakładanie i używanie radiokomunikacyjnych urządzeń nadawczych lub nadawczo-odbiorczych oraz zezwoleń na zakładanie i używanie urządzeń lub sieci telekomunikacyjnych.

Minister Łączności może określić w drodze rozporządzenia:

- usługi telekomunikacyjne, których świadczenie nie wymaga koncesji,
- rodzaje urządzeń radiokomunikacyjnych, których zakładanie i używanie nie wymaga zezwolenia lub przydziału częstotliwości,
- rodzaje urządzeń oraz wewnętrznych i wydzielonych sieci telekomunikacyjnych, których zakładanie i używanie nie wymaga zezwolenia.

Koncesje i zezwolenia wydawane są na pisemny wniosek wnioskodawcy.

Hasła indeksu: telekomunikacja, łączność, urządzenia radiokomunikacyjne, urządzenia nadawcze.

Art. 75a. 1. Kto bez wymaganego zezwolenia zakłada bądź używa radiokomunikacyjne urządzenia nadawcze lub nadawczo-odbiorcze albo bez wymaganego przydziału wykorzystuje częstotliwości lub zakres częstotliwości, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Sąd może orzec przepadek przedmiotów służących do popełnienia czynu określonego w ust. 1, chociażby nie były własnością sprawcy.

3. Sąd orzeka przepadek przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa określonego w ust. 1, chociażby nie były własnością sprawcy, jeśli ich użycie zagraża życiu lub zdrowiu ludzkiemu.

7. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. nr 89, poz. 414 z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa normuje działalność obejmującą kwestie projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych oraz określa zasady działania organów administracji państwowej w tych dziedzinach.

Zgodnie z ustawą roboty budowlane można rozpocząć jedynie na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę. W przypadku prowadzenia robót budowlanych wykonywanych:

- bez wymaganego pozwolenia albo zgłoszenia,

- w sposób mogący spowodować zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia bądź zagrożenie środowiska,
 - w sposób istotnie odbiegający od ustaleń i warunków określonych w pozwoleniu bądź w przepisach
- roboty te mogą zostać wstrzymane.

Uprawniony organ administracji może także nakazać rozbiórkę obiektu budowlanego lub jego części, będącego w budowie albo wybudowanego bez wymaganego pozwolenia na budowę, albo zgłoszenia bądź też pomimo wniesienia sprzeciwu przez właściwy organ. Nie można nakazać takiej rozbiórki, jeżeli upłynęło 5 lat od dnia zakończenia budowy obiektu budowlanego lub jego części, a jego istnienie nie narusza przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym, w szczególności ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ustawa ma zapewniać ład w zakresie projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych oraz prowadzenie tych prac przez osoby posiadające przewidziane ustawą uprawnienia.

Przestępstwa wynikające z naruszania przepisów ustawy są przestępstwami powszechnymi, z wyjątkiem czynu określonego w art. 91 pkt 2, który jest przestępstwem indywidualnym, bowiem może go popełnić wyłącznie osoba nieuprawniona.

Hasła indeksu: prace budowlane, budowy, rozbiórki.

Art. 90. Kto, w przypadkach określonych w art. 48, art. 50 ust. 1 pkt 1 lub art. 50 ust. 1 pkt 2, wykonuje roboty budowlane, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 91. Kto:

- 1) udaremnia określone ustawą czynności właściwych organów,
 - 2) wykonuje samodzielną funkcję techniczną w budownictwie, nie posiadając odpowiednich uprawnień budowlanych,
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do roku.

8. Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. nr 88, poz. 439, z późniejszymi zmianami)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady i tworzy podstawy prowadzenia badań statystycznych, których wyniki mają charakter oficjalnych danych oraz ustala organizację i tryb prowadzenia tych badań i zakres związanych z nimi obowiązków.

- Ustawa nakłada na podmioty gospodarki narodowej następujące obowiązki:
- posiadania numeru identyfikacyjnego krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej i posługiwania się nim przy przekazywaniu informacji wykorzystywanych dla celów statystycznych,

- stosowania w prowadzonej ewidencji i dokumentacji oraz rachunkowości standardów klasyfikacyjnych ustalonych w rozporządzeniu Rady Ministrów na podstawie art. 40 ustawy,
- przekazania jednorazowo, przekazywania systematycznie lub okresowo, nieodpłatnie informacji i danych statystycznych dotyczących prowadzonej działalności i jej wyników w formach i terminach oraz według zasad metodologicznych określonych szczegółowo w programie badań statystycznych statystyki publicznej oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 31 ustawy.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma bardzo istotne znaczenie dla wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Przedmiotem ochrony jest ochrona tajemnicy statystycznej, bezpieczeństwo danych statystycznych i gwarancja, że nie zostaną wykorzystane przez nieuprawnionego oraz realizacja ustawowego obowiązku przekazywania danych statystycznych i prawdziwość danych statystycznych.

Przestępstwa są przestępstwami powszechnymi, z wyjątkiem czynu określonego w art. 56, który jest przestępstwem indywidualnym, bowiem może go popełnić wyłącznie osoba, na którą ustawa nakłada obowiązek przekazywania danych statystycznych.

Hasła indeksu: statystyka, dane statystyczne, podmioty gospodarki narodowej, działalność gospodarcza.

Art. 54. Kto narusza tajemnicę statystyczną, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 55. Kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej wykorzystuje dane statystyczne, z którymi zapoznał się w związku z wykonywaniem pracy lub czynności na zlecenie prowadzącego badanie statystyczne statystyki publicznej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

Art. 56. 1. Kto wbrew obowiązkowi przekazuje dane statystyczne niezgodne ze stanem faktycznym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. W wypadku mniejszej wagi sprawca podlega grzywnie.

Art. 57. Kto wbrew obowiązkowi odmawia wykonania obowiązku statystycznego albo udzielenia informacji w spisie powszechnym lub innym badaniu statystycznym, podlega grzywnie.

Art. 58. Kto wbrew obowiązkowi przekazuje dane statystyczne po upływie oznaczonego terminu, podlega karze grzywny.

9. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. nr 133, poz. 883)

Wprowadzenie

Ustawa określa zasady postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych oraz prawa osób fizycznych, których dane osobowe są lub mogą być przetwarzane w zbiorach danych.

Ustawę stosuje się do organów państwowych oraz samorządu terytorialnego, do innych państwowych i komunalnych jednostek organizacyjnych oraz podmiotów niepaństwowych realizujących zadania publiczne, a także do osób fizycznych i prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, które przetwarzają dane w związku z działalnością zarobkową, zawodową lub dla realizacji celów statutowych.

Ustawę stosuje się do wymienionych wyżej podmiotów niezależnie od tego, czy mają siedzibę albo miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, czy poza granicami kraju, jeśli przetwarzają dane przy wykorzystaniu środków technicznych znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W rozumieniu ustawy za dane osobowe uważa się każdą informację dotyczącą osoby fizycznej, pozwalającą na określenie tożsamości tej osoby.

Zgodnie z ustawą przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy:

- osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych,
- zezwalają na to przepisy prawa,
- jest niezbędne osobie, której dane dotyczą, w celu wywiązania się z umowy, której jest stroną lub na jej życzenie w celu podjęcia niezbędnych działań przed zawarciem umowy,
- jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego,
- jest niezbędne do wypełnienia usprawiedliwionych celów administratorów danych, o których mowa w art. 3 ust. 2, a przetwarzanie danych nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą.

W przypadku zbierania danych osobowych od osoby, której one dotyczą, administrator danych jest obowiązany poinformować tę osobę o:

- adresie swojej siedziby i pełnej nazwie, a w przypadku gdy administratorem danych jest osoba fizyczna – o miejscu swojego zamieszkania oraz imieniu i nazwisku,
- celu zbierania danych, a w szczególności o znanych mu w czasie udzielania informacji lub przewidywanych odbiorcach lub kategoriach odbiorców danych,
- prawie wglądu do swoich danych oraz ich poprawiania,
- dobrowolności albo obowiązku podania danych, a jeżeli taki obowiązek istnieje, o jego podstawie prawnej.

Analogicznie w przypadku zbierania danych osobowych nie od osoby, której one dotyczą, administrator danych jest obowiązany podać tej osobie, bezpośrednio

po utrwaleniu zebranych danych, informacje wymienione wyżej w pkt. 1–3, a ponadto o:

- źródle danych,
- o uprawnieniach wynikających z art. 32 ust. 1 pkt 7 i 8 ustawy.

Wyjątek od tej zasady dotyczy następujących przypadków:

- przepis innej ustawy przewiduje lub dopuszcza zbieranie danych osobowych bez wiedzy osoby, której dane dotyczą,
- dane przewidziane do zebrania są ogólnie dostępne,
- dane te są niezbędne do badań naukowych, dydaktycznych, historycznych, statystycznych lub badania opinii publicznej, ich przetwarzanie nie narusza praw lub wolności osoby, której dane dotyczą, a spełnienie wymagań określonych w ust. 1 wymagałoby nadmiernych nakładów lub zagrażałoby realizacji celu badania,
- administrator danych nie przetwarza dalej zebranych danych po ich jednorazowym wykorzystaniu.

Ustawa przewiduje zakaz przetwarzania danych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową, jak również danych o stanie zdrowia, kodzie genetycznym, nałogach lub życiu seksualnym.

Znajomość przestępstw określonych w ustawie ma istotne znaczenie dla wszystkich podmiotów prowadzących, które w działalności gospodarczej korzystają ze zbiorów zawierających dane osobowe.

Przedmiotem ochrony są dane osobowe i prywatność obywateli, i ład w zakresie prowadzenia zbiorów danych osobowych.

Przestępstwa wynikające z przepisów ustawy to przestępstwa indywidualne, bowiem mogą je popełnić wyłącznie osoby wykonujące funkcję administratora danych lub osoby, na które ustawa nakłada szczególne obowiązki. Wyjątek stanowi przestępstwo określone w art. 49 ust. 1, które jest przestępstwem powszechnym w zakresie, w jakim przepis ten dotyczy czynu polegającego na przetwarzaniu danych osobowych, których przetwarzanie nie jest dopuszczalne.

Hasła indeksu: dane osobowe, przetwarzanie danych osobowych, systemy informatyczne, kartoteki, skorowidze, zbiory ewidencyjne, reklama, klienci, handel bezpośredni.

Art. 49. 1. Kto przetwarza w zbiorze dane osobowe, choć ich przetwarzanie nie jest dopuszczalne albo do których przetwarzania nie jest uprawniony, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli czyn określony w ust. 1 dotyczy danych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową, danych o stanie zdrowia, kodzie genetycznym, nałogach lub życiu seksualnym, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 50. Kto administrując zbiorem danych przechowuje w zbiorze dane osobowe niezgodnie z celem utworzenia zbioru, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 51. 1. Kto administrując zbiorem danych lub będąc obowiązany do ochrony danych osobowych udostępnia je lub umożliwia dostęp do nich osobom nieupoważnionym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 52. Kto administrując danymi narusza choćby nieumyślnie obowiązek zabezpieczenia ich przed zabraniem przez osobę nieuprawnioną, uszkodzeniem lub zniszczeniem, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 53. Kto będąc do tego obowiązany nie zgłasza do rejestracji zbioru danych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 54. Kto administrując zbiorem danych nie dopełnia obowiązku poinformowania osoby, której dane dotyczą, o jej prawach lub przekazania tej osobie informacji umożliwiających korzystanie z praw przyznanych jej w niniejszej ustawie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

XI. INDEKS KAR

GRZYWNA

Art. 50. 3. Ustawa o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

Art. 58. 1. Ustawa o zawodzie lekarza.

Art. 58. Ustawa o statystyce publicznej.

Art. 16. 1. Ustawa o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników.

Art. 16. 2. Ustawa o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników.

Art. 56. 2. Ustawa o statystyce publicznej.

Art. 57. Ustawa o statystyce publicznej.

grzywna do 2500 zł

Art. 6. 2. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu

grzywna do 5000 zł

Art. 453. 2. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

grzywna do 10 000 zł

Art. 306. 1. Kodeks handlowy.

Art. 306. 2. Kodeks handlowy.

grzywna do 20 000 zł

Art. 490. 1. Kodeks handlowy.

Art. 490. 2. Kodeks handlowy.

grzywna do 25 000 zł

Art. 102. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 102. 2. Ustawa karna skarbową.

Art. 104a. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 104a. 2. Ustawa karna skarbową.

Art. 105. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 105. 2. Ustawa karna skarbową.

Art. 109. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 1211. Ustawa karna skarbową.

Art. 97. 2. Ustawa karna skarbową.

grzywna od 2500 zł do 25 000 zł

Art. 25g. Ustawa o działalności gospodarczej.

grzywna do 50 000 zł

Art. 81. 1. Ustawa o doradztwie podatkowym.

Art. 81. 2. Ustawa o doradztwie podatkowym.

Art. 119. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 100. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 101. Ustawa karna skarbową.

Art. 108. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 108. 2. Ustawa karna skarbową.

Art. 113. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 114. Ustawa karna skarbową.

Art. 59. 2. Ustawa karna skarbową.

Art. 97. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 99. 1. Ustawa karna skarbową.

grzywna do 100 000 zł

Art. 118. Ustawa karna skarbową.

Art. 120. Ustawa karna skarbową.

Art. 92. 2. Ustawa karna skarbową.

Art. 95. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 95. 2. Ustawa karna skarbową.

Art. 98. 2. Ustawa karna skarbową.

grzywna od 1000 zł do 100 000 zł

Art. 24. 1. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 24. 2. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

grzywna od 10 000 zł do 100 000 zł

Art. 25e. Ustawa o działalności gospodarczej.

Art. 25f. Ustawa o działalności gospodarczej.

grzywna do 250 000 zł

Art. 86. Ustawa karna skarbową.

Art. 861. Ustawa karna skarbową.

Art. 106. Ustawa karna skarbową.

Art. 50. Ustawa karna skarbową.

Art. 51. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 53. Ustawa karna skarbową.

Art. 54. Ustawa karna skarbową.

Art. 55. 1. Ustawa karna skarbową

Art. 57. Ustawa karna skarbową.

Art. 58. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 59. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 60. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 93. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 93. 2. Ustawa karna skarbową.

Art. 94. 1. Ustawa karna skarbową.

grzywna do 500 000 złotych

Art. 48. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 49. Ustawa karna skarbową.

Art. 52. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 52. 2. Ustawa karna skarbową.

Art. 94. 2. Ustawa karna skarbową.

grzywna od 10 000 zł do 500 000 zł

Art. 453. 1. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Art. 452. 1. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

grzywna do 1 000 000 zł

Art. 167. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 168. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 168a. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 169. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 170. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 171. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 172. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 173. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 217. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Art. 218. 2. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Art. 219. 1. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Art. 219. 2. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Art. 219. 3. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Art. 221. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

grzywna do 5 000 000 zł

Art. 166. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 177. 2. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

grzywna w wysokości do kwoty należnego cła, a jeżeli co do towaru istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu – grzywna do wysokości wartości towaru

Art. 83. 1. Ustawa karna skarbową.

grzywna do 4-krotnej kwoty opłaty wyrównawczej narażonej na uszczuplenie

Art. 91a. 2. Ustawa karna skarbową.

grzywna w wysokości do 4-krotnej kwoty cła narażonego na uszczuplenie

Art. 80. 3. Ustawa karna skarbową.

grzywna do wysokości 4-krotnej wartości towaru

Art. 81. 3. Ustawa karna skarbową.

grzywna w wysokości do 4-krotnej kwoty należnego cła, a jeżeli co do towaru istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu – grzywna w wysokości do 4-krotnej wartości towaru

Art. 82. 1. Ustawa karna skarbową.

grzywna w wysokości do 10-krotnej kwoty opłaty wyrównawczej narażonej na uszczuplenie

Art. 91^a. 1. Ustawa karna skarbową.

grzywna w wysokości do 10-krotnej kwoty cła narażonego na uszczuplenie

Art. 80. 1. Ustawa karna skarbową.

grzywna w wysokości 10-krotnej wartości towaru

Art. 81. 1. Ustawa karna skarbową.

Art. 85. 1. Ustawa karna skarbową.

grzywna w wysokości do 10-krotnej kwoty nie pobranego cła

Art. 84. 1. Ustawa karna skarbową.

grzywna w wysokości do 10-krotnej kwoty uiszczonej opłaty

Art. 107. 1. Ustawa karna skarbową.

GRZYWNA LUB KARA OGROANICZENIA WOLNOŚCI

Art. 26. 1. Ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Art. 26. 2. Ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Art. 302. 2. Kodeks handlowy.

Art. 35. 1. Ustawa o związkach zawodowych.

Art. 35. 2. Ustawa o związkach zawodowych.

Art. 36. 1. Ustawa o dozorze technicznym.
Art. 36. 2. Ustawa o dozorze technicznym.
Art. 44. 1. Ustawa – Prawo prasowe.
Art. 44. 2. Ustawa – Prawo prasowe.
Art. 45. Ustawa – Prawo prasowe.
Art. 46. 1. Ustawa – Prawo prasowe.
Art. 47. Ustawa – Prawo prasowe.
Art. 484. 2. Kodeks handlowy.
Art. 485. Kodeks handlowy.
Art. 61. Ustawa – Prawo czekowe.
Art. 74. 2. Ustawa o ochronie dóbr kultury.
Art. 75. Ustawa o ochronie dóbr kultury.
Art. 78. 2. Ustawa o rachunkowości.
Art. 79. Ustawa o rachunkowości.
Art. 91. 2. Ustawa – Prawo lotnicze.
Art. 91. 1. Ustawa – Prawo lotnicze.
Art. 181. 5. Kodeks karny.
Art. 186. 3. Kodeks karny.
Art. 187. 2. Kodeks karny.

grzywna do 10 000 złotych albo kara ograniczenia wolności

Art. 18. 4. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.

grzywna do 25 000 zł lub kara ograniczenia wolności

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

kara ograniczenia wolności lub grzywny do 50 000 zł

Art. 121. Ustawa karna skarbowa.

**GRZYWNA, KARA
OGRANICZENIA WOLNOŚCI
LUB KARA POZBAWIENIA
WOLNOŚCI**

Art. 123. 2. Ustawa o wynalazczości.
Art. 91. Ustawa – Prawo budowlane.

Art. 115. 3. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
Art. 116. 4. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
Art. 118. 3. Ustawa – Prawo geologiczne i górnicze.
Art. 119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
Art. 121. 1. Ustawa o wynalazczości.
Art. 121. 2. Ustawa o wynalazczości.
Art. 123. 1. Ustawa – Prawo wodne.
Art. 124. 1. Ustawa – Prawo wodne.
Art. 125. Ustawa – Prawo wodne.
Art. 3. 1. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.
Art. 30. 3. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.
Art. 303. 3. Kodeks karny.
Art. 304. Kodeks handlowy.
Art. 35. 1. Ustawa o ochronie zwierząt.
Art. 36. 1. Ustawa o ochronie zwierząt.
Art. 36. 2. Ustawa o ochronie zwierząt.
Art. 4. 2. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.
Art. 40. 1. Ustawa o obligacjach.
Art. 40. 2. Ustawa o obligacjach.
Art. 42. 1. Ustawa o ochronie topografii układów skalonych.
Art. 42. 2. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.
Art. 43. 1. Ustawa o ochronie topografii układów skalonych.
Art. 43. 2. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.
Art. 483. Kodeks handlowy.
Art. 486. Kodeks handlowy.
Art. 487. Kodeks handlowy.
Art. 488. Kodeks handlowy.
Art. 5. 1. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrbu spirytusu.
Art. 50. Ustawa o ochronie danych osobowych.
Art. 51. 2. Ustawa o ochronie danych osobowych.
Art. 52. Ustawa o ochronie danych osobowych.

Art. 52. Ustawa – Prawo łowieckie.
Art. 52. 2. Ustawa o radiofonii i telewizji.
Art. 53. Ustawa o ochronie danych osobowych.
Art. 54. Ustawa o ochronie danych osobowych.
Art. 57. 1. Ustawa o znakach towarowych.
Art. 57. 1a. Ustawa o znakach towarowych.
Art. 58. 2. Ustawa o zawodzie lekarza.
Art. 6. 1. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.
Art. 90j. 1. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.
Art. 90j. 2. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

grzywna, kara ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2

Art. 41. 1. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.
Art. 41. 2. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.
Art. 61. Ustawa – Prawo czekowe.
Art. 37. 3. Ustawa o listach zastawnych i bankach hipotecznych.
Art. 115. 1. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
Art. 115. 2. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
Art. 116. 1. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
Art. 117. 1. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
Art. 118. 1. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
Art. 118. 2. Ustawa – Prawo geologiczne i górnicze.
Art. 123. 1. Ustawa o wynalazczości.
Art. 23. 1. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.
Art. 23. 2. Ustawa o zwalczeniu nieuczciwej konkurencji.
Art. 24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Art. 27a. 1. Ustawa o rybactwie śródlądowym.
Art. 3. 2. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.
Art. 30. 1. Ustawa o publicznej służbie krwi.
Art. 302. 1. Kodeks handlowy.
Art. 181. 2. Kodeks karny.
Art. 181. 3. Kodeks karny.
Art. 181. 4. Kodeks karny.
Art. 182. 2. Kodeks karny.
Art. 183. 4. Kodeks karny.
Art. 184. 3. Kodeks karny.
Art. 186. 1. Kodeks karny.
Art. 186. 2. Kodeks karny.
Art. 187. 1. Kodeks karny.
Art. 188. Kodeks karny.
Art. 302. 1. Kodeks karny.
Art. 35. 2. Ustawa o ochronie zwierząt.
Art. 4. 1. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.
Art. 44. 1. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.
Art. 46. 5. Ustawa o odpadach.
Art. 47. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, 44.
Art. 48. Ustawa o ochronie osób i mienia.
Art. 484. 1. Kodeks handlowy.
Art. 49. Ustawa o ochronie osób i mienia.
Art. 49. 1. Ustawa o ochronie danych osobowych
Art. 49. 1. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.
Art. 49. 2. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.
Art. 51. 1. Ustawa o ochronie danych osobowych.
Art. 52. 1. Ustawa o radiofonii i telewizji.
Art. 56. 1. Ustawa o statystyce publicznej.
Art. 67. 1. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.

Art. 67. 2. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.

Art. 75a. 1. Ustawa o łączności.

Art. 76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

Art. 90. Ustawa – Prawo budowlane.

Art. 90f. 1. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

Art. 90f. 2. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

Art. 90h. 1. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

Art. 90h. 2. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

Art. 90i. 1. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

Art. 90i. 2. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

grzywna, kara ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3

Art. 49. 2. Ustawa o ochronie danych osobowych.

GRZYWNA LUB KARA POZBAWIENIA WOLNOŚCI

Art. 73. 2. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

grzywna albo kara pozbawienia wolności do roku

Art. 301. Kodeks handlowy.

grzywna od 2 000 zł do 20 000 zł albo kara pozbawienia wolności do roku albo obu tym karom łącznie

Art. 20. 2. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 22. 3. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

grzywna do 500 000 złotych lub kara pozbawienia wolności do roku albo obu tym karom łącznie

Art. 47. 1. Ustawa karna skarbowa.

Art. 47. 2. Ustawa karna skarbowa.

grzywna lub kara pozbawienia wolności do lat 2 albo obu tym karom łącznie

Art. 77. 1. Ustawa o rachunkowości.

Art. 77. 2. Ustawa o rachunkowości.

Art. 78. 1. Ustawa o rachunkowości.

grzywna do 250 000 złotych albo kara pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie

Art. 98. 1. Ustawa karna skarbowa.

grzywna do 1 000 000 zł lub kara pozbawienia wolności do lat 2

Art. 215. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

grzywna do 1 000 000 zł albo kara pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie

Art. 165. 1. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 165. 2. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

grzywna do 5 000 000 zł lub kara pozbawienia wolności do lat 2 albo obu tym karom łącznie

Art. 41. Ustawa o obligacjach.

Art. 42. 1. Ustawa o obligacjach.

Art. 42. 2. Ustawa o obligacjach.

grzywna do 500 000 złotych albo kara pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie

Art. 117. 1. Ustawa karna skarbowa.

Art. 101a. 1. Ustawa karna skarbowa.

Art. 85a. 1. Ustawa karna skarbowa

Art. 92. 1. Ustawa karna skarbowa.

Art. 93. 3. Ustawa karna skarbowa.

grzywna do 1 000 000 zł lub kara pozbawienia wolności do lat 3

Art. 148. 1. Ustawa o funduszach inwestycyjnych.

Art. 220. 1. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

grzywna do 5 000 000 zł lub kara pozbawienia wolności do lat 3

Art. 218. 1. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Art. 147. Ustawa o funduszach inwestycyjnych.

grzywna do 1 000 000 zł lub kara pozbawienia wolności do lat 5

Art. 39. 1. Ustawa o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych.

Art. 39. 2. Ustawa o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych.

Art. 41. 1. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

Art. 41. 2. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

grzywna do 5 000 000 zł lub kara pozbawienia wolności do lat 5

Art. 216. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Art. 220. 2. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Art. 148. 2. Ustawa o funduszach inwestycyjnych.

Art. 149. Ustawa o funduszach inwestycyjnych.

GRZYWNA I KARA POZBAWIENIA WOLNOŚCI

Art. 4. 1. Dekret o uprawie tytoniu.

Art. 4. 2. Dekret o uprawie tytoniu.

Art. 5. Dekret o uprawie tytoniu.

grzywna i kara pozbawienia wolności do lat 2

Art. 123. 2. Ustawa – Prawo wodne.

Art. 124. 2. Ustawa – Prawo wodne.

grzywna i kara pozbawienia wolności do lat 3

Art. 171. 4. Ustawa – Prawo bankowe.

grzywna do 1 000 000 zł i kara pozbawienia wolności do lat 3

Art. 176. 1. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 175. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 171. 5. Ustawa – Prawo bankowe.

grzywna do 5 000 000 zł i kara pozbawienia wolności do lat 3

Art. 177. 1. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 171. 1. Ustawa – Prawo bankowe.

Art. 171. 2. Ustawa – Prawo bankowe.

Art. 171. 3. Ustawa – Prawo bankowe.

grzywna od 5000 zł do 5 000 000 zł i kara pozbawienia wolności do lat 3

Art. 21. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 23. 1. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 23. 2. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

grzywna od 10 000 zł do 5 000 000 zł i kara pozbawienia wolności do lat 3

Art. 20. 1. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 22. 1. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 22. 2. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

grzywna i kara pozbawienia wolności do lat 5

Art. 73. 1. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

Art. 40. 2. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

Art. 42. 1. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

grzywna do 50 000 zł i kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5

Art. 37. 1. Ustawa o listach zastawnych i bankach hipotecznych.

Art. 37. 2. Ustawa o listach zastawnych i bankach hipotecznych.

grzywna do 5 000 000 zł i kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5

Art. 174. 1. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 174. 2. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 176. 2. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 38. 1. Ustawa o obligacjach.

Art. 38. 2. Ustawa o obligacjach.

Art. 39. 1. Ustawa o obligacjach.

Art. 39. 2. Ustawa o obligacjach.

grzywna i kara pozbawienia wolności od roku do lat 5

Art. 6. 1. Dekret o uprawie tytoniu.

Art. 6. 2. Dekret o uprawie tytoniu.

grzywna i kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8

Art. 43. 1. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

grzywna i kara pozbawienia wolności do lat 10

Art. 43. 3. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

grzywna i kara pozbawienia wolności od jednego roku do lat 10

Art. 50. 1. Ustawa o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

Art. 50. 2. Ustawa o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

kara pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 i grzywny

Art. 42. 3. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

KARA POZBAWIENIA WOLNOŚCI

Art. 48. 2. Ustawa o odpadach.

kara ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2

Art. 301. 3. Kodeks karny.

kara pozbawienia wolności do roku

Art. 31. 1. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

kara pozbawienia wolności do lat 2

Art. 30. 1. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 33. 2. Ustawa o publicznej służbie krwi.

Art. 34. 1. Ustawa o publicznej służbie krwi.

kara pozbawienia wolności do lat 3

Art. 116. 2. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 117. 2. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 118. 1. Ustawa – Prawo geologiczne i górnicze.

Art. 118. 2. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 20. 1. Ustawa o pobieraniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów.

Art. 28. 1. Ustawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.

Art. 296. 4. Kodeks karny.

Art. 30. 2. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 299. 3. Kodeks karny.

Art. 299. 4. Kodeks karny.

Art. 300. 1. Kodeks handlowy.

Art. 300. 1. Kodeks karny.

Art. 300. 2. Kodeks handlowy.

Art. 302. 2. Kodeks karny.

Art. 302. 3. Kodeks karny.

Art. 303. 1. Kodeks karny.

Art. 304. Kodeks karny.

Art. 305. 1. Kodeks karny.

Art. 305. 2. Kodeks karny.

Art. 306. Kodeks karny.

Art. 33. 1. Ustawa o publicznej służbie krwi.

Art. 34. 2. Ustawa o publicznej służbie krwi.

Art. 40. 1. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

Art. 43. Ustawa – Prawo prasowe.

Art. 44. 2. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

Art. 46. 1. Ustawa o odpadach.

Art. 48. 1. Ustawa o odpadach.

Art. 482. 1. Kodeks handlowy.

Art. 482. 2. Kodeks handlowy.

Art. 54. Ustawa o statystyce publicznej.

Art. 66. 1. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.

Art. 66. 2. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.

Art. 7. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

kara pozbawienia wolności do lat 5

Art. 18. 1. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.

Art. 18. 2. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.

Art. 46. 2. Ustawa o odpadach.

Art. 47. Ustawa o odpadach.

Art. 53. Ustawa – Prawo łowieckie.

Art. 55. Ustawa o statystyce publicznej.

Art. 90g. 1. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

Art. 90g. 2. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5

Art. 181. 1. Kodeks karny.

Art. 182. 1. Kodeks karny.

Art. 183. 1. Kodeks karny.

Art. 183. 2. Kodeks karny.

Art. 183. 3. Kodeks karny.

Art. 184. 1. Kodeks karny.

Art. 184. 2. Kodeks karny.

Art. 296. 1. Kodeks karny.

Art. 297. 1. Kodeks karny.

Art. 297. 2. Kodeks karny.

Art. 298. 1. Kodeks karny.

Art. 299. 1. Kodeks karny.

Art. 299. 2. Kodeks karny.

Art. 300. 2. Kodeks karny.

Art. 301. 1. Kodeks karny.

Art. 301. 2. Kodeks karny.

Art. 303. 2. Kodeks karny.

Art. 74. 1. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5

Art. 116. 3. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 46. 3. Ustawa o odpadach.

kara pozbawienia wolności od roku do lat 5

Art. 30. 2. Ustawa o publicznej służbie krwi.

kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8

Art. 185. 1. Kodeks karny.

Art. 296. 2. Kodeks karny.

Art. 300. 3. Kodeks karny.

Art. 46. 4. Ustawa o odpadach.

kara pozbawienia wolności od roku do lat 10

Art. 20. 2. Ustawa o pobieraniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów.

Art. 296. 3. Kodeks karny.

Art. 299. 5. Kodeks karny.

Art. 299. 6. Kodeks karny.

Art. 34. 3. Ustawa o publicznej służbie krwi

kara pozbawienia wolności od lat 2 do 12

Art. 185. 2. Kodeks karny.

XII. INDEKS RZECZOWY

- A -

adwokaci

Art. 296–309. Kodeks karny.

Art. 81. Ustawa o doradztwie podatkowym.

akcje

Art. 165–177. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 482–490. Kodeks handlowy.

akcje protestacyjne

Art. 26. Ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

akcjonariusze

Art. 165–177. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 482–490. Kodeks handlowy.

akcyza

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

akwizytorzy ubezpieczeń

emerytalnych

Art. 215–222. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu pracowniczych programów emerytalnych.

alkohol

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

Art. 45²–45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

amunicja

Art. 28. Ustawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.

Art. 50. Ustawa o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

antologie

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

antyki

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

antykwiaryaty

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

apteki

Art. 66–67. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.

artykuły myśliwskie

Art. 28. Ustawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.

automaty

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

- B -

bakterie

Art. 18. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.

banki

Art. 171. Ustawa – Prawo bankowe.

Art. 37. Ustawa o listach zastawnych i bankach hipotecznych.

Art. 61. Ustawa – Prawo czekowe.

banki hipoteczne

Art. 37. Ustawa o listach zastawnych i bankach hipotecznych.

biegli rewidenci

Art. 81. Ustawa o doradztwie podatkowym.

broker

Art. 90i–90j. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

brokerzy

Art. 296–309. Kodeks karny.

broń

Art. 50. Ustawa o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

broń palna

Art. 28. Ustawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.

budowle hydrotechniczne

Art. 123–125. Ustawa – Prawo wodne

budownictwo

Art. 181–188. Kodeks karny.

Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

budowy

Art. 90–91. Ustawa – Prawo budowlane.

– C –

certyfikaty inwestycyjne

Art. 147–149. Ustawa o funduszach inwestycyjnych.

cło

Art. 47–60, 80–121. Ustawa karna skarbową.

czasopisma

Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

czek

Art. 61. Ustawa – Prawo czekowe.

członkowie zarządu spółki

Art. 300–306, 482–490. Kodeks handlowy.

– D –

dane osobowe

Art. 49–54. Ustawa o ochronie danych osobowych.

dane statystyczne

Art. 54–58. Ustawa o statystyce publicznej.

dewizy

Art. 47–60, 80–121. Ustawa karna skarbową.

dobra kultury

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

domy aukcyjne

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

doradcy podatkowi

Art. 296–309. Kodeks karny.

Art. 81. Ustawa o doradztwie podatkowym.

doradztwo podatkowe

Art. 81. Ustawa o doradztwie podatkowym.

dozór techniczny

Art. 36. Ustawa o dozorze technicznym.

działalność bankowa

Art. 171. Ustawa – Prawo bankowe.

działalność gospodarcza

Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Art. 25e–25h. Ustawa o działalności gospodarczej.

Art. 54–58. Ustawa o statystyce publicznej.

działalność inwestycyjna

Art. 147–149. Ustawa o funduszach inwestycyjnych.

Art. 215–222. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu pracowniczych programów emerytalnych.

działalność przemysłowa

Art. 181–188. Kodeks karny.

Art. 46–48. Ustawa o odpadach.

działalność reasekuracyjna

Art. 90i–90j. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

działalność ubezpieczeniowa

Art. 90i–90j. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

działalność wydawnicza

Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

działalność związkowa

Art. 26. Ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Art. 35. Ustawa o związkach zawodowych.

dziczyzna

Art. 52–54. Ustawa – Prawo łowieckie.

dzieła sztuki

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

dzieło

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

dziennikarze

Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

dzienniki

Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

– E –

eksploatacja urządzeń technicznych

Art. 36. Ustawa o dozorze technicznym.

eksport

Art. 18. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.

Art. 181–188. Kodeks karny.

Art. 46–48. Ustawa o odpadach.

Art. 47–60, 80–121. Ustawa karna skarbowa.

Art. 50. Ustawa o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

Art. 52–54. Ustawa – Prawo łowieckie.

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

elektronicy

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów scalonych.

elektronika

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów scalonych.

emerytura

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

emitent

Art. 165–177. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

ewidencja podatkowa

Art. 16. Ustawa o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników.

– F –

film

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

firma

Art. 215–222. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu pracowniczych programów emerytalnych.

Art. 39. Ustawa o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych.

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

fotografia

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

fundusz emerytalny

Art. 215–222. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu pracowniczych programów emerytalnych.

fundusz inwestycyjny

Art. 147–149. Ustawa o funduszach inwestycyjnych.

fundusz przemysłowy

Art. 39. Ustawa o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych.

fundusze emerytalne

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

fundusze inwestycyjne

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

– G –

gastronomia

Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 45²–45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

giełda

Art. 165–177. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

**gromadzenie środków pieniężnych
innych podmiotów**

Art. 171. Ustawa – Prawo bankowe.

gry losowe

Art. 47–67, 80–121. Ustawa karna skarbową.

– H –

handel

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Art. 28. Ustawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.

Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów scalonych.

Art. 4–6. Dekret o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych.

Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

Art. 66–67. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.

handel bezpośredni

Art. 49–54. Ustawa o ochronie danych osobowych.

handel detaliczny

Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 66–67. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.

hazard

Art. 117–121. Ustawa karna skarbową.

hipoteka

Art. 37. Ustawa o listach zastawnych i bankach hipotecznych.

hodowla ryb

Art. 27a. Ustawa o rybactwie śródlądowym.

hodowla zwierząt

Art. 35–36. Ustawa o ochronie zwierząt.

hurt

Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 45²–45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

hurtownie

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 28. Ustawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.

Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

Art. 45²–45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Art. 4–6. Dekret o wytwarzaniu uprawie tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

Art. 66–67. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.

– I –

import

Art. 18. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozu-

mieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.

Art. 181–188. Kodeks karny.

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 30 i Art. 33–34. Ustawa o publicznej służbie krwi.

Art. 40–49. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów scalonych.

Art. 46–48. Ustawa o odpadach.

Art. 47–60, 80–121. Ustawa karna skarbowa.

Art. 50. Ustawa o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

Art. 52–54. Ustawa – Prawo łowieckie.

Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

Art. 66–67. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

informatycy

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów scalonych.

inkasenci

Art. 81. Ustawa o doradztwie podatkowym.

inspektoraty dozoru technicznego

Art. 36. Ustawa o dozorze technicznym.

– J –

jednostki uczestnictwa

Art. 147–149. Ustawa o funduszach inwestycyjnych.

– K –

karta łowiectwa podwodnego

Art. 27a. Ustawa o rybactwie śródlądowym.

karta wędkarstwa

Art. 27a. Ustawa o rybactwie śródlądowym.

kartoteki

Art. 49–54. Ustawa o ochronie danych osobowych.

kasa

Art. 171. Ustawa – Prawo bankowe.

kasety magnetofonowe

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

klienci

Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Art. 49–54. Ustawa o ochronie danych osobowych.

kliniki medyczne

Art. 19–20. Ustawa o pobieraniu i przeszczepianiu komórek tkanek i narządów
Art. 30 i Art. 33–34. Ustawa o publicznej służbie krwi.

Art. 58. Ustawa o zawodzie lekarza.

kłusownictwo

Art. 52–54. Ustawa – Prawo łowieckie.

Komisja Papierów Wartościowych i Giełdy

Art. 147–149. Ustawa o funduszach inwestycyjnych.

Komisja Papierów Wartościowych i Giełdy

Art. 165–177. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

komputery

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów scalonych.

konkurencja

Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

konopie

Art. 40–49. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

konserwatorzy zabytków

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

konsumenci

Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Art. 296–309. Kodeks karny.

kopaliny

Art.118. Ustawa – Prawo geologiczne i górnicze.

Krajowa Rada Radiofonii**i Telewizji**

Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

kredyty

Art. 296–309. Kodeks karny.

krw

Art. 30 i Art. 33–34. Ustawa o publicznej służbie krwi.

krwiodawstwo

Art. 30 i Art. 33–34. Ustawa o publicznej służbie krwi.

krytyka prasowa

Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

książki

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

księgi rachunkowe

Art. 77–79. Ustawa o rachunkowości.

– L –**lekarze**

Art. 58. Ustawa o zawodzie lekarza.

leki

Art. 66–67. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.

lichwa

Art. 296–309. Kodeks karny.

likwidatorzy

Art. 300–306, 482–490. Kodeks handlowy.

listy zastawne

Art. 37. Ustawa o listach zastawnych i bankach hipotecznych.

lotnictwo

Art. 91. Ustawa – Prawo lotnicze.

– Ł –**łączność**

Art. 75a. Ustawa o łączności.

– M –**mak**

Art. 40–49. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

maklerzy

Art. 165–177. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

materiał prasowy

Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

materiały medyczne

Art. 66–67. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.

materiały wybuchowe

Art. 28. Ustawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.

Art. 50. Ustawa o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

media

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 19–20. Ustawa o pobieraniu i przeszczepianiu komórek tkanek i narządów.

mikroorganizmy

Art. 18. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.

mleczko makowe

Art. 40–49. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

muzyka

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

– N –

nadawcy programów radiowych

Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

nadawcy programów telewizyjnych

Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

nagrania muzyczne

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

narkomania

Art. 40–49. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

narkotyki

Art. 40–49. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

nieuczciwa konkurencja

Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

NIP

Art. 16. Ustawa o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników.

obrót zwierzyną łowną

Art. 52–54. Ustawa – Prawo łowieckie.

obsługa gospodarki leśnej

Art. 91. Ustawa – Prawo lotnicze.

obsługa rolnictwa

Art. 91. Ustawa – Prawo lotnicze.

ochrona osób i mienia.

Art. 48–49. Ustawa o ochronie osób i mienia.

odbiorcy odpadów

Art. 46–48. Ustawa o odpadach.

odpady

Art. 181–188. Kodeks karny.

Art. 46–48. Ustawa o odpadach.

okręgowa rada lekarska

Art. 58. Ustawa o zawodzie lekarza.

oleje smarowe i specjalne

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

opium

Art. 40–49. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

– O –

obiekty archeologiczne

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

obrót dobrami kultury

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

obrót dziełami sztuki

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

obrót elektroniką

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów scalonych.

obrót gospodarczy

Art. 25e–25h. Ustawa o działalności gospodarczej.

Art. 61. Ustawa – Prawo czekowe.

obrót rybami

Art. 27a. Ustawa o rybactwie śródlądowym.

obrót specjalny

Art. 50. Ustawa o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

– P –

paliwa do silników

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Państwowy Urząd Nadzoru Ubezpieczeń

Art. 90i–90j. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

papierosy

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 4–6. Dekret o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych.

papiery wartościowe

Art. 165–177. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Art. 37. Ustawa o listach zastawnych i bankach hipotecznych.

patent

Art. 121 i 123. Ustawa o wynalazczości.

piwo

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 45²–45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

plan emerytalny

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

płatnicy

Art. 81. Ustawa o doradztwie podatkowym.

płyty CD

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

pobieranie komórek, tkanek i narządów

Art. 19–20. Ustawa o pobieraniu i przeszczepianiu komórek tkanek i narządów.

podatek dochodowy

Art. 25e–25h. Ustawa o działalności gospodarczej.

podatki

Art. 16. Ustawa o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników.

Art. 47–60, 80–121. Ustawa karna skarbowa.

Art. 81. Ustawa o doradztwie podatkowym.

podatnicy

Art. 16. Ustawa o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników.

Art. 81. Ustawa o doradztwie podatkowym.

podmiot gospodarczy

Art. 25e–25h. Ustawa o działalności gospodarczej.

podmioty gospodarki narodowej

Art. 54–58. Ustawa o statystyce publicznej.

polowanie

Art. 52–54. Ustawa – Prawo łowieckie.

połów ryb

Art. 27a. Ustawa o rybactwie śródlądowym.

pozwolenie wodnoprawne

Art. 27a. Ustawa o rybactwie śródlądowym.

prace budowlane

Art. 123–125. Ustawa – Prawo wodne.

Art. 90–91. Ustawa – Prawo budowlane.

prace geologiczne i górnicze

Art. 118. Ustawa – Prawo geologiczne i górnicze.

prace ziemne

Art. 123–125. Ustawa – Prawo wodne.

pracodawcy

Art. 26. Ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Art. 35. Ustawa o związkach zawodowych.

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

pracownicy

Art. 215–222. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu pracowniczych programów emerytalnych.

Art. 26. Ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Art. 35. Ustawa o związkach zawodowych.

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

pracownicy ochrony

Art. 48–49. Ustawa o ochronie osób i mienia.

pracowniczy program emerytalny

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

prasa

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

prekursorzy

Art. 40–49. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

preparaty krwiopochodne

Art. 30 i Art. 33–34. Ustawa o publicznej służbie krwi.

preparaty osoczopochodne

Art. 30 i Art. 33–34. Ustawa o publicznej służbie krwi.

produkcja alkoholu

Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

produkcja przemysłowa

- Art. 121 i 123. Ustawa o wynalazczości.
Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.
Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

produkcja rolna

- Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.
Art. 4–6. Dekret o wytwarzaniu uprawie tytoniu i wyrobów tytoniowych.

produkcja spirytusu

- Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

produkcja środków spożywczych

- Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

produkcja tytoniu

- Art. 4–6. Dekret o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych.

produkcja urządzeń technicznych

- Art. 36. Ustawa o dozorcze technicznym.

produkcja wyrobów tytoniowych

- Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

program radiowy

- Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

program telewizyjny

- Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

programy komputerowe

- Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

projekty racjonalizatorskie

- Art. 121 i 123. Ustawa o wynalazczości.

projekty wynalazcze

- Art. 121 i 123. Ustawa o wynalazczości.

prospekt emisyjny

- Art. 165–177. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

prospekt informacyjny

- Art. 147–149. Ustawa o funduszach inwestycyjnych.
Art. 215–222. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu pracowniczych programów emerytalnych.

przedsiębiorca

- Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

przeszczepy

- Art. 19–20. Ustawa o pobieraniu i przeszczepianiu komórek tkanek i narządów.

przetargi

- Art. 296–309 Kodeks karny.
Przetwarzanie danych osobowych.
Art. 49–54. Ustawa o ochronie danych osobowych.

przetwórstwo mięsne

- Art. 35–36. Ustawa o ochronie zwierząt.

przetwórstwo odpadów

- Art. 46–48. Ustawa o odpadach.

przewoźnicy

- Art. 47–60, 80–121. Ustawa karna skarbową.

przewóz lotniczy

- Art. 91. Ustawa – Prawo lotnicze.

przychodnie medyczne

- Art. 19–20. Ustawa o pobieraniu i przeszczepianiu komórek tkanek i narządów.
Art. 30 i Art. 33–34. Ustawa o publicznej służbie krwi.
Art. 58. Ustawa o zawodzie lekarza.

– R –**rachunek bankowy**

- Art. 25e–25h. Ustawa o działalności gospodarczej.

rachunkowość

- Art. 77–79. Ustawa o rachunkowości.

radcowie prawni

- Art. 296–309. Kodeks karny.
Art. 81. Ustawa o doradztwie podatkowym.

radio

- Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

radiofonia.

- Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

reasekuracja

- Art. 90i–90j. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

redaktorzy

Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

reforma ubezpieczeń społecznych

Art. 39. Ustawa o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych.

reklama

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 19–20. Ustawa o pobieraniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów.

Art. 215–222. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu pracowniczych programów emerytalnych.

Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

Art. 45²–45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Art. 49–54. Ustawa o ochronie danych osobowych.

rekwizyty tytoniowe

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

rewidenci

Art. 77–79. Ustawa o rachunkowości.

roślinność

Art. 181–188. Kodeks karny.

rozbiórki

Art. 90–91. Ustawa – Prawo budowlane.

ruch powietrzny

Art. 91. Ustawa – Prawo lotnicze.

rybactwo

Art. 27a. Ustawa o rybactwie śródlądowym.

ryby

Art. 27a. Ustawa o rybactwie śródlądowym.

rzeźnicy

Art. 35–36. Ustawa o ochronie zwierząt.

rzeźnie

Art. 35–36. Ustawa o ochronie zwierząt.

samoloty

Art. 91. Ustawa – Prawo lotnicze.

Skarb Państwa

Art. 39. Ustawa o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych.

składka ubezpieczeniowa

Art. 25e–25h. Ustawa o działalności gospodarczej.

skorowidze

Art. 49–54. Ustawa o ochronie danych osobowych.

słoma makowa

Art. 40–49. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

spedycja

Art. 47–60, 80–121. Ustawa karna skarbowa.

spirytus

Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

Art. 45²–45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

spory zbiorowe

Art. 26. Ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

spółka akcyjna

Art. 482–490. Kodeks handlowy

spółka z o.o.

Art. 300–306. Kodeks handlowy.

spółki prawa cywilnego

Art. 77–79. Ustawa o rachunkowości.

spółki prawa handlowego

Art. 77–79. Ustawa o rachunkowości.

sprostowanie

Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

sprzedaż detaliczna

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

Art. 45²-45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Art. 4-6. Dekret o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych.

sprzedaż hurtowa

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 20-24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 3-8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

Art. 4-6. Dekret o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych.

stacje radiowe

Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

stacje telewizyjne

Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

statystyka

Art. 54-58. Ustawa o statystyce publicznej.

stomatolodzy

Art. 58. Ustawa o zawodzie lekarza.

strajk

Art. 26. Ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

substancje chemiczne

Art. 18. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.

Art. 181-188. Kodeks karny.

subwencje

Art. 296-309. Kodeks karny.

surowce mineralne

Art.118. Ustawa - Prawo geologiczne i górnictwo.

surowce wtórne

Art. 181-188. Kodeks karny.

systemy informatyczne

Art. 49-54. Ustawa o ochronie danych osobowych.

środki antykoncepcyjne

Art. 66-67. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.

środki chemiczne

Art. 28. Ustawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.

środki farmaceutyczne

Art. 66-67. Ustawa o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej.

środki odurzające

Art. 40-49. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

środki pieniężne

Art. 47-60, 80-121. Ustawa karna skarbowa.

środki psychotropowe

Art. 40-49. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

środki spożywcze

Art. 30-31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

środowisko naturalne

Art. 181-188 Kodeks karny.

świadczania zdrowotne

Art. 58. Ustawa o zawodzie lekarza.

świadectwo ochronne

Art. 121 i 123. Ustawa o wynalazczości.

Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

tajemnica bankowa

Art. 171. Ustawa - Prawo bankowe.

tajemnica handlowa

Art. 23-24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

tajemnica przedsiębiorstwa

Art. 23-24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

tajemnica zawodowa

Art. 165–177. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

technologie przetwarzające surowce wtórne

Art. 181–188. Kodeks karny.

telekomunikacja

Art. 75a. Ustawa o łączności.

telewizja

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

toksyny

Art. 18. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.

topografia układów skalonych

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów skalonych.

towary

Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

towary i technologie związane z bezpieczeństwem państwa

Art. 18. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.

towarzystwa ubezpieczeń

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

towarzystwo emerytalne

Art. 215–222. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu pracowniczych programów emerytalnych.

transport

Art. 181–188. Kodeks karny.

transport lotniczy

Art. 91. Ustawa – Prawo lotnicze.

trasat

Art. 61. Ustawa – Prawo czekowe.

tytoń

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 4–6. Dekret o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych.

– U –

ubezpieczenia

Art. 296–309. Kodeks karny.

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

Art. 90i–90j. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

ubezpieczyciele

Art. 296–309. Kodeks karny.

ubój

Art. 35–36. Ustawa o ochronie zwierząt.

układy scalone

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów skalonych.

umowa emerytalna

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

Urząd Dozoru Technicznego

Art. 36. Ustawa o dozorcze technicznym.

Urząd Nadzoru nad Funduszami**Emerytalnymi**

Art. 215–222. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu pracowniczych programów emerytalnych.

Urząd Patentowy

Art. 121 i 123. Ustawa o wynalazczości.

Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

urząd skarbowy

Art. 25e–25h. Ustawa o działalności gospodarczej.

urządzenia nadawcze

Art. 75a. Ustawa o łączności.

urządzenia radiokomunikacyjne

Art. 75a. Ustawa o łączności.

urządzenia techniczne

Art. 36. Ustawa o dozorcze technicznym.

urządzenia wodne

Art. 123–125. Ustawa – Prawo wodne.

usługi

Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Art. 296–309. Kodeks karny.

Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

usługi turystyczne

Art. 52–54. Ustawa – Prawo łowieckie.

utwory literackie

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

utwory plastyczne

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

utwór

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

użytki

Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

– W –

waluta

Art. 47–60, 80–121. Ustawa karna skarbową.

warunki pracy

Art. 26. Ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

wideo

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

wino

Art. 45²–45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

wirusy

Art. 18. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.

woda

Art. 123–125. Ustawa – Prawo wodne.
Art. 181–188. Kodeks karny.

wspólnicy

Art. 300–306. Kodeks handlowy.

wydawcy

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

wydawnictwa

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

wykopaliska

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

wynalazki

Art. 121 i 123. Ustawa o wynalazczości.

wyroby alkoholowe

Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

Art. 45²–45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

wyroby przemysłu spirytusowego i drożdżowego

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

wyroby spirytusowe

Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

wyroby tytoniowe

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 4–6. Dekret o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych.

wyroby winiarskie

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

wystawca czeku

Art. 61. Ustawa – Prawo czekowe.

wytwórcy odpady

Art. 46–48. Ustawa o odpadach.

wzornictwo przemysłowe

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

wzory użytkowe

Art. 121 i 123. Ustawa o wynalazczości.

– Z –

zabytki

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

zakład ubezpieczeń

Art. 90i–90j. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

zakłady kosmetyczne

Art. 58. Ustawa o zawodzie lekarza.

zakłady wzajemne

Art. 47–60, 80–121. Ustawa karna skarbowa.

zbiory ewidencyjne

Art. 49–54. Ustawa o ochronie danych osobowych.

zdrowie

Art. 30 i Art. 33–34. Ustawa o publicznej służbie krwi.

Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 58. Ustawa o zawodzie lekarza.
znak towarowy.

Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

znaleziska archeologiczne

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

ZUS

Art. 25e–25h. Ustawa o działalności gospodarczej.

związek zawodowy

Art. 26. Ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Art. 35. Ustawa o związkach zawodowych.

zwierzęta

Art. 181–188. Kodeks karny.

Art. 35–36. Ustawa o ochronie zwierząt.

zwierzęta łowne

Art. 52–54. Ustawa – Prawo łowieckie.

zwłoki ludzkie

Art. 19–20. Ustawa o pobieraniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów.

– Ź –

żywność

Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

XIII. INDEKS RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I ZAWODÓW

- A -

adwokaci

Art. 296–309 Kodeks karny.
Art. 81. Ustawa o doradztwie podatkowym.

- B -

banki

Art. 171. Ustawa – Prawo bankowe.
Art. 37. Ustawa o listach zastawnych i bankach hipotecznych.
Art. 61. Ustawa – Prawo czekowe.

banki hipoteczne

Art. 37. Ustawa o listach zastawnych i bankach hipotecznych.

biegli rewidenci

Art. 81. Ustawa o doradztwie podatkowym.

broker

Art. 90i–90j. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

brokerzy

Art. 296–309. Kodeks karny.

budownictwo

Art. 123–125. Ustawa – Prawo wodne.
Art. 181–188. Kodeks karny.
Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.
Art. 90–91. Ustawa – Prawo budowlane.

- C -

członkowie zarządu spółki

Art. 300–306, 482–490. Kodeks handlowy.

- D -

doradztwo podatkowe

Art. 81. Ustawa o doradztwie podatkowym.

działalność bankowa

Art. 171. Ustawa – Prawo bankowe.

działalność inwestycyjna

Art. 147–149. Ustawa o funduszach inwestycyjnych.

Art. 215–222. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu pracowniczych programów emerytalnych.

działalność przemysłowa

Art. 181–188. Kodeks karny.
Art. 46–48. Ustawa o odpadach.

działalność reasekuracyjna

Art. 90i–90j. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

działalność ubezpieczeniowa

Art. 90i–90j. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

działalność wydawnicza

Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

dziennikarze

Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

- E -

eksport

Art. 18. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.

Art. 181–188. Kodeks karny.

Art. 46–48. Ustawa o odpadach.

Art. 47–67, 80–121. Ustawa karna skarbową.

Art. 50. Ustawa o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

Art. 52–54. Ustawa – Prawo łowieckie.

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

elektronicy

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów scalonych.

– F –

fundusze emerytalne

Art. 215–222. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu pracowniczych programów emerytalnych.

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

fundusze inwestycyjne

Art. 147–149. Ustawa o funduszach inwestycyjnych.

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

fundusze przemysłowe

Art. 39. Ustawa o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych.

– G –

gastronomia

Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 45²–45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

gromadzenie środków pieniężnych innych podmiotów

Art. 171. Ustawa – Prawo bankowe.

gry losowe

Art. 47–67, 80–121. Ustawa karna skarbową.

– H –

handel

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Art. 28. Ustawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.

Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów scalonych.

Art. 4–6. Dekret o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych.

Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

Art. 66–67. Ustawa o środkach farmaceutycznych, aptekach, hurtowniach i nadzorze farmaceutycznym.

handel bezpośredni

Art. 49–54. Ustawa o ochronie danych osobowych.

hodowla ryb

Art. 27a. Ustawa o rybactwie śródlądowym.

hodowla zwierząt

Art. 35–36. Ustawa o ochronie zwierząt.

– I –

import

Art. 18. Ustawa o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi.

Art. 181–188. Kodeks karny.

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 30 i Art. 33–34. Ustawa o publicznej służbie krwi.

Art. 40–49. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów scalonych.

Art. 46–48. Ustawa o odpadach.

Art. 47–67, 80–121. Ustawa karna skarbową.

Art. 50. Ustawa o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

Art. 52–54. Ustawa – Prawo łowieckie.

Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

Art. 66–67. Ustawa o środkach farmaceutycznych, aptekach, hurtowniach i nadzorze farmaceutycznym.

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

informatycy

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów scalonych.

– K –

kasy

Art. 171. Ustawa – Prawo bankowe.

– L –

lekarze

Art. 58. Ustawa o zawodzie lekarza.

lotnictwo

Art. 91. Ustawa – Prawo lotnicze.

– Ł –

łączność

Art. 75a. Ustawa o łączności.

– M –

maklerzy

Art. 165–177. Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi

media

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 19–20. Ustawa o pobieraniu i przeszczepianiu komórek tkanek i narządów.

– N –

nadawcy programów radiowych

Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

nadawcy programów telewizyjnych

Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

– O –

obróć dobrami kultury

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

obróć dziełami sztuki

Art. 73–76. Ustawa o ochronie dóbr kultury.

obróć elektroniką

Art. 42–43. Ustawa o ochronie topografii układów scalonych.

obróć gospodarczy

Art. 25e–25h. Ustawa o działalności gospodarczej.

Art. 61. Ustawa – Prawo czekowe.

obróć rybami

Art. 27a. Ustawa o rybactwie śródlądowym.

obróć specjalny

Art. 50. Ustawa o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

obróć zwierzyną łowną
Art. 52–54. Ustawa – Prawo łowieckie.

obsługa gospodarki leśnej
Art. 91. Ustawa – Prawo lotnicze.

obsługa rolnictwa
Art. 91. Ustawa – Prawo lotnicze.

ochrona osób i mienia
Art. 48–49. Ustawa o ochronie osób i mienia.

odbiorcy odpadów
Art. 46–48. Ustawa o odpadach.

– P –

prace geologiczne i górnice
Art. 118. Ustawa – Prawo geologiczne i górnice.

prace ziemne
Art. 123–125. Ustawa – Prawo wodne.

pracodawcy
Art. 26. Ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.
Art. 35. Ustawa o związkach zawodowych.
Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

prasa
Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

produkcja alkoholu
Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

produkcja przemysłowa
Art. 121 i 123. Ustawa o wynalazczości.
Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.
Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

produkcja rolna
Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.
Art. 4–6. Dekret o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych.

produkcja spirytusu
Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

produkcja środków spożywczych
Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

produkcja tytoniu
Art. 4–6 dekret o wytwarzaniu uprawie tytoniu i wyrobów tytoniowych.

produkcja urządzeń technicznych
Art. 36. Ustawa o dozorcze technicznym.

produkcja wyrobów tytoniowych
Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

przetwórstwo mięsne
Art. 35–36. Ustawa o ochronie zwierząt.

przetwórstwo odpadów
Art. 46–48. Ustawa o odpadach.

przewoźnicy
Art. 47–67, 80–121. Ustawa karna skarbowa.

przewóz lotniczy
Art. 91. Ustawa – Prawo lotnicze.

przychodnie medyczne
Art. 19–20. Ustawa o pobieraniu i przeszczepianiu komórek tkanek i narządów
Art. 30 i Art. 33–34. Ustawa o publicznej służbie krwi.
Art. 58. Ustawa o zawodzie lekarza.

– R –

radcowie prawni
Art. 296–309. Kodeks karny.
Art. 81. Ustawa o doradztwie podatkowym.

radiofonia
Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

reasekuracja
Art. 90i–90j. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

redaktorzy
Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

reklama
Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 19–20. Ustawa o pobieraniu i przeszczepianiu komórek tkanek i narządów
Art. 215–222. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu pracowniczych programów emerytalnych.

Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

Art. 45²–45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Art. 49–54. Ustawa o ochronie danych osobowych.

rewidenci

Art. 77–79. Ustawa o rachunkowości.

rzeźnicy

Art. 35–36. Ustawa o ochronie zwierząt

rzeźnie

Art. 35–36. Ustawa o ochronie zwierząt

- S -

spedycja

Art. 47–67, 80–121. Ustawa karna skarbową.

spółka akcyjna

Art. 482–490. Kodeks handlowy.

spółka z o.o.

Art. 300–306. Kodeks handlowy.

spółki prawa cywilnego

Art. 77–79. Ustawa o rachunkowości.

spółki prawa handlowego

Art. 77–79. Ustawa o rachunkowości.

sprzedaż detaliczna

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

Art. 45²–45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Art. 4–6. Dekret o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych.

Art. 66–67. Ustawa o środkach farmaceutycznych, aptekach, hurtowniach i nadzorze farmaceutycznym.

sprzedaż hurtowa

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 12. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Art. 20–24. Ustawa o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy.

Art. 28. Ustawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.

Art. 30–31. Ustawa o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 3–8. Ustawa o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu.

Art. 45²–45³. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Art. 4–6. Dekret o uprawie tytoniu i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych.

Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

Art. 66–67. Ustawa o środkach farmaceutycznych, aptekach, hurtowniach i nadzorze farmaceutycznym.

stacje radiowe

Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

stacje telewizyjne

Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

stomatolodzy

Art. 58. Ustawa o zawodzie lekarza.

- T -

telekomunikacja

Art. 75a. Ustawa o łączności.

telewizja

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 52. Ustawa o radiofonii i telewizji.

towarzystwa emerytalne

Art. 215–222. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu pracowniczych programów emerytalnych.

towarzystwa ubezpieczeń

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

transport

Art. 181–188. Kodeks karny.

transport lotniczy

Art. 91. Ustawa – Prawo lotnicze.

– U –

ubezpieczenia

Art. 296–309. Kodeks karny.

Art. 41. Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych.

Art. 90i–90j. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

ubój

Art. 35–36. Ustawa o ochronie zwierząt.

usługi

Art. 23–24. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Art. 296–309. Kodeks karny.

Art. 57. Ustawa o znakach towarowych.

usługi turystyczne

Art. 52–54. Ustawa – Prawo łowieckie.

– W –

wydawcy

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 43–47. Ustawa – Prawo prasowe.

wydawnictwa

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

wypożyczalnie wideo

Art. 115–119. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

– Z –

zakłady kosmetyczne

Art. 58. Ustawa o zawodzie lekarza.

zakłady ubezpieczeń

Art. 90i–90j. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej.